

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 4 Ιανουαρίου 1904

ΓΡΑΦΕΙΑ : Όδου Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 77

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ

Και τάλυμα άγωνιστική για το ναό να πλάσω
Στην πέτρα τη δική μου άπάνω,
Και να το στήσω δλόγγυμο. και να περάσω,
Και να περάσω δίχως να πεθάνω.

Και τόπλασα. Και οι άνθρωποι, στενοί προσκνη-
[τάδες

Στά ξόανα τάπλασα μπροστά και τα κακοτυμένα,
Θυμού γρικησαν τίνχημι και φόβου άνατοιχάδες,
Κ' είδανε σαν άντίμαχους και τάλυμα κ' έμένα.

Και τάλυμα, στα σκύβαλα κ' έμε στην έξορία!
Κ' έφυγα, ξένο όνειροται το γοργοπέρασμά μου.
Και πριν να φύγω, πρόσφερα παράξενη θυσία:
"Εοκαψα λάκκο, κ' έθαψα στο λάκκο τάλυμά μου.

Και του ψιδύρισα: "Αφαντο βυθίσου αιδού, και
[ζήσε

Με τα βαθιά υζώματα και με τάρχαϊα συντριμμια,
"Όσο που νύθ' ή έγρα σου άθάνατο άνθ' είσαι,
Ναός να ντύση καρτερεί τη θεία δική σου γύμνια.

Και μ' ένα στόμα διάπλατο και με φωνή προφήτη,
Μίλησ' ο λάκκος: "Ναός κανείς, βάθρο ούτε φως,
[του λάκκου!

Για δω, για κεί, για πουθενά το άνθος σου, ώ τε-
[χρίη!

Κάλλιο για πάντα να χαθίη μέσ' σιάνηχτα ένός
[λάκκου.

Ποτέ μην έρθ' ή ώρα του! Κι' αν έρθη, κ' αν
[προβάλη.

Μεσός θα λάμπη και ο ναός από λαό αγαλιμάτων,
Τάλυματα άφραγάδια και οι πλάστες τρισμεγάλοι.
Γύφρα ξανά, βροκόλακα, στη νύχτα των μνημάτων

Το σήμερα εΐτανε γορός, ταύριο άργά θα είναι,
Δείθ' σου στροξή τόνειρο, μηδέ ή αδηγή που θέλεις,
Με τον καημό του άθάνατου, που δεν το φτάνεις,
[μείνε,

Κυνηγητής του σύμφου, του ίσκιου Πραξιτέλης.

Τα τωρινά και ταύριανά, βρόχοι και πέλαγα' όλα
Σύτρωγα του πνιμού για σε και δοάμαι της πλάνης.
Μακρότερο απ' τη δόξα σου και μα του κήπου
[βιόλα.

Και θα περάσης, άπορε, και θα πεθάνης!

Κ' έγώ αποκρίθηκα: "Άς περάσω και άς πεθάνω!
Πλάστης κ' έγώ μ' όλο το νού και μ' όλη την καρ-
[διά μου.

Λάκκος κ' άς φάη το πλάσμα μου. 'Από τιάθ-
[νατα όλα

Μπορεί ναξίξη πιο πολν το γοργοπέρασμά μου".

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΗΑΙΔΑΣ Π. ΒΟΥΤΡΙΕΡΙΑΣ

ΓΥΡΩ-ΤΡΙΓΥΡΩ

ΣΤΑ ΣΑΡΑΒΑΛΑ

Να είναι τάχα φυσικό μας ή επίχτητο; Με-
γάλο λόγο δε λέω μ' νομίζω πως είναι το δεύτερο.
"Ο λαός μας που ακολουθεί σε όλα τη φυσική του όρ-
μή, δε φαίνεται να πολυσκοτίζεται για τα περασμένα.
Σημχντικά ή άσήμαντα τους ρίχνει μια ματιά συμπα-
θητική ή όχι κατά την αξίαν τους, τα πασπατεύει
λίγο, τα χαϊδολογεί κ' έπειτα τους γυρίζει τις πλά-
τες. Προαισθάνεται, θάλεγε κανείς, πως ή προσή-
λωση φέρνει τον κίνδυνο και την άποφύγει. Πρόσω-
πα είναι, πράματα είναι το ίδιο. Τόσο μάχιστα που
πολλές φορές έρχεται κανείς να τον χαρακτηρίση για
αχάριστο και άσεβέστατο.

Και όμως ή φανερή ζωή μας δείχνει όλος διό-
λου το αντίθετο. Δείχνει ένα λαό που έδέθηκε στην
πρόληψη μ' έπιμονή και φανατισμό Κινέζου. Γυρίζει
όλόγυρα στην περασμένη του ζωή σαν τ' άλογα γύρω

στο στυγρό. Και κάτι χειρότερο ακόμη. Γιατί κάτω
από των άλλων τις όπλεις ένφ τρίβονται και κορνα-
χτιζονται τα στάχυα πηδζ το σιτάκι δλόχρυσο, ή
τροφή του γεωργού και όλων μας. Ένώ κάτω από το
βαρύ πέδμα του λαού μας, τριβεται και ξεψυχά κάθε
ελπίδα και πρόδος της φυλής μας.

Πάρτε την πολιτική. "Ένας γέροντας παμπόνη-
ρος, που σηκώνει στη ράχη του άμαρτίες δύο γενεών,
έξακολουθεί ακόμη να παίζει τον πρώτο ρόλο. Χί-
λιες φορές έδειχτηκε ή ψευτιά του: μύριες φορές έφα-
νερώθηκε ή άποτυχία του στα έθνικά ζητήματα
έφερε δλοφάνερο τον κίνδυνο και την άτιμία μέσα
στον τόπο του και όμως εξακολουθεί να είναι ο έκλε-
χτός μας. Γιατί; Μήπως δεν έχει άλλους αντίπα-
λους; Μη δεν είν' εκείνοι καλήτεροί του, νεώτεροί
του, ανθρωπινώτεροί του; Είναι και το ξέρουμε όλοι.
Και όμως, τον έχουμε κωμάρι μας, καταφυγή και
σωτήρα μας. "Ένας Γαβριλίδης άξαφνα, που αν ή-
θελε ή έκανε δέκα Δεληγιάννηδες και πάλι Γαβρι-
λίδης να μένη, απ' αυτόν περιμένει την άπολύ-
τρωση. "Ένα πλήθος από άνδρες δυνατούς στα γράμ-
ματα, στην κοινωνία, στην πολιτική, άνδρες γεμάτους
από αίμα και ζωή και νιάτα τριγυρίζει αυτόν τον όγ-
δοηντάρη και προσδοκεί να του φτιάξη την τόπο. Το
παρόν ζητεί από το σάπιο παρελθόν δεξασμένο το
μέλλον. Πώς γίνεται αυτό; "Έτσι. Γιατί έμάθαμε
να σεβόμεθα και να ύμνολογοϋμε τις μούμιες.

Κυττάξτε στην τέχνη. "Ο κ Βλάχος μετάφρασε
τον Οιδίποδα. Μετάφραση σαλή, άκατανόητη, και
κρύα. Είνε γνωστό πως ο κ. Σουρής την ύλη πάγο
την παρόμοιασε με χιονόνερο. Και δεν ήμπορούσε
κανείς να περιμένη διαφορετική κρίση από την κα-
λαισθησία και την αντίληψη του ποιητή του «Ρω-
μιού». Και όμως αν έγραφε για αυτόν—πιθανόν και
να έγραφε: δεν ξέρω—θα την εύρισκε άρμονική
δλοζώντανη, θεία. Αυτό που έκαμε ο κ. Κακλάμα-
νος στην έφημερίδα του και όλ' οι άλλοι δημοσιο-
γράφοι. Για τους άλλους ούτε λόγος να γίνεται.
"Ο κ. Κακλάματος όμως κάνει και λίγο το λόγιο.
"Έχει καλαισθησία και μόρφωση και αντίληψη έξαι-
ρετική. Φέτος μάχιστα μετάφρασε και το Χειμωνιά-
τικο Παρχμύδι του Σαιξπήρου. Και το μετάφρασε σε
ζωντανή γλώσσα, δημοτική σχεδόν. Πως κατόρ-
θωσε λοιπόν να πείση τον έαυτό του σε τέτοιο άφύ-
σικο και άλλόκοτο συμβιβασμό; Μυστήριο! Μυστή-
ριο για τους άλλους, όχι όμως για μας. "Ο κ. Βλά-
χος μπορεί τώρα να ξεχάσει το πιερό παράπονο που
έκαμε εδώ και δέκα χρόνια. "Η ιεραρχία έρριζωσε για
καλά στον τόπο μας: και τ' άγοθά της τ' απολαβαί-
νει με το παραπάνω. "Ο κ. Βλάχος έρχίστηκε για

τὰ γράμματα ὑπερβολικὰ Ἐγραφε στίχους, διηγήματα, μεταφράσεις ἑνα σωρὸ, λεξικά· ἐχρημάτισε πρέσβης, ἔγινε ὑπουργός· εἶναι οἰκογενειάρχης καὶ ἠλικιωμένος. Κατάντησε λοιπὸν Σαβαώθ. Κάθε τι ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν πέννα του πρέπει καὶ νὰ θαυμάζεται. Μὰ θὰ μοῦ εἰπῆτε ὅλα αὐτὰ καὶ πρὸ πάντων ἡ ἠλικία νερούλιαζε· τὰ νεῦρα, σαραβαλιάζει τὸν ἄνθρωπο. Δὲν πειράζει· μὰς χρειάζονται οἱ ἀρχαιότητες.

Ἐλστε τώρα στὴ φιλολογία. Ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι δυνατὸς γλωσσολόγος. Διδάσκει καὶ φωτίζει ἠλικιὰ καὶ ἠλικιὰ Ἐὰρ ὁ λόγος του εἶναι σεβαστός. Προχρῆς ἀπὸ τὴν ἔδρα του μίλησε στοὺς ἀκροατὲς του γιὰ τὴ γλῶσσα. Ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιον στὴ Δημοτικὴ. Τὴν εἶπε—καὶ δὲ μπορούσε νὰ κάμῃ ἄλλοιῳ—γνήσιο βλαστάρη τῆς ἀρχαίας· πῶς ἔπρεπε νὰ

τὴν ἀλλιεργήσουμε· πῶς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ σημερινή μας γλῶσσα. Ὁχι, λέει, νὰ τὴν μιλοῦμε ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν γράφουμε. Εἶπε καὶ ἄλλα ἀκόμη· ποῦ νὰ τὰ θυμηθῶ τώρα; Ἄλλως τε τὰ ἔχει γράψῃ σὲ πολλὰ βιβλία του. Καὶ ὅμως στὸ τέλος τῆς διδασχῆς του τί ἔκαμε; Ἐκεῖνο ποῦ κάνει ἡ κατσίκα τοῦ μύθου. Μὴ κλωτσοῖ σ' ἄγγειο κ' ἔπαρ' το τὸ γάλα. Ἐσχισε τὰ ρούχα του νὰ μὴ τὸν πάρουνε γιὰ μαλλικρό. Θὰ μοῦ εἰπῆτε: ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι κατσίκα; Ὁχι γιὰ ὄνομα Θεοῦ! εἶναι καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιον. Δουλεῖται ὅμως στὴν πρόληψη. Ἀπὸ τὰ περσμένα, τὰ γέρικα κρέμασε κ' αὐτὸς τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας, τὸ μέλον τῆς φυλῆς, κάθε ζωὴ καὶ προκοπὴ μας.

Θέλετε ἄλλα παραδείγματα; ὅσα θέλετε. Ὁλη μας ἡ ζωὴ ἠθική, πολιτική, κοινωνική, ἔχει τὰ σαραβαλιὰ τῆς, ποῦ ἀπολαβαίνουν τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ λατρεία μας, ὅπως ὁ Ἰκκῶβ τὰ πρωτοτόκια. Καὶ ἀπὸ τί αὐτό; Εἶναι φυσικὸ μας ἡ ἐπίχτητο; Ὁχι φυσικὸ· ἐπίχτητο δίχως ἄλλο· Συνέθειαι εἶναι· ὄχι φύση. Πύση μας, τὸ εἶπα στὴν ἀρχὴ ποῖα εἶναι. Ἦρθε ὅμως τὸ σχολεῖο καὶ μὰς ἔλλαξε. Ἐκεῖνο μὰς ἐδίδαξε νὰ σεβασθῶμε καὶ νὰ θαυμάζουμε τοὺς ἀρχαίους, τὸν πολιτισμὸν τους, τὰ κατορθώματά τους τὴν τέχνη καὶ τὴ γλῶσσα τους. Κ' ἐμεῖς τὸ παραξυλώσαμε. Ἐγίνε τόσο ἀτεχνὰ καὶ ἀστόχαστα ἡ διδασχὴ, ποῦ φέρμαε τὴν ἀρχαιότητα στὰ χρόνια μας. Ἀπλώσαμε τὸ θαυμασμὸν μας σὲ κάθε τι πρόσωπο ἢ πράγμα ποῦ φτάνει παραπάνω ἀπὸ τὴν ἠλικία μας καὶ τὴν ἀντιληψὴν μας. Ποιοὶ ἐμεῖς· ὁ λαὸς; Ὁχι· οἱ διαβασμένοι· οἱ ἄνθρωποι τοῦ βιβλίου κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ γραφείου. Καὶ ἀπὸ πίσω μας σέρνεται

τυφλὸς καὶ ἀνίδεος ὁ λαός. Τὸ φυσικὸν του εἶναι ἄλλο· τὸ νοιώθει καὶ τὸ μαντεύει, μὰ τί νὰ κάμῃ; Ὁ διαβασμένος τοῦ κλόνισε τὴν πεποίθησιν στὸν ἑαυτό του. Γιὰ νὰ τὸ λέει ἕνας καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἕνας δημοσιογράφος, ἕνας πολιτικὸς θὰ εἰπῇ πῶς εἶναι σωστὸ καὶ ὠφέλιμον σκέπτεται. Καὶ κλει τὰ μάτια, ρίχνεται στὸν κατήφορον ποῦ τὸν ὀδηγοῦν οἱ ἐκλεχτοὶ του. Σκοτώνεται γιὰ τὴ θρησκείαν ἐνῶ εἶναι περισσότερο ἀπὸ κάθε λαὸ τῆς γῆς ἀδιάφορος. Θαυμάζει τὴ μεταφράσιν τοῦ κ. Βλάχου ἐνῶ δὲ συγκινεῖται καθόλου ἡ ψυχὴ του. Ἀκολουθεῖ τὸ Δεληγιάννη ἐνῶ δὲν πιστεύει καθόλου στὰ λόγια του. Βρίζει τὴ γλῶσσαν του ἐνῶ μ' ἐκεῖνη ἀναστήθηκε, ζῆ καὶ πορεύεται κάθε ὥρα. Ὁ ἱστορικὸς ποῦ θὰ ἔρθῃ μιὰ ἡμέρα γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴ σύγχρονον ζωὴν μας, θὰ τὰ χάσῃ, ὁ ἄνθρωπος. Δὲ θὰ μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ ποῦ τελειώνει ἡ ἀλήθεια καὶ ἀρχίζει τὸ ψέμμα· ποῖα ἡ φύση καὶ ποῖα ἡ ἔξη μας. Ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποῦ παθαίνουν σήμερον οἱ ξένοι καὶ γράφουν ἄλλα τῶν ἄλλων. Τόσο τὸ σχολεῖο μὰς ἔλλαξε κ' ἐμεῖς ἀλλάξαμε τὸ λαὸ. Τὸ φυσικὸν του χάρισμα ποῦ ἀνάφερα στὴν ἀρχὴ, ἕνα χάρισμα ποῦ φτάνει νὰ τὸν δείξει μὲ τὸν καιρὸν μεγάλο, ὅπως εἶδειξε τοὺς προγόνους του, ἐμεῖς καλὰ καὶ σώνει νὰ τοῦ τὸ σβύσουμε. Καὶ γιὰτί; Σεβασμὸν στοὺς προγόνους, στίς ἀρχαιότητες, στίς μούμιαις στὰ σαραβαλιὰ. Ἐτσι μὰς συμφέρει. Ἐδέσαμε—ὄχι, γιὰ τὸν ἑαυτόν μου καὶ τοὺς συντρόφους μου—ἐδέσατε μὲ τὴ σκοριασμένη πρόληψιν ἕνα λαὸν καὶ γυρίζε σαὶν τὸ τυφλάλογο στὸ μαγγανοπήγαδο. Γυρίζε γυρίζε τὸ τυφλάλογο καὶ χύνεται νερὸ στὸ περιβόλι καὶ φουντώνουν τὰ δέντρα καὶ μεστώνουν οἱ καρποὶ. Γυρίζε-γυρίζε ὁ λαὸς μας καὶ Σαχάρα ἀπλώνεται ὀλόγυρα.

Ἐρχεται ὅμως, πλάκωσε μοῦ φαίνεται ἡ στιγμὴ ποῦ θὰ τινάζῃ τὰ πέταλά της στὴ μούρη σας!

ΠΙΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ

Εὐτὸ Σπύρο Ἀναστασιάδην

Ἦταν νύχτα κ' ἤμουνα σὲ κρεβάτι πλαγιασμένος. Μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούονταν, παρὰ τοῦ ρολογιοῦ ὁ χτύπος τικ τὰκ, ποῦ μοῦ φαινότανε σὰ βήματα τοῦ χάρου ποῦ πλησιάζει.

Μανιωμένος πῶς μιὰ στιγμὴ δὲν μένει κανένας ἡτυχος ἀπ' τὴν ιδέα τοῦ χάρου, ποῦ ὡς καὶ μέσα στὸ δωμάτιόν σου ἔχει στήθει τῆ φωλιά του, ἀπλώσα τὸ χέρι ν' ἀρπάξω τὸ ρολοῦ νὰ τὸ πετάξω, νὰ λευτερωθῶ ἀπ' αὐτό.

ἔιχε παραπανιστὴ καὶ τέχνη ἐρωτικὴν, ὡς ποῦ πολλοὶ ξένοι, ἔχοντας ἀκουστά γι' αὐτὴ, πήγαιναν νὰ παρακαλέσουν τίς Νύμφες καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴν εἰκόνα. Ἦταν σ' αὐτὴ γυναῖκες ποῦ γένναγαν, κ' ἄλλες ποῦ τύλιγαν σὲ σπάργματα μωρὰ πεταμένα· κοπαδία ποῦ τῆρριφαν· βοσκὸν ποῦ τὰ σήκωναν· νέον συντροφιασμένον· λιπαστῶν διαγοῦμισμα· ἔχτρων ἐμπασμα· ἀπὸ ἄλλα πολλὰ κ' ὅλα ἐρωτικὰ τὰ εἶδα καὶ τὰ θαύμασα, μοῦ γεννήθηκε πῆθυμιὰ ν' ἀντιγράψω τὴ ζωγραφιὰ. Κι' ἀπὸ τὴ ζήτησα ἐξηγητὴ τῆς εἰκόνας ἔγραψα τέσσαρα βιβλία, τὰμὰ στὸν ἔρωτα, στίς Νύμφες καὶ στὸν Πῆνα, κ' ἀπόχτημα εὐχάριστο γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ καὶ τὸν ἄρωστο θὰ γιαιτρέψῃ, καὶ τὸν πικραμένο θὰ παρηγορήσῃ, τὸν ἐρωτευμένο θὰ τὸν κάνει νὰ θυμηθεῖ, τὸν ἀνερώτεστο θὰ τὸν διδάξει. Γιὰτί βέβαια κανένας δὲν ξέφυγε τὸν ἔρωτα ἢ θὰ τὸν ξεφύγῃ ὅσο ποῦ ὑπάρχει ἐμορφία καὶ τὰ μάτια βλέπουν. Κ' ἐμὰς ἄς μὰς βοηθήσῃ ὁ Θεὸς σὰ φρόνιμοι τ' ἀποδελοῖπα νὰ γράψουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Εἶναι πολιτεία στὴ Λέσβῳ ποῦ τὴν λέον Μιτυλήνη, μεγάλη κ' ὠμορφή. Γιὰτί χωρίζεται ἀπὸ περάματα, ποῦ σιγοτρέχουν στὴ θάλασσα, κ' εἶναι στολισμένη μὲ γερφύρια ἀπὸ πελεκητὴ καὶ λευκὴ πέτρα. Θὰ νόμισες πῶς δὲ βλέπεις πολιτεία παρὰ νησί. Μὰ μακρὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν πολιτεία τῆς Μιτυλήνης ἴσα μὲ διακόσια στάδια ἦταν ὑποστατικὸ ἄνθρωπον πλοῦσιον, χτῆμα

Μὰ μόλις τῆγγισα, ἔκουσα μιὰ πένθιμη καὶ παραπονετικὰ φωνὴ ποῦ μούλεγε: «δυστυχισμένε, τί κάνεις αὐτοῦ; τί σούφταιξα ἐγὼ; ἄλλοι μ' ἐβάλανε νὰ χτυπῶ, καὶ δὲ μ' ἀφήνουν ποτὲ νὰ σταματήσω· ἔχ κ' ἐγὼ ζητῶ τὴ σιγαλιὰ καὶ τὴν εἰρήνην ποῦ ζητᾶς καὶ σὺ».

Αὐτὰ μούπε ἡ φωνὴ καὶ σβύτηκε.

Ἐγὼ ἔμεινα μὲ τὸ χέρι μουνδιασμένο ἀπάνω ἀπ' τὸ ρολοῦ.

Ἀπὸ τότες ἄρχισα νὰ τάγαπῶ τὸ ρολοῦ, γιὰτί ξάνοιξα μέσα του ἕνα πλάσμα σὰν κ' ἔμεινα δυστυχισμένο.

ΒΑΡΔΟΣ

ΜΑΡΤΑΡΙΤΑΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΠΡΩΤΗ“

Φίλε «Νουμῶ».

Κάποιος μούστειλε τὴν «Πρωίαν»,—ἔτος ΚΕ'. Περιοδος Β'. ἀριθ. 2,489,—κ' ἔρχομαι νὰ τὸν εὐχαριστήσω δημόσια, ἐπειδὴ κ' ἡ ὕλη τῆς καὶ τὸ λεχτικὸν τῆς μοῦ φανήκανε σὰ νὰ διάβαζα κανένα ἀπὸ τὰ νόστιμα ἐκεῖνα Ἀθηναῖκα φυλλαράκια τοῦ «μεσοῦντος δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος», καὶ μοῦ θύμισαν τὰ κλασσικὰ παιδικά μου.

Ἀπ' ὅλα τῆς νοστιμώτερον μοῦ φάνηκε τῶρθρον μὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Φιλολογικὴ Ἀκαδημία», ποῦ μιλάει γιὰ τὴν «ἀχαλίνωτον ἔμπνευσιν» τοῦ Κ. Ἡλιόπουλου, καὶ ποῦ (ἐμα χαλινώθηκε, ὑποθέτω), πήγαν οἱ διάφοροι γέροι καὶ τὸν ἀσπαστήκαν κλαίγοντας. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ καθυστὴρ νοστιμὰ τοῦ ἄρθρου. Ἡ καθυστὴρ νοστιμὰ τοῦ ἄρθρου εἶναι ἡ ΑΓΓΡΑΜΜΑΤΩΣΥΝΗ του! Αὐτός, ποῦ ξεσκίζει τὰ ρούχα του ἐναντίον τῆς τάχα χυδαίας, μόλις ἀρχινάει, καὶ σκοντάβει ἀμέσως μεταρραζώντας μιὰ «χυδαία» φράση στὴν ἀρχαία Ἑλληνική, ποῦ ἂν τὴν ἄκουγε κανένας Ἀλικιόδης θὰ τοῦδινε χαστούκι δυνατώτερον κ' ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ πέταξε μιὰ φορὰ τοῦ δασκάλου ποῦ δὲ δίδασκε Ὀμηρον. Ὅριστε τὸ μαρταριτάρι!

«Ἡ Ἐταιρία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἦτο πλήρης ἘΞ ἐκλεκτοῦ ἀροκτιρίου κτλ.». Κατὰ τὸ καινοῦργιον αὐτὸ χυδαίο-ἑλληνικὸ συνταχτικὸν, πρέπει δίχως ἄλλο νὰ βγῇ νέα ἔκδοσις τοῦ Λουκιανοῦ καὶ νὰ ὀνομαζῇ τοὺς ὁμοίους τοῦ ἄρθρου γράφου ὄχι πιά «τερατείας μεστὺς, παρὰ «ἘΚ τερατείας μεστὺς»

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετὰφραση Ἡλίας Π. Βουτιερίδην

(Ἀπὸ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Bodin)

Στὸν Ἀργύρον Ἐφταλιώτη
στὸ Hull τῆς Ἀγγλίας

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κυνηγῶντας στὴ Λέσβῳ, μέσῳ σὲ δάσος ποῦ ἦταν ἀριερωμένο στίς Νύμφες, εἶδα πράγμα ὠραιότατον ἀπὸ ὅσα ἔχω ἰδεῖ. Ζωογραφία, διήγησις ἔρωτα. Ἐμορφο ἦταν καὶ τὸ δάσος, πολυδέντρο, ἀνθισμένο, κλωπυτιζούμενον. Μὴ πηγὴ τῆρριφε ὅλα κ' τ' ἄνθη καὶ τὰ δέντρα. Μὰ ἡ ζωογραφία ἦταν πῶς ἐμορφή, γιὰτί καὶ τὴν

ὠραιότατον ὄρον ποῦ θῆρριφαν θεριά, πεδιάδες καρπερές λόφοι γεμάτοι κλήματα, βοσκοτόπια κοπαδιῶν κ' ἡ θάλασσα σιγοχτυποῦσε στὴν ἀρογιαλιὰ ἔσπλωμένη σ' ἀμμουδιὰ μαλακὴ. Στὸ χτῆμ' αὐτό, βόσκοντας ἕνας γιδάρης ποῦ τὸν λέγαν Λάμωνα, βρῆκε παιδί ποῦ τῆρριφε μιὰ γίδα. Ἦταν δάσος καὶ κάτου χαμὸδέντρα ἀπὸ βῆτους καὶ κισσὸς ἀπλωμένοι· καὶ χορτάρι μαλακόν, ποῦ ἀπᾶνον του καίτοιταν τὸ παιδί. Στὸ μέρος αὐτό, τρέχοντας ἡ γίδα ταχτικά, πολλὲς φορὲς γινόταν ἀφαντῆ κ' ἀφίοντας τὸ κατσακί τῆς, ἔμεινε κοντὰ στὸ μωρό. Παραφυλάει τὰ περάματα ὁ Λάμωνα, γιὰτί λυπήθηκε τὸ παραμελημένο κατσακί, κ' ἀπᾶνον στὸ καταμεσήμερον, ἀκολουθῶντας τ' ἀχνάρια, βλέπει τὴ γίδα νὰ στέκεται μ' ἀνοιχτὰ τὰ πόδια καὶ προσεχτικὰ μῆπως ἐκεῖ ποῦ πατοῦσε, κάνει κανένα κακὸ μὲ τὰ νύχια τῆς, καὶ τὸ παιδί σὰν ἀπὸ μάννας βυζι νὰ ρουφᾶι τὸ γάλα. Σαστισμένος, καθὼς ἦταν φυσικὸ, πλησιάζει καὶ βρίσκει παιδί ἀρσενικόν, μεγάλο κ' ὠμορφο καὶ μὲ σπάργματα ποῦ δείχναν πῶς ἡ μούρα τοῦ ἦταν καλῆτερη παρὰ νὰ εἶναι πεταγμένο, γιὰτί φοροῦσε πανωφορὰ κόκκινο καὶ θηλυκωτῆρι χρυσοῦ καὶ σπαθῆκι μὲ χέρι φιλιτισένιο. Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκεν, ἀπὸ τὴν ἀνάξια τῶ σημάδια, ν' ἀδιαφορήσῃ γιὰ τὸ μωρό. Μὰ ὕστερα ἀπὸ ντροπὴν νὰ μὴ μιμηθεῖ οὔτε τῆς γίδας τὴ φιλοκλήρωσι, ἀπὸ περιμένε νὰ βραδυάσῃ, τὰ φέρνει ὅλα στὴ γυναῖκα του τὴ Μυρτάλη, καὶ τὰ σημάδια καὶ τὸ

Ἀφήνουμε τὴν κακοστομαχίαν ποῦ πρέπει νὰ ὑπό-
φερε ἡ αἰτιατικὴ τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ὡς κατὰ
πιε ἀλάκαιο ἐκλεκτὸ ἀκροατήριον, μὲ δυὸ Δεσποτά-
δες, καὶ μὲ πλῆθος Κυρίες καὶ Δεσποινίδες. Ἐπειδὴ
πῶς ἀλλιῶς μπορούσεν νὰ γείνηται μιὰ ἑταιρεία παρὰ
ὅταν τὴ φανταστοῦμε εἶδος μυθολογικὸ τέρας τοῦ
καταπίνει ὅ,τι «τύχη!»

Σὲ τέτοια παρακαλλήτῃ καταντοῦν ὅσοι ξέροντε
μισὰ πρόματα, ποῦ εἶναι δὲ κ' οἱ πιὸ φανατικοί.

Καὶ κατὰ χειρότερον. Εἶναι σὰ μεθυμένοι. Ὑπερ-
βολές, λέτε; Ὅριστε δείγμα.

«Τὸ θέατρον ἐπὶ τῶν σευμένων προτυλαίων τοῦ
νόποιου οὐδεὶς τῶν βεβήλων ἠτένισεν, ἵνα πρὸς τὰ
ἄνω ἀναγνωρίσῃ ἱσταμένους ἐν εὐγλώττῳ σιγῇ τοὺς
ἠδύχοιους ἡμῶν τραγικούς, ὧν ἂν ἤκουον τί διδά-
σκονται ἐν τῷ μεγάλῳ ἐκείνῳ, οὗ κοσμοῦσι τὴν με-
»τώπην (ποῦ τὴ βρήκε τὴ μετώπην;) θὰ κατεκρη-
»μνίζοντο τὰ ἀγάλματα τῶν ἐκείθεν μὴ ἀνεχόμενα
τὴν ὕβριν πρὸς τὴν γλώσσαν καὶ τὸ φρεϊνὸν κάλλος,
»ὅπερ τοὺς ἀθηθαιότατον εἰς τὸν αἰῶνα;»

Εἶναι, ἢ δὲν εἶναι μεθυμένα λόγια αὐτά; Ἄς
ἐπιτίθωμε πῶς εἶναι, εἰδὲμὴ πρέπει νὰ τὸν ποῦμε
τρελλὸ τὸν ἀνόημον αὐτὸ Διθυραμβιστὴν, ποῦ ἂν ψι-
θυρίζαμε μονάχα τὸ ἄρθρον τοῦ κάτω ἀπὸ τοὺς ἀρ-
χαιούς Τραγικούς; θὰ ξαναζούσαν ὡς νέοι κωμικοὶ καὶ
θὰ τὸν πέθαναν τὸ δύστηνον μὲ τὰς κοροϊδίας τους.

Μὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναλυθῇ αὐτὸ τὸ ἄρθρον δίχως
νὰ γειμίσουμε δέκα Νουμάδες, καὶ ὁ τόπος τοῦ «Νου-
μᾶ» εἶναι πιὸ πολυτίμος ἀπὸ τὰς ἀγριοτοπίαις τῆς
«Πρωίας». Ἀδύνατον νὰ σταθοῦμε καὶ νὰ γελα-
σοῦμε μὲ τὴν ἀπολογία λ. χ. ποῦ κἀμεν τοῦ Μι-
στριώτη, νὰ τὸν ἀσπρίσῃ! μάλιστα τῶρα ποῦ εἶπε
κ' ἓνα ψευδατάκι ὁ Μιστριώτης,—ψευδατάκι ποῦ
πρέπει νὰ τοῦ τὸ ἄγιασαν οἱ Δεσποτάδες ἐκεῖνοι,
ἐπειδὴ ἀλλιῶς δὲν ξηγιέται πῶς, γέρος ἄνθρωπος,
καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, μπορούσε
νὰ βγῇ καὶ νὰ πῇ πῶς ἐπαίνεσε ὁ «Ἡμερινὸς Τα-
χυδρόμος» τὰ καμώματά του, ἐνῶ ἡ ἑφημερίδα αὐτὴ
ἄλλο δὲν εἶχε κάμει παρὰ νὰ τυπώσῃ ἓνα τηλεγρά-
φημα ποῦ τῆς ἐστειλὴν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, καὶ δὲν
ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ διηγῆται τὰ περιστατικά.

Γυρίζω λοιπὸν τὸ ζήτητὸν φυλλαρίου τῆς «Πρωίας»
καὶ πρῶτον ἀπάνω στὴν «Πανταχούσῃ» (ἔτσι μοῦ
τὴν ὀνόμασε ὁ Πάλλης) τῆς «Συγκλήτου» πρὸς τὰ
Φοιτητῆσθρα, νὰ διαβάσω τουλάχιστον ἐκεῖ σωστὰ
ἑλληνικά, καὶ νὰ διορθώσω τὴν ἑβραϊκὴν μου γλῶσσαν.
Ὅταν ὁμως παρατήρησα, στὴν ἀρχὴ ἀρχὴ μάλιστα,
πῶς ἡ Πρωτογενεὶς ἐπληροφόρηθη τὴν παρέκκλιν

κτλ.» πῶς ἡ «Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν θὰ γένηται
ποτε ξένη παρ' ἡμῶν», καὶ παρακάτω, πῶς αὐδεὶς
δικαιούται νὰ ἀποστερήσῃ τοὺς Ἑλληνας νὰ ἀπο-
λάσωσι κτλ.»—πετάχθηκα ἀπὸ τὴν καρέγγα μου
ὀλόβρος, καὶ μὲ χέρια σηκωμένα ρώτησα τὸν Ἅγιον
Θεὸν, τί λογιῆς Ἑλληνικὴ γλῶσσα διδάσκουν, καὶ τί
λογιῆς ἑλληνικὸ ὕφος καλλιεργοῦν οἱ ἱεροφάντες αὐτοὶ
τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ποῦ ἔχουν καὶ τὴν ἀδιαν-
τροπιὰ νὰ μᾶς λένε ἑβραϊκοί, ἡμεῖς ποῦ τουλάχιστον
γράφουμε τὴ γλῶσσαν ποῦ ὁ Λαὸς ὁ ἴδιος μᾶς κατέ-
θεσε ἀπὸ χεῖλη σὲ χεῖλη, ὡς ἱερὸν μὰ τὴν ἀλήθειαν
φίλημα ποῦ μᾶς ἀγγίζει μὲ τὴν πιὸ καθάρια, τὴν
πιὸ κλασσικὴ ἀρχαιότητα!

Κι ὡς τόσο δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ μεγαλεῖτερον ἀμαρ-
τημα τῆς Σεβαστῆς Πρωτογενεῖας. Τὸ μεγαλεῖτερον
τῆς ἀμαρτημα εἶναι ὁ δειλὸς καὶ ὁ ἀναντρός τρόπος
ποῦ μιλάει τῆς νεολαίας, μὴν τύχη τάχα καὶ θυ-
μωσὴ καὶ ξαναρχίσῃ τὰ ἴδια. Δὲν τολμάει νὰ τῆς
πῇ πῶς παρανόμισε, καὶ πῶς πρέπει νὰ τιμωρηθῇ,
παρὰ νὰ προσέξῃ, καὶ μήτε νὰ προσέξῃ, παρὰ τὴν
παρακαλεῖ νὰ μὴν τὸ ξανακάμῃ, γιατί μπόρει τό-
τες νὰ τιμωρηθῇ! Τί νὰ ξαναγράψουμε τὰ ξερὰ-
σματὰ τους; Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα.

Ἄς ρωτήσωμε τῶρα. Ἐχει ἢ δὲν ἔχει Νομικὴ
Σχολὴ αὐτὸ τὸ Πανεπιστήμιον; Ἄν ἔχῃ, ξέροντε, ἢ
δὲν ξέροντε τί θὰ πῇ Νόμος; Ξέροντε, ἢ δὲν ξέροντε
πῶς ὁ Νόμος, ἀμα μιὰ φορὰ γίνῃ, πέφτει ὡς «Κα-
ταπέλτης»; Ὅραϊα Πρωτογενεῖα, μὰ τὸ κρομμύδι.
Σὰ νὰ σοῦ λένε, μὴν τάκουτε δὲ αὐτὰ ποῦ σὰς δι-
δάσκουμε ἀπὸ τὴν Ἑδρὰ, πῶς ὁ Νόμος εἶναι ἀπα-
ραβίαστο πρᾶμα, πῶς γίνεται γὰ νὰ ἐφαρμόζεται,
κτλ. Αὐτὰ πρέπει πάντα νὰ διδάσκονται, ὅταν ὁ-
μῶς πιάσῃ φονία τὸ Κράτος, δὲν τὸν ξεπαστρεύει δὲ
κ' ἔτσι, παρὰ τοῦ λέει μὲ τὸ καλὸν, «Κοίτα, ὄρε,
μὴν ξανασκοτώσῃς, γιατί ὁ Νόμος λέει πῶς ὁποιος
σκοτώνει, τοῦ κόβουν τὸ κεφάλιν».

Τέτοια εἶναι ἡ Νομικὴ ποῦ μαθαίνουμε στ' Ἀ-
θηναϊκὸ τὸ Πανεπιστήμιον, τέτοια εἶναι ἡ λογικὴ
τους, ἡ προκοπὴ τους, τέτοια κ' ἡ γλῶσσα τους,
στρεβλωμένη, μισομαθημένη, καὶ ψόφικα ὡς ὅλα
τους.

ΔΙΚΟΣ ΣΟΥ
ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

Ὁ καλὸς Ἑφταλιώτης ποῦ μοῦκανε τὴν
τιμὴ νὰ μεῦ δεῖξῃ τ' ἄρθρον τοῦ, ρωτᾷ ἂν ὑπάρ-
χει Νομικὴ Σχολὴ. Γιατὶ νὰ μὴ ρωτήσῃ κι'

ἂν ὑπάρχει καὶ τῆς Γιατρικῆς Σχολῆς, γιατί
μερικὰ καμώματα χρειάζονται γιατρό. Καὶ
γιατὶ νὰ μὴ ρωτήσῃ κι' ἂν ὑπάρχει Θεολογικὴ,
ἀφοῦ τέλος στὶς ἀγιάτρεφτες ἀρρώστιας κατα-
φεύγει ὁ κόσμος στὸν παπᾶ.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΒΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ

Τῶρα ποῦ τὸ Βασιλικὸ Θέατρον ἐδικαίωσε τὸν
τίτλον τοῦ Ἐθνικοῦ μὲ τὴ Βλάχικη μετάφρασιν τοῦ
Οἰδίποδος, τῶρα ποῦ ἐλουφάσαν οἱ ἐσχατογόνοι πα-
τριώτες καὶ τ' ἀνίδια παιδιὰ, τῶρα ποῦ ὁ Νόμος
ἔδειξε τὴ γροθιά του καὶ οἱ διάφοροι Σαμψακοὶ φι-
λοξενούονται στὴ φιλόδηλον οἰκοδομήν τοῦ Συγγρού
τῶρα ποῦ ἡ κοινὴ γνώμη διετράνωσε τὴν ἀνδία
τῆς διὰ τὰ περίεργα καθήκοντα τῆς φοιτητικῆς νεο-
λαίας καὶ εἶπε μαζί μὲ τὸν Κάντ, ὅτι θεωρεῖ με-
γαλεῖτερον κακὸ τὴν ἔλλειψιν πειθαρχίας ἀπὸ τὴν
ἔλλειψιν παιδείας, τῶρα ποῦ ὅλοι γελοῦν μὲ τὸν
ἀσχημοσύτην καὶ κακόψυχο Δάσκαλον, τῶρα ποῦ
καὶ οἱ Ἐφημερίδες ἀκόμα τὸν πῆραν—ὅπως τοῦ
ἔδειξε—στὸ κορδίδον, τῶρα ποῦ ἐφανερῶθηκαν τὰ
φοιτητικὰ ὡς κατ' ἐξοχίαν κομματικὰ τερτίπια διὰ
τὰ ὅποια δὲν ἀνακατοῦσαν μόνον οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ
Vulgum pecus, τῶρα ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ποῦμε τὴν
πικρὴ ἀλήθειαν στοὺς νέους μας: ὅτι μὲ τὸ φερσιμό-
τους καὶ τὰ καμώματά τους ἐδῶσαν τρανές ἀποδει-
ξεις στὸν κόσμον ποῦ ξέρεται νὰ σκέπτεται τοῦ ὅ,τι
δὲν εἶνε καμωμένοι γὰ τὴ Ζωὴ καὶ μήτε πρέπει
νὰ προσμένουμε χαίρι καὶ προκοπὴ ἀπὸ τὰ ὄπια
Νεῖδα τους.

Καὶ ξαναλέω ὁπίου τους νέους μας, καθόσον
δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε ξεθυμασμένη καὶ ἐκφυλὴ
ἡ νεότης ποῦ ἀνέχεται ν' ἀκολουθῇ στὸν ταρταρινι-
κὸν ἀγῶνά του τὸν ἱππότην τῆς ἑλλεινῆς μορφῆς,
τὸν πολεμοῦντα τοὺς βεβήλους μεταφραστὰς τοῦ
Αἰσχύλου, ὅταν ἡ ἱστορία μᾶς λέει, ὅτι σὲ ὅλα τὰς
ἐποχὰς καὶ σὲ ὅλους τοὺς τόπους τὸ καινότερον
καὶ ἀνυπόστατον πνεῦμα τῆς νεότητος ἐπρωτοστά-
τησεν ὑπὲρ τῆς Προόδου, ἐδόθησαν τὸ ζετύλιγμα
τῶν νέων Ἰδεῶν, κ' ἐθυσιάσθησαν ὑπὲρ τῆς Ἐλευ-
θερίας, τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐπιστήμης.

Ἄλλ' ἐν ᾧ αὐτὰ λέει ἡ ἱστορία, οἱ δικοὶ μας
νέοι ἔκαμαν τὸ ἀντίθετον. Ἐξήλεψαν τὰ σκοτάδια,
ἐτέθησαν ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας συζητήσεως ἐπι-
στημονικῶν κ' αἰσθητικῶν θεμάτων, ἐχειροκρότησαν
ἐναντὶ φαντῆ ἰσθῶν ἀρχῆς διὰ τὸ πνεῦμα κ' ἐ-
στερξάν νὰ βαδίσουν στὸν πατημένον δρόμον, ἀνα-
θεματίζοντες τοὺς ἥρωας ποῦ ἐρευνοῦν τὰ δύσκολα
μονοπάτια, τὰ ὅποια ἴσως ὀδηγοῦν στὰ ἐλεύθερα
κορφεσούνην ὅπου ἀναπνεύει ἡ Ἐθνικὴ ψυχὴ, κιόπου
ζῆ ὁ Ἐθνισμός.

Δυστυχῶς ὁμως δὲν εἶνε ἡ ἱστορία μόνον ποῦ τὸ
λέει, μᾶς τὸ λέει καὶ μεγάλοι φυσιολόγοι, ὅτι οἱ Νέοι
ἀσπάζονται πρῶτον τὰς νέας θεωρίας διότι ἔχουν
τὸ πνεῦμα ἱκανὸ κ' ἐπιτιθέσθαι νὰ ἀντιλαμβάνεται καὶ
νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὸ Νέον. Ἔτσι ὁ Huxley

παῖδι καὶ τὴ γίδα. Κ' ἐπειδὴ ἐκεῖνη ἀπορούσε, ἂν οἱ
γίδες γεννᾶν παιδιὰ, αὐτὸς τῆς τὰ διηγίεται ὅλα, πῶς
τὸ βρήκε πεταμένον, πῶς τὸ εἶδε νὰ θρέφεται, πῶς
ντρᾶπηκε νὰ τ' ἀφίσει νὰ πεθάνει. Κι' ἀφοῦ παραδέ-
χτηκε κ' ἐκεῖνη, κρύβουσαν τὰ πρόματα, ποῦ βρήκαν,
κάνουν τὸ παιδί δικό τους κ' ἀφίνουν τὴ γίδα νὰ τὸ
ἀναθρέψῃ. Καὶ γὰρ νὰ φρίνεται καὶ τ' ὄνομα τοῦ παι-
διοῦ ποιμενικὸ ἀποφάσισαν νὰ τὸ φωνάζουν Δάφνην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄.

Κι' ἀφοῦ πιά εἶχαν περᾶσει δυὸ χρόνια, βοσκὸς ἀπὸ
γειτονικὰ χτῆματα, ποῦ τὸν ἔλεγον Δρύαντα, ἐνῶ
ἔθεσκε βρῖσκει καὶ αὐτὸς κατὰ τύχην παρόμοια πρόματα
καὶ βλέπει τὰ ἴδια. Σπήλιον τῶν Νυμφῶν ἦσαν ἕνας
μεγάλος βράχος, ἀπὸ μέσῃ βιβουλός, ἀπ' ἐξω στρουγγυ-
λός: τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν ἦσαν κανωμένα
ἀπὸ πέτρας εἶχαν τὰ πόδια ξυπόλητα, τὰ χέρια ἴσα
μὲ τοὺς ὤμους γυμνά, τὰ μαλλιά ἴσα μὲ τὸ λαίμῳ λυ-
μένα, ζῶντα γύρω στὴ μέση, γελαζόμενον πρόσωπον. Ὅλο
τοὺς τὸ φτιάξιμον ἦταν ὡς νὰ χόρευαν στὴ σειρά.
Ἡ καμάρα τοῦ σπήλιου ἦταν τὸ μεσάνιον μέρος τοῦ
μεγάλου βράχου καὶ ἀπ' τὴν πηγὴ ἀναβρῶντας
νερὸ ἔκανε ποταμῆκι τρεχάμενον, ποῦ καὶ λειβάδι ὠμορφο
ἀπλόνονταν μπροστὰ στὸ σπήλιον, γιατί πολὺ καὶ μα-
λακὸ χορτάρει φύτρωνεν ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἦταν τα-
μένες καὶ καρδάρες καὶ παγιάλια, καὶ σουραῦλια καὶ
Ἑογέρες γεροντότερων βοσκῶν τάματα. Σ' αὐτὸ τὸ σπή-

λιον προβοτῖνα νιόγεννη πηγαίνοντας συχνά, πολλὰς
φορὰς ἔκανε νὰ θαρροῦν πῶς χάθηκε. Θέλοντας ὁ Δρύ-
αντας νὰ τὴ συμμαζέψῃ καὶ νὰ τὴ βάλῃ στὴν προ-
τητερινὴν τάξιν, ἀφοῦ λύγισε δεμάτι ἀπὸ χλωρὰς βέργες
καὶ τόκανε πρόμοιο μὲ θηλειά, ζύγωσε στὸ βράχο γὰ
νὰ τὴν πιάσῃ ἐκεῖ. Μὰ ἀμα ἔφθασε κοντὰ δὲν εἶδε
τίποτε ἀπὸ ὅσα περιμένε, παρὰ τὴν προβοτῖνα νὰ δίνει
ὡς ἄνθρωπος τὸ μαστᾶρι τῆς γὰ νὰ τρέχει μπόλιον
γλάκα καὶ τὸ παιδί χωρὶς νὰ κλαίει λαίμαργα νὰ φέρ-
ναι τὸ στόμα ἀπὸ τὴν μαστᾶρι στ' ἄλλο, παστρικὸ καὶ
χαρούμενον, γιατί ἡ προβοτῖνα τοῦ ἔγλειψε μὲ τὴ γλῶσ-
σα τὸ πρόσωπον, ἀμα χόρταινε. Θηλυκὸ ἦταν αὐτὸ
τὸ παιδί καὶ κοίτουσαν κοντὰ τοῦ σπάργαντα καὶ ση-
μάδια, φασκίᾶ ὀλόχρυσον, ποδήματα χρυσοκέντητα καὶ
βρακίκια χρυσοῦφκντα. Κ' ἐπειδὴ νόμισεν ὡς ἂν κατὰ
θεῖκὸ τὸ ἡῆρμα κ' ἐπικρινε παραδειγμα ἀπὸ τὴν προ-
βοτῖνα νὰ τὸ πάρῃ καὶ νὰ τ' ἀγαπᾷ, σηκάνει τὸ
μωρὸ στὴν ἀγκυλιά του, ρίχνει τὰ σημάδια στὸ τα-
γᾶρι του καὶ ὑπόσχεται στὶς νύμφες γὰ τὴν καλὴ μοῖραν
νὰ ἀναθρέψῃ τὴν ἐκεῖτά του. Κι' ὅταν ἦσαν ὄρα νὰ
γυρίσῃ πίσω τὸ κοπάδι, φάνονταν στὸ ζευγαλατὸ διη-
γιέται στὴ γυναϊκά του τὰ ὅσα εἶδε καὶ τῆς δείχνει
τὰ ὅσα βρήκε τὴν παρκαίνει νὰ τὸ θαρπῇ δικό της
τὸ κοριτάκι καὶ νὰ τὸ ἀναθρέψῃ κρυφά. Καὶ ἡ Νάπη
(γιατὶ ἔτσι τὴν ἔλεγον) γίνηκε ἀμέσως μητέρα καὶ
ἀγαποῦσε τὸ παιδί τόσο, ποῦ φοβόταν μήπως καὶ τὴν

Ξαπερᾶσει ἡ προβοτῖνα στὴν ἀγάπη καὶ γὰ νὰ πι-
στευτεῖ πῶς ἦταν δικό της τοῦ βγαλε καὶ αὐτὴ ποι-
μενικὸ ὄνομα, Χλόη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄.

Τὰ παιδιὰ αὐτὰ μέγαλωσαν πολὺ γλήγορα καὶ
εἶχαν ὠμορφιά περσότερη ἀπὸ ὅση ταίριαζε σὲ χωριατό-
πουλα. Καὶ ὅταν ἦσαν πιά ὁ ἕνας δέκα πέντε χρονῶν
κ' ἡ ἄλλη λιγώτερα δυὸ, ὁ Δρύαντας καὶ ὁ Λάμωνα
τὴν ἴδια νύχταν βλέπουν ὄνειρον τέτοιο. Τοὺς φάνηκε
πῶς οἱ Νύμφες ἐκεῖνες ποῦ ἦσαν στὸ σπήλιον, ὅπου ἦσαν
ἡ πηγὴ, ὅπου βρῆκε τὸ παιδί ὁ Δρύαντας, παραδῶσαν
τὸ Δάφνην καὶ τὴ Χλόη σὲ παιδί πολὺ ζωηρὸ καὶ
ὠμορφο, ποῦ εἶχε φτερά ἴσως ὀμοῦς καὶ σαίτες μι-
κρὰς μαζὴ μὲ δοξάρι. Κι' αὐτὸ, ἀφοῦ τοὺς ἀγγίξε μὲ
μιὰ σαίτη, τοὺς πρόσταξε ἀπὸ δῶ κ' ἐμπρός νὰ βοσκοῦν
ὁ ἕνας τὰ γίδια κ' ἡ ἄλλη τὰ πρόβατα. Ἄφοῦ εἶδαν
τ' ὄνειρον πικραίνονταν οἱ βοσκοὶ πῶς θὰ γίνον κ'
ἐκεῖνα ἴσως γιδοάρηδες ἐνῶ τὰ σπάργαντά τους ἔλεγον
πῶς θὰχοῦν καλὴτερη τύχην, γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἔθρεφαν
μὲ πιὸ ἐκλεχτὴς θροφὰς καὶ τοὺς μάθαιναν γραμμάτια
καὶ ὅλα τὰ καλά ποῦ ἦσαν στὴν ἐξοχὴ. Μὰ ἀποφά-
σισαν νὰ ὑπακούσουν στοὺς θεοὺς γὰ κείνους ποῦ σώ-
θησαν μὲ τὴν φροντίδα τῶν θεῶν. Καὶ ἀφοῦ εἶπαν ὁ
ἕνας στὸν ἄλλο τ' ὄνειρον κ' ἔκαναν θυσία στὸ φτερωτὸ
παιδί, ποῦ ἦταν κοντὰ στὶς νύμφες (γιατὶ δὲν ἤξεραν
νὰ λέν τ' ὄνομά του) τοὺς ἐστειλαν σὰ βοσκὸς μαζὴ

δὲ μὴ διαλεξή του περὶ τοῦ Harvey καὶ τῆς θεωρίας του περὶ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, λέγει ὅτι ἐκ τῶν συγχρόνων δὲν τὴν παραδέχθησαν παρὰ οἱ κάτω τῶν τεσσαράκοντα ἐνιαυτῶν γεγονότες ἀπαράλλαχτα δὲ καὶ ὁ Darwin στὸν προλόγῳ του τῆς Καταγωγῆς τῶν Εἰδῶν γράφει ὅτι δὲν θὰ πείσθουν ἀπὸ τὸ βιβλίον του παρὰ τὰ νέα κ' εὐμάλακτα πνεύματα.

Ποῦδ' ὅμως μπορεῖ δίκαια νὰ ξεχωρίσῃ τὸ μυαλὸ τῆς σύγχρονης Νεότητος ἀπὸ τὸ γεροντικὸ καὶ ἀμάλαχτο τοῦ Μιστριώτη, τὸ ἀνεπιτηδείτατο καὶ ἀνικανότατο παραδοχῆς καὶ κατανοήσεως τοῦ Νέου, ἐνεκα τῆς εἰδικῆς νόσου τοῦ γῆρατος καὶ τοῦ Σχολαστικισμοῦ, τῆς ἀποστεώσεως;

Ἄλλ' ὅταν τὸ πνεῦμα τῶν Νέων ἔχασε τὰ χαρακτηριστικὰ προτερήματα τοῦ πνεύματος τῆς Νεότητος, τὴν ὄρεξιν διὰ τὴν ἔρευνα τοῦ Καινοφανοῦς καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀποδοχῆς καὶ κατανοήσεως μιᾶς νέας ἰδέας, δικαιοῦμεθα μὴ φαίνεται νὰ ποῦμε ὅτι τὸ πνεῦμα τῶν νέων αὐτῶν, ἐγένετο πρόωρα, εἶνε ἔσθυμασμένο κ' ἐκφυλε, καὶ δὲν εἶνε γιὰ τὴ Ζωή.

Καὶ νομίζω ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἀπὸ μιᾶ τέτοιαν ἀποψιν ἔπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ ὑγεία τοῦ πνεύματος τῶν νέων μας, οἱ ὅποιοι δὲν ἀρκοῦνται μέχρι τοῦδε νὰ τάσσονται ἀμέσως καὶ ἀμελέηται μὲ τὸ μέρος κάθε παλαιᾶς γνώμης καὶ κάθε σκληροφθαλιμῆς ἰδέας, ἀλλ' ἔσπερξαν τελευταία νὰ χειροκροτήσουν τὸν ἀσβεστότατον ὑβριστὴ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς πατρίδος μας, τὸν συμβουλεύσαντα ὅτι στὰ 1904 πρέπει νὰ πνίξῃ ἡ Νεολογία τὴν ἐπιστημονικὴ συζήτησιν καὶ πρέπει νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως.

Ἐκεῖνο ὅμως ποῦ μᾶς ἀπελπίζει εἶνε ὅτι οὐ μόνον αὐτὰ ἐνέχθησαν οἱ φοιτηταὶ μας, ἀλλ' ὑπερεθεμάτιδαν εἰς ὅσα μόνον ἡ γνωστὴ ἐγωϊστικὴ κακία καὶ ἀπαισιοδοξία τοῦ γῆρατος δύναται νὰ ξερνήσῃ κατὰ τῶν ἰδεῶν τοῦ μέλλοντος.

Καὶ διέψευσαν οἱ νέοι μας αὐτίς καὶ ἄλλας ἰδιότητας τοῦ πνεύματος τῆς νεότητος, τὸ τολμηρὸν δηλαδὴ καὶ τὴν διὰ τῆς τόλμης ἀποδεικνυομένην αὐτοπεποιθῆσιν. Διότι θὰ εἶνε μωρὸς ὁ φανταζόμενος ὅτι ἀπέδειξαν τόλμην καὶ αὐτοπεποιθῆσιν οἱ ταραξίαι τῆς ὁδοῦ Σταδίου, οἱ ὑβρισταὶ ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων ἐν ἀπιστημονικῶν ἀγῶνα.

Ἡ πραγματικὴ τόλμη τοῦ πνεύματος ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν ὀρμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἀσπάζεται τὴν συζήτησιν πάσης νεωτέρας θεωρίας καὶ πάσης νεωτεριστικῆς ἰδέας. Ἡ δὲ αὐτοπεποιθῆσιν βλέπει παντοῦ καὶ πάντοτε θεμιτὸν καὶ ἀγαθὸν τὸν ἀγῶνα, δὲν φοβεῖται δὲ ποτὲ καὶ δὲν φαντάζεται μῆτε λαγούμια, μῆτε προδοσίας, μῆτε καρτέρια.

Ἄλλ' ἐνθ' αὐτὸ θὰ πῆ αὐτοπεποιθῆσιν καὶ τολμηρὸν πνεῦμα τῆς νιότης, τί ἔκαμαν οἱ φοιτηταὶ μας ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ κακομόρφου ὀδηγοῦ τους;

Τρέμοντες, ἐφρόντιζαν διὰ καχυπόπτων σπερμολογιμάτων ν' ἀποψύγουν τὴν ἐλευθερίαν ἔρευναν ἐπιστημονικὴ ζήτηματος, τὸ ὁποῖον ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν παραμένει ἀλυτο πρὸς βλάβην τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τῆς Ἐθνικῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας.

Κ' εἶπα τρέμοντες, διότι κάθε ἔασμα Βουλγάρου καὶ κάθε ἀδικαιολόγητη ὑπόνοια μηχανῶν καταστροφῆς καταχθονίων, ἀποδεικνύει τὴν καχυποψία τοῦ δραματιζομένου κ' ἐπομένως τὴν ἑλλειψὴν αὐτοπεποιθῆσεως, ἥτοι τὴν ἀτολμία του.

Μὰ τὸ τρίκλισμα στὸ βᾶδισμα καὶ ἡ καχυποψία, ὅπως ἡ ἐμμονὴ στὰ παλιὰ καὶ ἡ τσιγγούνικη συν-

τηρητικότης εἶναι χαρακτηριστικὰ ἐλαττώματα καὶ κουσοῦρια τοῦ ἀποστεωμένου, τοῦ γεροντικοῦ, τοῦ ἔσθυμασμένου μυαλοῦ.

Μὲ κάποιον ὁμοίαν σειράν συλλογισμῶν ὁ ψυχολόγος θὰ ἐδικαιούτο ν' ἀποφανθῇ, ὅτι τὰ φοιτητικὰ τερτίγια εἶναι τρανοτάτη ἀπόδειξις τῆς σαπῆλας τῆς Ρωμπούνης καὶ τοῦ ἀπελπιστικοῦ μέλλοντος τοῦ τόπου μας, ἀφοῦ οἱ νέοι μας εἶναι φανερὰ κατὰ τὸ μυαλὸ—ἐνας ἄλλος ἢς πῆ καὶ γιὰ τὸ σῶμα—περισσότερο γέροι ἀπὸ τοὺς συντηρητικούς γέρους ἐνὸς πολιτισμένου καὶ ζωντανοῦ Κράτους.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ
ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΥΠΟ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Εἶναι ὁ τίτλος τῆς τελευταίας μελέτης ποῦ ἐξέδωκεν ὁ Ζ. Χατζιδάκις γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ ἡ ὁποία συνοψίζει τὴ γνωστὴν θεωρίαν τοῦ κ. Χ., δηλ. τὴν ἱστορικὴν δικαιολόγησιν τῆς διγλωσσίας μας.

Δὲν εἶναι ἡ δουλιὰ τοῦ «Νουμά» νὰ συζητήσῃ μὲ τὸν κ. Καθηγητὴ, παρὰ ἀναφέρει τὸ βιβλίον ἀπὸ χρονολογικῶν καθήκων πρὸς τοὺς ἀναγνώστες του. Ὁ «Νουμάς» ποῦ δὲ βλέπει μονάχα στὸ παρελθόν, παρὰ ἀποβλέπει, καὶ πρὸ πάντων, στὸ μέλλον, ἔνα μονάχα ἐπιχειρήματα ἔχει νὰ ἀντιτάξῃ στὴν θεωρίαν τοῦ κ. Χ., ἔνα ἐπιχειρήματα μεγάλο, πολὺ μεγάλο, ποῦ βασθὰ ὀχτῶ σελίδες, ποῦ τυπῶνεται σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα καὶ βγαίνει κάθε Κυριακῇ. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ ἐπιχειρήματός μας εἶναι ὁ ἴδιος ὁ «Νουμάς», ἡ ὑπάρξη τοῦ «Νουμά» ἢ λαχτάρω μὲ τὴν ὁποία τὸν περιμένουν κάθε Κυριακῇ οἱ ἀναγνώστες του. Τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος πρέπει νὰ τὴν ἐννοῇ καλὰ ὁ κ. Χ., ποῦ ἔχει καλὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ἐπομένως γνωρίζει τὴν ἐξελίξιν ποῦ περνᾷ κάθε πρᾶγμα ποῦ εἶναι προορισμένο νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ.

Μολοταῦτα ἡ μελέτη τοῦ κ. Χ. περιέχει καὶ μερικὰ νέα ἐπιχειρήματα. Τὸ σοβαρώτερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι ἡ «Ἀστραπή», (προσεῖτε) νλὶ μάλιστα, ἢ «Ἀστραπή», ὀνόμασε τὴ γλῶσσαν τὴ δημοτικὴν, πῶς νομίζετε; ἀλαμπουρνέζικη. Φρίκη! Σ' αὐτὸ τὸ ἀλαμπουρνέζικο ἐπιχειρήματός τοῦ κ. Χ. ὁμολογοῦμε πῶς εἴμαστε ἀπαράσκευοι γιὰ νὰ ἀπαντήσουμε. Χρειαζέται μελέτη, μελέτη τουλάχιστον τὴση ὅση ἔκαμε καὶ ἡ «Ἀστραπή» γιὰ νὰ μᾶς ρίξῃ αὐτὸν τὸν κεραυνό.

Καὶ δὲ συνεισφέρει μονάχα ἡ «Ἀστραπή» στὴ μελέτη τοῦ κ. Χ., ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων σπουδαίων γλωσσολόγων τὴ γνώμην καταδέχεται ὁ κ. Χ. νὰ πάρῃ γιὰ βοήθειαν. Στίχοι τοῦ «Ρωμποῦ» ἀναφέρονται ἐκεῖ μέσα, ἡ γνώμη τοῦ κ. Γενναδίου στοὺς «Times», ἡ γνώμη τῆς «Ἐφημερίδος» τοῦ Κορομηλά καὶ τέλος παρατηρεῖ ὁ κ. Χ. πῶς ὅλοι σχεδὸν ὅσοι εἶπαν δημόσια τὴ γνώμην τους ἐσυμφώνησαν πῶς ἡ γλῶσσα αὐτὴ «οὔτε λαλουμένη τις ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἶναι οὔτε νοεῖται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Τὴν τελευταία φράση ἐμεῖς τὴν ὑπογραμμίσσαμε, γιὰ αὐτὴ πᾶς μᾶς ἐγέννησε ὀρισμένως τὴν ὑποψίαν (ὁ Θεὸς νὰ μᾶς συχωρήσῃ) μήπως ὁ κ. Χ. δὲν πιστεύει ὅσα γράφει. Καὶ ἡ ὑποψία αὐτὴ περισσεύει, σ' ἕνα ἄλλο μέρος, ὅπου λέγει: «ποῖα τις ἄρα γε εἶναι ἡ συνιστώμενή ὑπ' αὐτῶν, πασίγνωστος μὲν κατὰ τοὺς συνιστῶντας αὐτῆν, ἀγνωστος δὲ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄλλους Ἑλληνικὴ αὕτη γλῶσσα;»

Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ μέρη τοῦ βιβλίου ὅπου ἡ εἰλικρίνεια τοῦ συγγραφέως ἀφίνει γιὰ τὸν ἀναγνώστη καὶ πάει περίπατο. Π. χ. «Νῦν δὲ συμβαίνει, ὥστε τὰ μὲν ἐν τῇ γραφομένῃ ἐκδιδομένα βιβλία ν' ἀναγινώσκωνται, τὰ δὲ ἐν τῇ οὕτω λεγομένῃ δημοτικῇ γραφομένα οὐχί, καὶ τὰ μὲν περιοδικὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες ὅσαι ἐκδίδονται ἐν τῇ γραφομένῃ νὰ διατηρῶνται, τὰ δὲ ἐν τῇ νεοτεύκτῳ τῶν ὀπαδῶν τῆς δημοτικῆς νὰ ἐξαφανίζωνται. Καὶ τοῖς τυφλοῖς ἄρα δὴλον, ὅτι σαφέστερα καὶ προσφιλέστερα τοῖς πολλοῖς, τῷ ἔθνει εἶναι τὰ ἐν τῇ γραφομένῃ συντασσόμενα...» Ἰδιαιτέρως φροντίζει ὁ κ. Χ. γιὰ τοὺς «πολλοὺς» καὶ πρὸ πάντων γιὰ τοὺς «τυφλοὺς» καὶ φαίνεται πῶς γι' αὐτοὺς ἔχει γράψῃ τὸ βιβλίον του. Ἐμεῖς ὅμως ξέρομε κι' ὁ ἴδιος βέβαια τὸ ξέρει, πῶς, γιὰ νὰ εἶναι σωστὸ ἕνα πρᾶγμα, δὲν εἶναι ἀπαραίτητο νὰ εἶναι «προσφιλεῖς τοῖς πολλοῖς καὶ δὴλον τοῖς τυφλοῖς», καὶ πῶς μὲ τὸ νὰ μὴν ἔζησαν ὁ «Διώνυσος» ἢ «Τέχνη» καὶ ὁ «Πατριώτης» δὲν ἔπεται πῶς δὲ θὰ ζήσῃ καὶ ἡ δημοτικὴ.

Ἄλλο παράδειγμα τῆς καλοπιστίας τοῦ συγγραφέως: «ὁ κ. Ἐμ. Ροῖδης ὁ συντάξας βιβλίον ὀλόκληρον κατὰ τῆς καθαρευούσης—σημειώσαι καλῶς! ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ψευδομένῃ καθαρευούσῃ...» Ὁ κ. Χ. δὲ λησμονεῖ, ὅτι γράφει γιὰ τοὺς πολλοὺς καὶ γιὰ τοὺς τυφλοὺς. Ἄν ἔγραφε γιὰ μᾶς, ποῦ διαβάσαμε τὸ Ροῖδη καὶ ξέρομε πόσο καλὰ δικαιολογείται γιὰ τὴν ἔγγραφον τὴν καθαρεύουσαν, ποῦ ξέρομε πῶς καὶ ὁ Krumbacher τὸ ἀναφέρει αὐτὸ καὶ τὸν δικαιολογεῖ ἐπίσης,

μὲ τὰ κοπάδια, ἀφοῦ τοὺς ἔμαθαν καλὰ τὸ καθετί. Πᾶς πρέπει νὰ βόσκουν πρὶν τὸ μεσημέρι, πῶς ἄμα πᾶς ἢ ζέσθη, πότε νὰ τὰ πηγαίνουν στὸ πότισμα, πότε νὰ τὰ γροῖζουν στὸ μαντρί, γιὰ ποῖα νὰ μεταχειρίζονται τὴν ἀγκλίτσα καὶ γιὰ ποῖα μονάχα τὴ ρωνή. Κ' ἐκεῖνοι ἦσαν πολὺ χροῦμενοι σὺν νὰ πῆσαν μεγάλη ἔξουσία κι' ἀγαποῦσαν τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα περισσότερο ἀπὸ ὅσο συνηθίζαν οἱ βοσκοί, γιὰ τὴν ἡμιάρουσαν γιὰ αἰτία τοῦ γλυτωμοῦ τῆς τὸ κοπάδι κι' ὁ ἄλλος θυμόταν πῶς πεταμένο, γίδα τὸν ἀνάθρεψε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

Ἀνοιξὴς ἦταν ἀρχὴ κι' ὅλα λουλούδιζαν τ' ἀνθία στὰ δάση, στὰ λιβάδια, στὰ βουνά. Τώρα ἀρχίζει τὸ βοητὸ τῆς μελισσας, τὸ κελάρημα τῶν πουλιῶν, τὰ χοροποδήματα τῶν ἰογεννητῶν κοπαδιῶν χοροπηδοῦσαν τ' ἀρνιὰ στὰ ὄρη βόηζαν στὰ λιβάδια οἱ μελισσες γίμιζαν μὲ τραγουδιὰ τὶς λαγκαδιὰς τὰ πουλιά. Ἀφοῦ λοιπὸν ὅλα ἦσαν στὸν καιρὸ τους, οἱ γέροι καὶ οἱ νιοὶ μιμούντων ὅσα ἀκούγαν κ' ἔβλεπαν ἀκούγοντας τὰ πουλιά νὰ λαλοῦν, τραγουδοῦσαν βλέποντας νὰ χοροπηδοῦν τ' ἀρνιὰ, λαχροπηδοῦσαν καὶ σὺν τῆς μελισσας μίμιζαν ἀνθία, κι' ἀπ' αὐτὰ ἄλλα τᾶξαν στὰ στήθια τους κι' ἄλλα πλέκοντας στεφανίακια, τὰ πηγαίναν στὶς Νύμφες. Κ' ἔκαναν τὸ καθετί μαζὶ, βόσκοντας ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον. Καὶ πολλὰ φορὲς ὁ Δάφνης περιμάζευε ὅσα πρόβατα ξεμάκρναν

πολλὰ φορὲς ἢ Χλόη τὶς πιὸ ζωηρὰς γίδες τὶς σαλαγοῦσε ἀπὸ τοὺς χροῦμενοὺς καὶ κάποιες ὁ ἕνας φύλαζε καὶ τὰ δύο κοπάδια γιὰ τὸ ἄλλο καταγίνονταν πειγαίνιδι. Κ' ἦταν τὰ παιγνίδια τους τσοπάνικα καὶ παιδιὰτικα. Ἐκεῖνη βγαίνοντας ἀπ' τὸ πρῶν νὰ μαζεύει βοῦρλα, ἐπλεκεν ἀκριδοπαγίδες κ' ἔχοντας τὸ νοῦ τῆς σ' αὐτὸ παραμελοῦσε τὸ κοπάδι. Ἐκεῖνος ἀφοῦ ἔκοπτε καλάμικα ψιλά καὶ τρυποῦσε τὰ χωρίσματα στοὺς κόμπους καὶ τὰ κολνοῦσε μὲ μαλακὸ κερί, γυμνάζονταν ὡς τὸ βραδὺ νὰ παίξῃ τὸ σουραῦλι καὶ καμιά φορὰ ἔπιναν γάλα καὶ κρασί, καὶ τὶς θροφῆς πούφεραν ἀπὸ τὸ σπίτι τους τὶς μοιραζόνταν. Συχνότερα θᾶβλεπε κανέναν νᾶναι χωρισμένα τὰ κοπάδια παρὰ ἢ Χλόη κι' ὁ Δάφνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Κ' ἐνθ' αὐτοῖς ἔπαιζαν ἔτσι, τέτοια φροντίδα ὁ Ἐρωτας τοὺς ἔδωσε. Λύκαινα, ἀναθρέφοντας μικρὰ κουτάβια, ἀπὸ τὰ κοντινὰ χτήματα πολλὰς φορὲς ἐρπαζεν ἀπ' ἄλλα κοπάδια, γιὰ τὴν πολλὴν θροφὴν χρειάζονταν γιὰ τὸ θρέψιμο τῶν μικρῶν τῆς. Γιὰ τοῦτο, ἀφοῦ μαζεύτηκαν νύχτα οἱ χωρικνοὶ, ἀνοιξάν λακκοὺς μιὰ ὄργια τὸ πλάτος καὶ τέσσερες τὸ βάθος καὶ τὸ περισσότερο χῶμα τὸ σκορπίζον, φέρνοντας τὸ μακρὺ ὕστερα, ἀφοῦ ἀπλωσαν ξύλα ξερὰ ἀπὸ πᾶνον ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ λακκοῦ ἐπάτησαν καλὰ τ' ἀποδελουτο χῶμα γιὰ νὰ πάει ἢ γῆς τὴν προτερινὴ τῆς μορφήν, ποῦ κι' ἂν λαγῶς

περάσει τρέχοντας νὰ σπάει τὰ ξύλα, γιὰ τὴν ἦταν πιὸ ἀδύνατα κι' ἀπὸ ἄλκρη, καὶ τότε νὰ μπορέσει νὰ μάθῃ ὅτι δὲν ἦταν γῆς, μόνον ἀπομίμησις γῆς. Τέτοιους πολλοὺς λακκοὺς καὶ στὰ ὄρη καὶ στὶς πεδιάδες ἂν κι' ἀνοιξάν, τὴν λύκαινα δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν πιάσουν, γιὰ αὐτὴ νοιώθει καὶ τὴν ψεύτικη γῆς, μὰ πολλὰς γίδες καὶ πρόβατα, ἀφάνισαν παρολίγο καὶ τὸ Δάφνη μὲ τέτοιο τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'.

Τράγοι, ἀφοῦ θύμισαν, πιάστηκαν καὶ τοῦ ἐνὸς τὸ ἕνα κέρατο, πᾶν ἔγεινε πιὸ δυνατὸ τὸ χτύπημα, σπάει κι' ἀπὸ τὸν πόνο μουγαρίζοντας τᾶβαλε στὴ φευγάλα μὰ ὁ νικητὴς ἀκολοθῶντας κατὰ πόδι τὸν κυνηγοῦσε ἀκατάπαυστα. Λυπάται ὁ Δάφνης γιὰ τὸ κέρατο καὶ θυμωμένος μὲ τὴν κακία τοῦ νικητῆ, ἀφοῦ ἀρπαξὲ ξύλο καὶ τὴν ἀγκλίτσα, τὸν κυνηγοῦσε. Καὶ καθὼς ὁ τράγος ἔφευγε κ' ἐκεῖνος μὲ θυμὸν τὸν κυνηγοῦσε, δὲν ἔβλεπαν καλὰ μπροστὰ τους καὶ πέφτουν κι' οἱ δύο μέσα σὲ λακκὸν ὁ τράγος πρῶτα κ' ὕστερα ὁ Δάφνης. Αὐτὸ ὅμως ἔσωσε τὸ Δάφνη, γιὰ τὸ τράγος χρησίμεψε γιὰ στήριγμα στὸ πέσιμο κ' ἐκεῖνος κλιγώντας πρόσωμεν ἀν θαρῶσαν κανέναν νὰ τὸν τραβῆσει. Ἡ Χλόη ὅταν εἶδε πῶς ζεῖ φωνάζει γελώντας στὸ λακκὸν, κι' ἀφοῦ εἶδε πῶς ζεῖ φωνάζει γελάδαρη ἀπὸ τὰ κοντινὰ χτήματα γιὰ βοήθειαν. Σὰν

που ξέρουμε πώς και ο Άνδρεάδης έγραψε στην καθα-
ρεύουσα για παρόμοιους λόγους, αν έγραφε για μας ο κ.
Χ. που τα ξέρεi όλ' αυτά, δε θα εξέφραζε το θαυμασμό
του τάχατες για το πραξικόπημα του Ροίδη. Τό έκαμε
 όμως γιατί ξέρεi πώς στον κοσμάκη πιάνουν τέτοια
κόλπα θεατρικά.

Δέ λείπει από τή μελέτη του κ. Χ. ούτε το κλα-
σικό έπιχειρήμα, πώς χωρίς τήν καθαρεύουσα το έθνος
δε θα μπορούσε να επικοινωνήσῃ με τήν αρχαία φιλο-
λογία.

Τέλος πώνων το βιβλίο το συνιστούμε θερμότατα
στούς τυφλούς, γιατί περιέχει άληθινά όλα τα κατ'άλ-
ληλα γι' αυτούς έπιχειρήματα. Και είναι φυσικό οι
πρόμαχοι τῆς καθαρής να έχουν συμπάθεια και
να εργάζονται γι' αυτήν τήν τάξη τών ανθρώπων,
άφου τήν έδημιούργησαν κύριοι και οι προκάτοχοί τους.

ΜΟΝΟΦΘΑΛΜΟΣ

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Άπ' τή ματιά, που μοιάζει
Σάν άτσαλένιου μαχαιρισῷ λεπίδα,
Κάποια νυχτιά, που σ' είδα,
Στά στήθια μου γεννήθη ένα μαράζι.

Και θέρψε κι' άπλώθηκε ως το νου μου
Πύρινη λάδα κι' άδωστη, που καίει
Τή δύναμη του λογισμού μου.

—Ω, κάποια θάψη αλλιώτικη μέσα μου! σιγοκλαίει!

Κι' όλο σε φέρνει ο νούς μου εμπρός μου
Βουδή, με τή ματιά άναμένη,
Σάν τή χαλάστρα Μοίρα ενός αϊθέριου κόσμου,
Που κάθε ρετίπο τρόπαιο πάνου στα ρετίπια σταίνει

Μες στη θλιμμένη ώρα
Του χαλασμού φως άπαλό δε λάμπει,
Μόνο ή ματιά σου ή άτσαλένια τώρα
Διώχνει και τα στερνά του νου μου θάμπη.

Κ' ή Χίμαιρα δεν είσαι πιά, που φέρνει
Ρόδινην όψη στα όνειρα, στον πόθο·
Είσαι ή γυναίκα, που άπ' τή ζωή με όρνει,
Κι' όλα κερν δάν μια φωτιά μες στην καρδιά σε
[νοιώθω.

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΔΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΛΙΘΙΟΠΟΥΛΕΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ

Α' Μέλος. Είεν τί σιγάτε; ή το σοβαρόν τῆς
γεννησομένης τελετής ύμεις προκατείληφε; Είπέ ά-
στετόν τι, ώ φίλε Άμομφάρετε.

Β' Μέλος. (Άμομφάρετος) Ούκ αν έσίγων ει ή-
δυνάμην λαλείν πλὴν ού δύναμαι και γάρ τήν ήμέραν
πᾶσαν εν τοίς του Φθειρηῷ κερφείοις λογιδρια έξε-
φώνουν Φθειριώτου κελύων σανίδων άψασθαι έάν
και δεύτερον ήμεις άνάγκη περιστῆ. Άλλ' ίδου πρόε-
δρος.

Μιστριώτης (μπαινών). Ω χαίρετε φίλοι έταί-
ροι και σύ θρόνε εύξεστι προεδρικέ και σύ γε λάσα-
νον ο πρότερον άντιπρόσωπος έμός ένταύθα καθήσο,
τά νυν δε τουμῷ λάρυγγι έπικουρήσεις. (Άναδαινεί
στο βήμα). Παρήλθον, ώ φιλόμουτος, όμύγηυρις έν'
άγγελίαν τερψίθυμον ήμιν άγγελιω. Έβχάδιζον τήν
όδον Πατησιών εύθυ ούρητηριών τών παρα Μου-
σειον έκτα λαθών έμαυτόν—ένθους γάρ έν τῆ όδῷ
έγενόμην—εις το του Άρεως πεδίον γίγνομαι Έν-
ταύθα δη άνθρ Άχιλεύς ΧηΝέης ο τών Άτθίδων
ραψώδος μίας κάπτων ως μικρόθεν έθεάσατό με
δια ταρχατον κάλλος Άτθιδά με ήγησάμενος προσ-
ήλθεν έγγύς και ήσπασάτό με. Έμει δ' εύθύς ή θεία
μανία άνήει και έν έμαυτῷ έγενόμην και εις λόγους
αυτῷ ήλθον. Οιακοστροφήσας ούν τόν λόγον εις το
γλωττικόν ζήτημα τόν άνδρα πρώτον μεν ρήμασι
ποιητικοίς κατεκλήσασα είτα δε ύποσκελίσας Χατζι-
δακλειῷ σοφίσματι κατέβαλον, ένα δε μη μακρηγορώ
έπεισα αυτόν καθαρευούσῃ χρῆσθαι και τούς Άττι-
κούς ύμνεi έν οις πρώτος έγω ύμνηθήσομαι δια τούς
ούς έμόχθησα μόχθους.

Και μήν ο δε ΧηΝέης ύπό τών προσπόλων ά-
γεται.

ΧηΝέης. Κεχαίρετίσμαι ήμεις συγχωρήτε δ' ει
σολοικίζει νεωφώτιστος γάρ.

Οί έταίροι μαζί. Έλευλευ! έλευλευ!

Ζηθι, Ζηθι ΧηΝέη Άχιλλεύ!

Νυν δη κροτείτω πᾶς τις τῷ χείρε
και σύ ω ΧηΝέη τήν κόμην σου κείρε
κι' έλθε μεθ' ήμῶν
να πίης ζωμόν
καλόν εξ άμίδος

Δια τήν άντιγραφήν
ΝΤΑΒΑΝΟΣ

„ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΙΟΓΡΑΦΙΑ“

Το περίφημο φιλολογικό περιοδικό τῆς Άγγλιας Athe-
naeum», κρίνοντας το τελευταίο βιβλίο του Abbott, γρά-
φει τ' ακόλουθα (19 του Σεπτεβρου 1903).

«Μερικά τραγούδια και παραμύθια είναι καταχωρι-
σμένα έλληνικά, μαζί με συλλογή όπο νιώσματα, λιανο-
πράγουδα, κι' άποσπάσματα άπο κερύγραφα γιατροσόφια.
»Αφτά μεγαλώνουν σημαντικά τήν άξία του βιβλίου,
και δείχνουν τή διαφορά τῆς άληθινῆς και φυσικῆς γλώσ-
σας άπο το κατάψυχο βαρβάρισμα (jargon) τών έφημε-
ριδών, το τεχνητά παραγομισμένο με κλασικισμούς μι-
»σονήτους και με λέξεις και κλίσεις άμεταχειρίστες, που
»τόσο μάς άηθίασαν έναντίον τῆς νέας έλληνικῆς».

Και το Saturday Review, άλλο περίφημο περιοδικό
τῆς Άγγλιας, παραβάλλει τήν καθαρεύουσα με τήν
άρμαϊκή καθαρεύουσα, όνομάζοντας γελοιογραφίες και
τις διδ.

«Όπου είναι φανερό πώς ο πολιτισμένος κόσμος άρχι-
σε σιγά σιγά να μυρίζεται τή γλωσσική άγυρτία.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Έχω κ' έγω ένα λόγον σπουδαιότατον να μη-
σικακῷ έναντίον του άγαθού και άκάκον κ. Μιστρι-
ώτη, άφου με τα καμώματά του τα πατριωτικά μου
κατεβρόχθισε ένα άρθρο μου. Ο φίλιτος «Νου-
μάς» το είχε προαναγγείλει προ ένός περιόπου μηνός,
άλλα δεν το έδημοσίευσε. Κι' διαν του παραπονέ-
θηκα γι' αυτό, που το πήρα—δεν σᾶς το κρούσω—
και για περιφρόνησι, ο «Νουμάς μ' άπάντησε :

—« Μά τί φταίμε μεiς, φιλιότη Άροδαφνούσα,
αν ο κ. Μιστριώτης κατέσχασε το «Νουμά» και δεν
επιτρέπει και σ' άλλον να μιλήσῃ; »

Άνωτέρα βια λοιπόν! Τι να γίνῃ; Κι' όμως
έκείνο το άρθρο μου ήθελα πολύ να δημοσιευθῆ,
γιατι σε κείνο μιλούσα για δυο κυρίες μας, δυο φαι-
νόμενα περιεργότατα του κοινωνικού μας ορίζοντος,
τις κυρίες Μαύρου-Βαλαωρίτη, που έθυσίασαν τήν
περιουσίαν τους για να σώσουν τήν τιμήν τών συζύ-
γων τους, σε τέτοια εποχή μάάλιστα που άλλες κυρίες
καταβροχθίζουν και τήν τιμήν και τήν περιουσίαν

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Όταν ή Δάφνης έμεινε μονάχος του τέτοια παρα-
μιλούσε :

— Τι λοιπόν μουκνε τῆς Χλόης το φίλημα ;
τά χείλη είναι πιο τρυφερά κι' άπο τα ρόδα και το
στόμα πιο γλυκό κι' άπο τος κερήθρες, με το φιλι της
πιο φαρμακερό κι' άπο το κεντρι τῆς μελισσας. Πολ-
λές φορές φίλησα κατσιμάκια· πολλές φορές φίλησα
σκυλάκια νεογέννητα και το μουσκάρι που μου χάρισε
ο Δόρκωνας· με τοϋτο το φίλημα είναι αλλιώτικο·
μου φεύγει το μυαλό, πετάει ή καρδιά μου, λυόνει ή
ψυχή μου κι' όμως θέλω να ξαναφιλήσω. Ω νίκη
κακή! ω άρρώστια παρχάξενη που ουτε τ' όνομά της δεν
ξέρω λα είπῷ. Άρα γε μαγιοσότανο είχε φάει ή Χλόη
προτού να με φιλήσει ; με πᾶς δεν πέθανε ; Πῶς λα-
λουν τ' άηθόνια και το σουραυλί μου σωπαίνει ! πᾶς λα-
λουδιζουν τ' άνθια κ' έγω στεφάνια δεν πλέω ! Τα
γιούλια κι' ο ύάκινθος άνθίζουν, κι' ο Δάφνης μαραι-
νεται ! άρα γε κι' ο Δόρκωνας πιο έμορρος άπο μένα
θα φανεί ;

Τέτοια ο καυμένος ο Δάφνης έπαροχε κ' έλεγε,
γιατι πρώτη φορά δοκίμαζε του έρωτα τις δουλιές και
τά λόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Με ο Δόρκωνας ο Γελαδάρης έρωτεμένος με τή

Χλόη, άφου παραφύλαξε τον Δρύαντα εκεί που παρό-
χονε παλούκι κοντά σ' ένα κλήμα, τον σιμόνε φέρνοντας
τυριά και λίγα σουραυλία για κανίσκι. Και του δίνει
τά τυριά σαν δώρο, γιατί ήταν παλιός φίλος άπ' τον
καιρό που έβασκε κι' αυτός. Κάνοντας άρχη από δω,
έπιασε να του λέει για το γάμο τῆς Χλόης· κι' αν τήν
έπαινε γυναίκα, χαρίσματα πολλά και μεγάλα, σαν
γελαδάρης έταξε· ένα ζευγάρι καματερά, τέσσερα με-
λίσινα, πενήντα μελιές, βουβαλοτόμαρο για να κόψει
ποδήματα, ένα μουσκάρι αποκομμένο κάθε χρόνο· ως
που λίγο έλειψε μαγεμένος ο Δρύαντας άπο τα χαρί-
σματα να στερεί το γάμο. Με σκέφτηκε ότι ή κορα-
σιά άξιζε καλύτερο γαμπρό κι' άπο το φόβο μήπως αν
φανερωθεί καμιά φορά, του λάχουν αγιάτρευτες συμ-
φορές και το γάμο άρνήθηκε και συχώρησι ζήτησε κι'
άπο τα ταμένα χαρίσματα παρατήθηκε.

ΚΛΦΑΛΑΙΟ Θ'

Άφου λοιπόν και δεύτερη φορά γελάστηκε ο Δόρ-
κωνας στην έλπίδα του και του κάκου έχασε τα καλά
τυριά, σκέφτηκε ν' άρπάξει τή Χλόη με τα χέρια του
όταν τή βρει μονάχη· και σαν παραμόνεψε, ότι μερα
με τή μερα πήγαιναν τα κοπάδια στο πότισμα τή μια
μερα ο Δάφνης και τήν άλλη τῷ κορίτσι, μηχανεύεται
πονηριά, που ταίριαζε σε βοσκό.

(Άκολουθεi)

ήρθε κύτος ζητάει σκονιι μακρύ, για να το ρίξει του
Δάφνη και να τόν άνεχάσει τραβώντας τον. Με σκονιι
δεν ήταν πρῶθενά· ή Χλόη όμως άφου έλυσε τήν κορ-
δέλλα της τή δίνει στο γελαδάρη κ' έτσι εκείνοι στε-
κούμενοι στην άκρη τραβούσαν κι' ο Δάφνης άνέβηκε
άκολουθώντας με τα χέρια τήν κορδέλλα. Έπειτα,
άφου έσυραν και τόν κακότηχο τράγο με σπασμένα και
τά δυο κέρκτα (τόσο τόν ξεδικήθηκεν ο νικημένος τρά-
γος) τόν χαρίζουν στο γελαδάρη για τή βοήθειά που
τούς έδωσε· κι' άπαρασιζούν να είπουν ψέμματα στους
δικούς τους ότι τόν άρπαξαν λύκοι, αν τόν άνάζητούσε
κανένας. Κι' αυτοί άφου γύρισαν πίσω ξετάζαν τα κο-
πάδια τους· και σαν είδαν πᾶς έβασκαν ήσυχα και τα
πρόβατα και τα γίδια, κάθησαν σε κούτσουρο βελανι-
διᾶς και κύταχαν μήπως σε κανένα μέρος του κορμιού
του ματώθηκεν ο Δάφνης όταν έπεσε. Δεν είχε πλη-
γωθεί καθόλου, ουτε είχε ματώσει, με ήταν γεμάτος
χάμα και λάσπη και στα μαλλιά και στο άλλο κορμί.
Γι' αυτό άπορήσαν να λουστει, προτού νοιώσουν τί-
ποτε ο Λάμωνας και ή Μυρταίλη. Κι' άφου πήγε
μαζῆ με τή Χλόη στο σπήλιον τών Νυμφών, τῆς έδωσε
και το ποικάμισο και το ταγάρι, κι' αυτός άρχισε να
λουζεται. Κι' όταν απολούστηκε και ξαναφάνηκεν ω-
μορφος όπως πρώτα, ή Χλόη άπο τή χαρά της τόν φί-
λησε.

των συζύγων τους, για να σώσουν το έγω τους—
Ετσι τουλάχιστο άκουσα να λέγη κάποτε μια κυρία
της δευτέρας κατηγορίας.

«Ας είναι! Πάει κι αυτό μαζί με τόσα άλλα για
νάποδειχθῆ, ακόμα μια φορά, πώς ο δασκαλισμός,
δπως έλεγε ένας συνεργάτης του «Νουμά», πνίγει
κάθε εκδήλωσιν ζωής, κάθε γενναίαν σκέψιν που
ήμπορούσε να ξεβγῆ από τόσους έγκεφάλους εν ενερ-
γεία διαρκώς ευρισκομένους—κ' έννοιω τους άνρδι-
κούς έγκεφάλους, για να μη παρεξηγηθῶ.

* *

«Αφού δέν εδημοσιεύθηκε το άρθρο σας, κρι-
μασιν οίς οίδε Μιστριώτης, δέν μάς γράφετε τίποτ'
άλλο; Για την γλώσσα των γυναικών; Για δ,τι
άλλο, επί τέλους, θέλετε;

Ν' απαντήσω στον φίλιτο «Νουμά» και να του
πῶ... Μά τι να του πῶ; Για τῆ γλώσσα που μι-
λοῦν οί γυναίκες μας; Και μπορεί να είναι αυτή
άλλη από την γλώσσα της Καρδιάς και της Ἀλήθειας,
από την ζωντανή, την εθνική μας γλώσσα, που την
ακούσαμε από τις μαννάδες μας και που θά την μι-
λήσουμε στα παιδιά μας; Ἀπό τῆ γλώσσα που κι
δσες εσπουδάσαμε στα σχολεία κ' εδηλητηριασθήκαμε
με του σχολαστικισμοῦ το φαρμάκι, που κι δσες
ανατραφήκαμε με μπόννες και με γκουβερνάντες και
ψευτοπαπαγαλίζουμε μπροστά στον κόσμο Φρανσιό-
ζικα κ' Ἑγγλέζικα, δέν μπορούμε να την ξεχάσουμε
δέν μπορούμε να τῆ άρνηθούμε, όταν έρχεται στιγμή
να φανερώσουμε την άγάπη μας, την στοργήν μας,
τον πόνον μας και το μῖσος μας ακόμα;

Ἡ γυναίκα, ἡ Ρωμά—πφ! πρόστυχη λέξις!—
δταν βγάλη την προσωπίδα που της έφόρεσε ο ψευ-
τοπολιτισμός, δέν ξέρει άλλη γλώσσα από τῆ γλώσσα
την ζωντανή. Και να σᾶς πῶ και κάτι άλλο; Ἀν
υπάρχη σήμερα γλώσσα ζωντανή, ἡ γλώσσα αυτή δια
των γυναικῶν έζησε και δια των γυναικῶν θά ζήση.

* *

Ἐδιάβασα κάπου δυ ἡ Πριγκηπέσσα Ἀλίκη εἶπε
στο χορό της κοντέσσας Ριανγκούρ:

— Την έσπέραν ταύτην παρετέθη γεῦμα εν τοῖς
Ἀνακτόροις!

— Ἴδου ἡ γλώσσα ἡ Ἑλληνική! εφώναξεν εν
θριάμβῳ ο κ. Ταρταρίνος που εδημοσίευσε αυτήν την
εἶδησιν την εθνικήν στην εφημερίδα του.

— Ἴδου ἡ γλώσσα ἡ δασκαλική! εψιθύρισα κ'
έγω δειλά δειλά. Και συνεχίζουσα τα δειλά μου λό-
για επρόσθεσα:

— Ἡ Πριγκηπέσσα Ἀλίκη είναι ξένη. Χθές
ακόμα μάς ἤλθε. Μαζί μας δέν έζησε. Ὅταν ζήση
μαζί μας, όταν αναπνεύσῃ κ' αυτή τον άερα της
νεοελληνικής ζωής που αναπνέομεν εμεῖς, όταν γίνῃ
κ' αυτή Ἑλληνίδα, δπως έγινε ἡ Πριγκηπέσσα Σο-
φία και πρό πάντων όταν λησμονήσῃ, με τα χρόνια,
το δάσκαλό της και γνωρίσῃ την καινούργια πατρίδα
της, δέν θά μιλήσῃ πιά την ψεύτικη και μπαλασμο-
μένη αυτή γλώσσα, αλλά θά κουβεντιάσῃ σάν κ' εμᾶς,
με Ζωή, με Ἀλήθεια και με Ἐλικρίνεια!

Δέν θά παραξενευθῆς, ελπίζω, πῶς επεμβαίνω
κ' έγω εἰς γλωσσικά ζητήματα, αφού μάλιστα εἶμαι
γυναίκα και τα γλωσσικά ζητήματα, είναι ζητήματα
της άρμοδιότητός μας. Ἀλλά και ποιά από μάς τις
γυναίκες δέν θά χαρῆ όταν άκούσῃ το μουσικό, που
μου εμπιστευθήκε ο «Νουμάς»... υπό πᾶσαν εχε-
μύθειαν, δι τρεῖς φοιτήτριες της Φιλολογικῆς Σχο-
λῆς είναι φανατισμένες για τῆ ζωντανή μας γλώσσα
και γράφουν τόσο ώραια πράγματα σ' αυτή, που θάρ-
χίσουν να τα δημοσιεύουν σάν πάρουν το δίπλωμά
τους και σάν παύσουν να τρέμουν πρό του Μιστριω-
τικοῦ φάσματος;

Ἀν προσεθῆ σ' αυτές τις τρεῖς ἡ καλή μου ἡ
φίλη ἡ Εἰρήνη Μεγαπάνου, που εδημοσίευσε ένα
τόσο ζωντανό διηγηματάκι άλλοτε στο «Νουμά», έ-
χομε τέσσαρες για την ώρα κυρίες, που να ένθου-
σιασμένες με την γλώσσα την ζωντανή.

Ἀρκετά εφλυάρισα και νομίζω πῶς ήμπορῶ να

σταματήσω εδῶ αφού σφίξω το χέρι των τεσσάρων
Ἑλληνίδων που τιμοῦν όχι μόνον την γλώσσαν
των μαννάδων τους, ἀλλ' εξαγγίζουν και την τόσο
δ ι α σ υ ρ θ ε ἰ σ α ν γλώσσαν των γυναικῶν.

Η ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΑ

ΑΠΟ ΤΟ Φ ΤΗΣ ΙΛΙΑΔΑΣ

Κι' εκεί που ο κονταρόδοξος γιός του Πηλιᾶ στη μέση
πήδησε κάτω απ' τον γκρεμό, τότε ἴσα το ποτάμι
χοιμάει κυματοφούσκωτο ζυπνῶντας κάθε ρέμα,
κι' έβραζε κι' έσπρωχνε πολλούς νεκρούς που στα νερά του
πλέχανε πλήθος, απ' το γιό σφαγμένοι του Πηλέα.
Ὅξω δλους τους ξερνούσε άφτους με μευκρητά σάν τάβρος,
κι' ερθιο το κῦμα φεβερδ στον Ἀχιλλιά τριγύρω
έβραζε, κι' έπεφτε έσπρωχνε τ' ασπίδι, οὐδὲ μπορούσε
να βασταχτεῖ στα πόδια του. Μά τέλος πιά άγκαλιάζει
χοντρόκορμη άψηλή φτελιά, που ξεκολνᾶ απ' τις ρίζες
και συνεπαίρνει πέφτοντας τον δχτο, κι' άμποδίζει
τ' άφροκυμάτιστα νερά με τους πυκνούς της κλώνους.
Τότε απ' το κῦμα ξεπηδᾶ, και φτερωτό με πόδι
παίρνει τον κάμπο άβάσταχτος, λές εἶχε γληγοράδα
σάν του νυχτόφερου τ' άητου, τ' άητου του κυνηγάρη,
που να πουλι το πιό γοργό, το πιό λεβέντικο ερνιο·
έτσι στον κάμπο δρόμιζε, κι' άχουσε άπάς στα στήθια
φρίκη ο χαλκός του, κι' έφεβγε, δεξά ζερβά γυρνῶντας,
μά πάντα ο πόταμος μ' άχουδ του πλάκωνε ξοπίσω.
Κι' αν ἴσως κάποτε έκανε ν' άντισταθεῖ, ζητῶντας
μιά και καλή να φωτιστεῖ, τάχα μπροστά τον έχουν
δλοι εἰ θεοὶ που κατοικοῦν τα φωτισμένα ούράνια;
πάντα άγρια του πελάγωνε νεροσυρμή τους ὤμους.
Κι' άφτός καρδοστενόχωρος πηδούσε, μά το ρέμα
πλάκωνε φρένιο κι' έσκαβε το χῶμα που πατούσε.

Κλάφτηκε τότες, τα πλατιά κοιτάζοντας ούράνια·
«Δία πατέρα, μά θεο δέν έχει να με σώσει
» απ' το ποτάμι τώρα εδῶ; Στερνά δ,τι πάθω άς πάθω.
» Μά δε μου φταίει άλλος κανείς θεός απ' τα ούράνια,
» μόνε μου φταίει ἡ μάνα μου που με γελοῦσε ἡ έρμα,
» και μουπε, κάτω απ' το τειχί των άπιστάδων Τρώων
» πῶς τάχα από φοιδόσταλτες θά σκοτωθῶ σαΐτες.
» Ἀς μ' εἶχε άχ! σφάζει ο Ἐχτρας το πρώτο εδῶ κοντάρι!
» Τότες κι' αν άντρας σφάζουνταν, καν θά τον σκότωνε άντρας.
» Τώρα γραφτό μου απ' άτιμο χαμδ να πάω στον τάφο
» ζωσμένος σε νεροσυρμή σα γουρουγιῶν κοπέλλι
» που σε χαντάκι πνίγεται περνῶντας το χειμῶνα!»

Εἶπε· κι' εφτός ο Ποσειδδς κι' ἡ Ἀθηνᾶ κοντά του
πήγαν και στέκουν, με μορφή σάν άντρες, κι' έτσι θάρρος
του δίνουν, μέσ' τα χέρια τους τα χέρια του κρατῶντας.
Κι' άρχισε πρώτα ο Ποσειδδς νάν του μιλάει και τουπε·
«Γιέ του Πηλέα, μη δειλιάς και μην παρατρομάζεις,
» τι τέτιοι εμεῖς θεοὶ ἤρθαμε βοηθοὶ σου εδῶ στον κάμπο
» με στέρξιμο του Δία, έγω κι' ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Παλλάδα·
» Ἐτσι δέν είναι ἡ μοίρα σου ποτάμι να σε πνίξει,
» μὲν τώρα θά λουφάξει άφτός, κ' εσύ θά σύρεις πίσω.
» Και τώρα άφτῆ είναι ἡ συμβουλή που θά σεῦ πουμε, κι' άκου.
» Μην πάβεις πριν τ' ανήμερο πελέκκι, πρὶ στρυμῶξεις
» τους Τρώες, κάθε μάνας γιό, μέτ' στ' άψηλδ τειχί τους,
» α δέν ξεφύγει και κανείς κατοπί, σα σκοτώσεις
» τον ξακουσμένονε Ἐχτορα, γύρνα στα πλοῖα πάλι.
» Νίκη, Ἀχιλλέα, θέλουμε και δοξα να κερδίσεις».

Εἶπὸν καὶ πᾶν με τοὺς θεοὺς. Κι' ἀφ' ἑστέων ὄρμαινε σὺν κάμῳ,
γιατὶ τὴν τόλμη τ' ἀναψῆν τὰ θεϊκὰ τοὺς λόγια.
Κι' εἶταν ὁ κάμπος ξέχειλος ἀπὸ νερὰ χυμένα,
παντοῦ νεκροὶ κι' ἄρματωσές πανώριες κολυμπούσαν
κι' ἀφ' ἑστέων ψηλά τὰ διάβαινε, ἐνῶ γραμμὴ ἴσα ἀντίκρου
κατὰ τὸ κύμα ρήχνουνταν, μηδὲ τὸν σταματεῦσε
δ' ἀφρισμένος πόταμος, γιατί τοῦ Δία ἡ κόρη
τοῦχε βαλμένα δύναμη μέσ' σὸ κορμὶ μεγάλη.
Μηδ' ἀφ' ἑστέων κι' ὁ Σκάμαντρος τὴ λύσσα, μὸν πιδ ἀκόμα
θυμὸς τὸν πῆρε, καὶ μ' ἀψὺ ὀρθοστημένο κύμα
ὄρμουσε, κι' ὄλο ἀνάσκελα τὸν ἀμπωχνε νὰ πέσει.

Τὸν εἶδε τότες κι' ἔσκουξε ἡ Ἥρα, τρομασμένη
μήπως τὸν πνίξει τὸ τρανὸ βαθύχογλο ποτάμι,
κι' ἔκραξε ἐφ' ἑστέων Ἥφαιστο, τὸ λατρεμένο γιό της·
« Παιδί μου, κουλοπόδη μου, ἄμπρός! γιατί στὴ μάχη
» ἐσένα λέμε ἰσόπαλο πῶς εἶσαι τοῦ Σκαμάντρου.
» Μὰ βόθηθα, κι' εἰλα γλήγγερα χύνε φωτιές καὶ φλόγες».

Εἶπε, κι' ὁ Ἥφαιστος φωτιά θεόσταλτη τινάζει.
Καίγουνταν κύπερα, φτελιές, καὶ βοῦρα, καὶ τριφύλλια,
καὶ καίγουνταν μυρμιές κι' ἰτιές· κι' ὄλος ὁ κάμπος γύρω
ξεράθηκε καὶ σταματᾷ τ' ἀφροντυμένο κύμα.
Κι' ὄπως λεβέτι ἀπὸ πολλῆς φωτιᾶς πυράδα βράζει
παντοῦ με χόχλους, τί στεγνά καὶν ἀπὸ κάτου ξύλα,
σὰν ἔτσι ἀπ' τὴ φωτιά ἀναψῆν οἱ ρεματιές τριγύρω
κι' ἔβραζε τ' ὄμορφο νερὸ ἀπ' τοῦ Θεοῦ τίς φλόγες.

Τότες στὴν Ἥρα τὴ θεὰ με περικάλια κι' ὄρκους
φώναξε κι' εἶπε ὁ Σκάμαντρος διδ' φτερωμένα λόγια·
« Ἥρα, τί τώρα βάρθηκε τὸν ποταμὸ μου ὁ γιός σου
» νὰ βασανίσει; Ὅμως ἐγὼ δὲ φταίω, θεὰ μου, τόσο,
» ὅσο οἱ ἄλλοι φταῖν θεοὶ πῦναι βοηθοὶ τῶν Τρώων.
» Μὰ τώρα νά! λουφάζω ἐγὼ, ἀν εἶναι ἀφ' ἑστέων ὄρισμός σου,
» κι' ἄς σταματήσει πιά κι' ἀφ' ἑστέων. Κι' ἐγὼ σοῦ κάνω κι' ὄρκο
» νὰ μὴ σαλέψω ἀπὸ χαμὸ νὰ σώσω πιά τοὺς Τρώες,
» μηδὲ κι' ἡ Τροία ἂ χάνεται, καὶ με φωτιά πελώρια
» ἀν καίγεται ὄλη καὶ τὴν καὶν τὰ παλικάρια τ' Ἄργους».

Κι' ἀφ' ἑστέων σὰν τ' ἄκουσε ἡ θεὰ, ἡ μαρμαρόλαιμη Ἥρα,
ἀμέσως λείει σὸν Ἥφαιστο, τὸ λατρεμένο γιό της·
« Ἥφαιστε, στάσου, ἔραυστό παιδί μου, τί δὲν πρέπει
» χάρη θνητῶν ἀθάνατο θεὸ νὰ βασανίζεις».

Εἶπε· καὶ σβύνει ὁ Ἥφαιστος τίς θεϊκές του φλόγες,
καὶ κάτου τρέχουν τὰ νερὰ ξανάστροφα σὸ ρέμα.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

ΨΥΧΑΡΗ

ΑΦΙΕΡΩΤΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀγαπητὴ μου κυρία (2).

Γιατὶ νὰ μὴν ἀφιερώνουμε τὰ βιβλία μας στὶς
κυρίες; Μήπως δὲν πρέπει, πρῶτες ἀφ' ἑστέων νὰ μᾶς
διαβάζουμε, νὰ διαβάζουμε τὰ ἔργα ποὺ γράφουμε γιὰ
τὸ ἔθνος; Μήπως τὸ ἔθνος δὲν εἶναι ἡ γυναίκα, ἀφοῦ

(1). Τὸ περατμένο καλοκαίρι (1903) ἔγραψα ἕνα
ρομάντσο με τὸν τίτλο. Τὰ δυὸ ἀδέρφια. Πρακτικὰ
λέω με λίγα λόγια τί πρῶτα εἶναι προσπάθησα νὰ κάμω
ἕνα ἡθογραφικὸ ἔθνικὸ μυθιστόρημα. Ἐπειδὴ ὅμως ἄρ-
γῆσι νὰ βγῆ κ' ἔχουμε ἄλλα νὰ δημοσιεφτούμε πρὶν ἀπ'
ἀφ' ἑστέων, δίνω σήμερον τὸν πρόλογο—ἢ ἀφιερωτικὸ γράμμα,
στὸν ἀγαπημένο μου «Νουμᾶ».

(2). Ἀφιερωμένο στὴν κυρία Ν. Ἐπισκοπόπουλου.

ἡ γυναίκα εἶναι μάννα; Ἡ γυναίκα, ποὺ πλουτίζει τὸ
ἔθνος με τὸ παιδί της, πλουτίζει με τὴν καρδιά της,
πλουτίζει με τὴ γλώσσα της καὶ τὸ παιδί. Ἐσεῖς
εἶστε οἱ ἀληθινὲς οἱ ψυχοπλάστρες. Πρέπει ἐσεῖς νὰ
μᾶς διαβάσετε, γιὰ νὰ μάθουμε κατόπι καὶ τὰ παι-
διὰ τὸν ἄγιο τὸ σκοπὸ ποὺ κυνηγοῦμε, γιὰ νὰ κα-
ταλάβῃ ὁ νοῦς τους ἀπὸ μικρὰ τὴν ἐθνική μας τὴν
ἰδέα. Δὲ σὰς ζητοῦμε πάλι καὶ τίποτις παραξένο,
ζητώντας νὰ μᾶς διαβάσετε. Στους ἄλλους τόπους
μάλιστα δὲν ἔχει οὔτε νὰ ζητηθῆ τέτοιο πρᾶμα·
φαίνεται πολὺ φυσικὸ τοῦ καθενός—καὶ τῆς καθε-
μιάς— νὰ διαβάζουμε ὅσα γράφονται σὸν τόπο
τους. Κι' ἀφ' ἑστέων τιμᾶ, ὄχι μόνον τὸ συγγραφεὶά, μὰ καὶ
τὸν ἀναγνώστη. Λοιπὸν ἐμεῖς δὲ βγήκαμε στὴν
Ἑλλάδα νὰ ψυμοζήτοῦμε, ἀκόμη καὶ σὰν καλοπι-
νοῦμε τίς κυρίες, γιὰ νὰ ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὰ δικά
μας. Ἀγκαλιά, θὰ με ξέρετε καὶ λιγάκι. Πολὺ δὲν
τὸ συνηθίζω νὰ κολακεῖω, μὰ μήτε καὶ νὰ καλο-
πιάνω. Σὰς τὸ εἶπα, καὶ σὰς τὸ ξαναλέω δίχως ρη-
τορικὴ, δίχως τὴν παρακιρρὴ φαφλαταριά, ὅπως
τὸ βλέπω κι' ὅπως τὸ νοιώθω. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε τὴν
ἀνάγκη κανενός· ἀν τὸ ἔργο μας εἶναι καλὸ, ἀν εἶ-
ναι ὠφέλιμο στὴν πατρίδα ἔχουμε τὴν ἀνάγκη μας
οἱ ἄλλοι. Ἀφ' ἑστέων ποὺ διδάσκουμε εἶναι ἡ ἀλήθεια.
Εἶναι, καὶ τὰ ποδεῖξαμε. Ὅποιος λοιπὸν τὴν παρα-

δεχτῆ, θὰ ὠφελήσῃ πρῶτα πρῶτα τὸν ἑαυτὸ του.
Ἐμεῖς θὰ χαροῦμε, ὄχι τάχα γιατί κάναμε ὀπαδὸ,
μὰ γιατί βρέθηκε ἀκόμη ἕνας ἄθροπος ποὺ καταλαβὲ
τὴν ἀλήθεια. Κι' ἀφ' ἑστέων εἶναι κέρδος γιὰ τὴν Ἑλ-
λάδα. Εἶναι καὶ τιμὴ της. Πάντα θὰ βγῆ ὄφελος
ἀπὸ τὴν ἀλήθεια. Μὰ τί θαρρεῖτε; Καὶ τίς κυρίες
τίς ἴδιες, ὅταν τίς παρακαλοῦμε νὰ μὴ μᾶς ἀφήσου-
νε ἀδιάβαστους, μποροῦμε πάλι καὶ μεῖς νὰ τίς ἀν-
ταμοίψουμε λιγάκι γιὰ τὸν κόπο με μὴν ἀφιέρωση
ταπεινὴ, ἀφοῦ ἔτσι σὰς δίνουμε τὸ ἀσήμαντο καὶ
τιποτένιο πρᾶμα ποὺ λέγεται ἀθανασία.

Θὰ μοῦ πῆτε βέβαια πῶς ἐσεῖς τὴν ἀθανασία,
δὲν τὴν προσμένετε ἀπὸ μένα· ἔχετε ἀντρα ποιητῆ,
ποῦ θὰ σὰς τὴ δώσῃ χωρὶς νὰ βγῶ τῶρα καὶ γῶ
στὴ μέση. Ὡς τόσο τὸ βιβλίον μου σὰς τὸ χρω-
στοῦσα· εἶτανε χρέος μου νὰ σὰς ἀφιερῶσω. Θυ-
μοῦμαι τίς χαρισάμενες μέρες ποῦ σὰς εἶχαμε
σὸ παλιὸ μας τὸ ξοχικό, σὸ Ῥοσμαπαμίονι,
κάτω στὴν Μπρεταννία, ἐσὰς καὶ τὸν ἀγαπημέ-
νο μου φίλο τὸν Ἐπισκοπόπουλο, τὸ περατμένο
τὸ καλοκαίρι ποῦ κοντὰ μᾶς ἐκεῖ σὸ Τρεγιέ, ἔβα-
ζαν ἀγάλμα τοῦ μακαρίτη τοῦ πεθεροῦ μου τοῦ
Renan. Προτοῦ πᾶμε στὰ ποκαλυπτῆρια, καὶ κα-
τόπι, σὲ γυρίσαμε, ἀμὰ τέλειωνα ἕνα κεφάλαιο, τὰς
τὸ διαβάξα καὶ σὸς δύο. Φύγατε πρὶν προφτάσω
τὰ πέντε ὑστερνά, καὶ τὸ λυπήθηκα, γιατί πολλὲς

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΝΑΙ :

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10.—Γιὰ τὸ ἔξω-
τερικὸ φρ. χρ. 10

10 λεπτὰ τὸ κάθε φύλλο λεπτὰ 10

ΠΟΥΛΙΕΤΑΙ: Στὰ κδόκια τῆς Πλατείας
Συντάγματος, Ὁμονοίας, Ὑπουργείου Οἰ-
κονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁ-
φθαλματρεῖο) Σταθμοῦ ὑπογείου Σιδηρο-
δρόμου (Ὁμόνοια) σὸ καπνοπωλεῖο Σαρρῆ
(Πλατεία Στουρνάρα, Ἐξάρχεια) καὶ στὰ
βιβλιοπωλεῖα Ἐλευθερουδάκη, Μπέκ καὶ
« Ἐστίας » Γ. Κολάρου.

Ἡ συνδρομὴ του πληρῶνεται μπροστὰ
κ' εἶναι γιὰ ἕνα χρόνον πάντοτε.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“

με τὸ φύλλο αὐτὸ μπαίνει σὸ δεύτερο χρόνο
του. Μὴ φοβηθῆτε! Οὔτε παιᾶνες νίκης θὰ ἡ-
χῆσουν, οὔτε προγράμματα «μελλούσης δρά-
σεως» θὰ ξετυλιχθοῦν. Τίποτε ἀπ' αὐτὰ. Ὁ
«Νουμᾶς» σέβεται καὶ τὸν ἑαυτὸ του καὶ τοὺς
ἀναγνώστες του καὶ δὲν θάποτολμήσῃ ναῦτορε-
κλαμαρισθῆ καὶ νὰ σὰς φωνάξῃ πῶς ἀν δὲν κα-
τόρθωσε νὰ σώσῃ τὸ Ῥωμῆικο σὸ πρῶτο χρόνο
του, θὰ κατορθώσῃ ὁμοῦ ὀρισμένως νὰ τὸ σώσῃ
στὸν δεύτερο.

Τέτοια παχειὰ λόγια τάκουτε κάθε μέρα
ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ δὲν σὰς κάμνουν πιά καμ-
μιὰ ἐντύπωσι. Τὰ λέει κι' ὁ Μιστριώτης κι' ὁ
Χατζιδάκις. Τὰ λένε οἱ τρομπομαρίνες τοῦ
καθημερινοῦ τύπου. Τὰ λέει τόσοι βουλευτῆ,
καὶ τόσοι πατριωτικοὶ ρήτορες καὶ τόσες βδέλ

λας του Κεντρικού Ταμείου και τόσες εθνικές βεντούζες και τόσα θρηνα πατριωτικά. Ποιά ανάγκη να τὰ πη κι' ένας άλλος ακόμα ;

Όχι μ' έναν, μὰ και με χιλίους «Νουμάδες» δὲ σώζεται τὸ Ρωμῆϊκο, ὅπως τὸ κατάντησαν. Γιατί δὲν τάφησαν, δὲν τοὺς συμφέρει νὰ σωθῆ. Όχι οἱ Βούλγαροι, οὔτε οἱ Σλάβοι. Ἀλλὰ οἱ μεγαλονόμοι Ρωμιοί—οἱ μυσαρῶτεροι Βούλγαροι κι' οἱ θηριωδέστεροι Σλάβοι ποὺ πολεμοῦνε αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο τόπο, ἐνῶ βυζαίνουν τὸ αἷμα του καὶ θρέφονται ἀπ' αὐτό. Σκεφτήτε λίγο καὶ θὰ τὸ δῆτε. Φέρτε μπροστὰ στὰ μάτια σας γιὰ μιὰ στιγμή ἕνα ἕναν ἀπ' αὐτοὺς τοὺς παραφόρους πατριώτες, ξεγυμνώστε τον ἀπὸ τὰ ἀρλεκίνια ρούχα του, σκίστε του τὴ μάσκα καὶ θὰ δῆτε αὐτὸς μπροστὰ σας ἕνα Σαράφωφ—τί λέμε, Σαράφωφ ;—ἕναν ἀπαίσιο κακὸ ἄνθρωπο μετὰ τὸ στυλὸ στο χέρι νὰ σὰς ζητᾷ ἢ τὸ πουγγὶ σας ἢ τὴ ζωῆ σας.

Αὐτὸ ἔκαναν, αὐτὸ κάνουν κι' αὐτὸ θὰ κάνουν γιὰ πολὺ ακόμα σ' αὐτὸν τὸν τόπο οἱ δημιουργοὶ τῆς σαπίλας μας κι' οἱ χαροκόποι τῆς σημερινῆς μας καταντίας. Ἀνάμεσα στὸν Καννιβαλικὸ χορὸ τους ὁ «Νουμάς» τί πρέπει νὰ κἀνῃ ; Νὰ βαρᾷ τὸ ντέφι καὶ νὰ τοὺς κρατᾷ τὸ χρόνο ; Όχι βέβαια ! Τουρκόγυφτοι ὑπάρχουν ἀπειροὶ γι' αὐτὴ τὴ δουλιὰ. Οἱ ἴδιοι τους μάλιστα, δταν ἀποστάσουν ἀπὸ τὸ χορὸ, ἀρπάζουν τὸ ντέφι, κι' δταν ξεποστᾷσουν μπαίνουν στὸ χορὸ καὶ δίνουν τὸ ντέφι στοὺς ἀποσταμένους χορευτᾶδες. Ὁ «Νουμάς» κάθεται καὶ τοὺς καμαρώνει, ποὺ καὶ ποὺ δέ, ἔτσι γιὰ γούστο, ἀπλώνει τὸ χέρι του καὶ κατεβάζει καὶ καμμιά μάσκα, γιὰ νὰ γελάσουν κι' οἱ ἴδιοι οἱ χαροκόποι, δταν ἀντικρῶσουν ξεμασκαρεμένο τὸ σύντροφό τους τὸν ἀγαπητό.

Νὰ λοιπὸν τί μὰς χρειάζεται σήμερα καὶ γιὰ τὴ ἀγωνίζεται ὁ «Νουμάς». Μὰς χρειάζεται γενιὸ ξεμασκάρεμα. Πρῶτ' αὐτό, κι' ἔπειτα ἡ ἄλλη δουλιὰ, ἡ δημιουργική. Ὑπάρχουν τόσα καὶ τόσα σαράβαλα ἀνάμεσὸ μας—ὅπως τὰ δείχνει στὸ σημερινό του ἄρθρο πολὺτιμος συνεργάτης μας—ὥστε γιὰ νὰ θεμελιωθῆ, ἔστω καὶ μιὰ καλύβα φτωχικιά, πρέπει πρῶτα νὰ σωριασθοῦν καταγῆς αὐτὰ τὰ σαράβαλα. Τὸ πελέκι λοιπὸν στὸ χέρι κι' ἐμπρός ! Νὰ ἡ λογοδοσία τοῦ «Νουμά» γιὰ τὸν πρῶτο χρόνο, νὰ καὶ τὸ πρόγραμμά του γιὰ τὸ μέλλον.

Μὲ τέτοια ὅμως λογοδοσία καὶ μὲ τέτοιο πρόγραμμα οὔτε ταχυπιστήρια θάποχτήσῃ ποτὲ ὁ «Νουμάς», οὔτε θὰ φτάσῃ στὴν πρώτη

κυκλοφορία—στὲ χρυσοῦν αὐτὴ τέρμα τῶν πατριωτῶν τοῦ Ἀθηναϊκοῦ τύπου. Μὰ τί πειράζει ; Ἄς βγαίνῃ κι' ἕνα φύλλο σὲ ξένο πιεστήριο κι' ἄς μὴν ἀποχτήσῃ ποτὲ τὴν πρώτη κυκλοφορία. Μέσα σὲ μιὰ ἀπέραντη ἔρημο, σὲ μιὰ Σαχάρα, νὰ ποῦμε, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ καὶ μιὰ δασι δροσερὴ γιὰ τὸν κουρασμένο ὁδοιπόρο. Μιὰ τέτοια δασι ἀγωνίζονται νὰ φτιάξουν κι' οἱ συνεργάτες τοῦ «Νουμά» ἔστω κι' ἂν πληρώνονται γιὰ τὸν κόπο τους μετὰ Ρωστικὰ ρούβλια καὶ μετὰ Ρωμῆϊκη ἀγνωμοσύνη.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΛΗ

μας «Διάπλασι τῶν Παίδων» ἀντιγράφου τὸ χαριτωμένο αὐτὸ κομματάκι :

— «Τὰ ἴδια πάλι ὁ «Νουμάς»—μου γράφει ὁ Μικρὸς Ἀθηναῖος—μὰ ἐπὶ τέλους τί ἔχει μαζί σου ;» Μαζί μου ; Τίποτε. Θέλει νὰ ἐπιβᾷ τὸν Μαλλιάρου καὶ δ,τι δὲν εἶναι μαλλιάρὸ τὸ καταδιώκει. Τώρα τοῦ πταίει ; ἢ Διάπλασις ; διότι δὲν γράφεται εἰς τὴν γλῶσσαν ποὺ θέλει αὐτὸ ; καὶ μανθάνει τὰχα τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς δτι ὑπάρχουν καὶ οἱ λεγόμενοι μαλλιάρου, ὡς νὰ μὴ τοὺς ἤξεραν πλέον καὶ τὰ μωρὰ παιδιὰ».

Ὡ, τὴν τσαμένῃ τὴν «Διάπλασι τῶν Παλιμπαίδων» μετὰ τὰ χαριτωμένα ψεματάκια τῆς ! Καλέ, δὲν θυμῶνε γι' αὐτὸ ὁ «Νουμάς», Μικρὸ μου Ἀθηναῖε, καὶ σὲ γελάει. Ὁ «Νουμάς» θυμῶνε μετὰ τὸ περιφρημὸ ξεσπάθωμα μετὰ τὰ περιφρημότερα Μικρὰ μυστικά καὶ μετὰ τὰ περιφρημώτατα ἄλλα δοκανάκια ποὺ στήνει μετὰ τὴν ἡ καλὴ μα «Διαπλασοῦλα» γιὰ νὰπομωραίνῃ τοὺς ἀναγνώστὰς τῆς καὶ γιὰ νὰδείξῃ τίς μικροῦλες καὶ χαριτωμένες τσεπούλες τους. Ἐνα δοκανάκι εἶναι καὶ τὸ σῆμα τῆς ποὺ πρέπει νὰ στείλουν στὰ γραφεῖα τῆς τρεῖς δραχμοῦλες καὶ νὰ τὰ γοράσουν ὅλοι ἀγία νὰνευρίσκωνται ἀμοιβαίως, τὰ γνωρίζονται πρῶταπρῶτα καὶ νὰ συνδέονται πρὸς κοινὴν ἐνεργείαν καὶ ἀλληλοβοήθειαν, πρὸς ἀδελφοποίησιν πραγματικὴν καὶ πρὸς ἠρωϊκὸν ξεσπάθωμα ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου τῆς.

Μ' αὐτὰ θὰ τὰ ποῦμε πὸ πλατεῖα καὶ πὸ ξάστερα καμμιά μέρα, ὅπως καὶ τίς ἀξίζουν. Γιὰ τὴν ὥρα σὲ διαβεβαιούμε, ἀγαπητὸ Μικρὸ Ἀθηναῖε, (νᾶσαι τὰχα μικρὸς καὶ νᾶσαι Ἀθηναῖος, ἢ μὴν εἶσαι κανένας μεγάλος Ζακυθιανὸς καὶ κριτικὸς μεγαλώτατος ;) πὺς λίγο μὰς ἐνδιαφέρει ἂν γράφεται σὲ μαλλιάρῃ ἢ σὲ κουρεμένη γλῶσσα ἢ «Διάπλασι» καὶ ἢ «Ἀνάπλασι» καὶ κάθε ἄλλο περιοδικὸ ποὺ μονάχο σκοπὸ ἔχει τὴν πενταρολογία.

ΤΟΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

Χαρακτηρισμὸ ἑνὸς λαϊκοῦ πανηγυριοῦ τῆς περασμένης ἑβδομάδας—κι' εἴτανε ἀληθινὰ λαϊκὸ πανηγύρι τὰ ἐγκαίνια τῆς μεγάλης μπιροφάμπρικας Κλωναρὶδῆ—τὸν ἔδωκε κάποιος κύριος, ἐνθουσιασμένος καὶ μισσηθυσμένος μετὰ τὸ ξανθὸ καὶ γευστικώτατο ποτό :

— Νὰ κι' ἕνα Πανεπιστήμιο ἐθνικὸ, φώναζε, ποὺ θὰ μὰς σώσῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο, τὸ φλογερὸ καμίνι !

Καὶ δικαιολογῶντας τὰ λόγια του, τὰ λίγο παραξένα, ἔλεγε :

— Δὲν θὰ βγαίνουν ἀπὸ δῶ σοφοὶ μονάχα ὅσοι πίνουν τὸ θεσπέσιο αὐτὸ ποτό, ποὺ μετὰ τὴν τέχνη καὶ μετὰ τὸ καλὰ ὕλικὸ παρασκευάζεται, ἀλλὰ καὶ ὅσοι θὰ πείθονται ἀπὸ τὴ θέα τῆς μεγαλόπρεπης αὐτῆς φάμπρικας πὺς μονάχα ἢ πρόδος τῆς βιομηχανίας θὰ κατορθώσῃ νὰ τραβῆξῃ τὸν Ρωμιὸ ἀπὸ τὸν πολιτικὸ βόρβορο καὶ νὰ τὸν σπρώξῃ πρὸς τὴν πρακτικὴν κι' ἀνεξάρτητη ζωὴ.

Ἐχομ' ἕνα Πανεπιστήμιο, ποὺ κάλλιο νὰ μὴ τὸχαμε. Ἐχομε καὶ μιὰ Ἀκαδημία, εὐτυχῶς κλειστή. Μὰς χρειάζονται τώρα φουγάρα ποὺ νὰ κεντρίζουν ἀδιάκοπα καὶ νὰπολυμαίνουν τὴν ἀτμοσφαῖρα ἀπὸ τὰ μικρόβια τῆς μικροπολιτικῆς καὶ τοῦ σχολαστικισμοῦ. Ὅποιος ὑψώνει τέτοια φουγάρα εἶναι ἐθνικὸς εὐεργέτης. Καὶ τέτοιος εἶναι κι' ἐκεῖνος ποὺ ἴδρυσεν στὰ Πατήσια τὴν μεγάλη μπιροφάμπρικα.

ΤΟ „Ν. ΑΣΤΥ“

εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ δημοσιεύῃ τὰκόλουθα γιὰ τὸ «Νουμά» :

— «Ὁλόκληρον ἔτος συνεπλήρωσε χθὲς ὁ «Νουμάς» τὸ ἑβδομασιαῖον φιλολογικὸν περιοδικόν. Ὁ «Νουμάς» κατακτᾷ δσημέραι ἑδαφος διὰ τὴν εἰλικρινείαν του, τὸ πνεῦμα του καὶ τὸ θάρρος του. Δὲν ἤμπορούσε ὅμως νὰ μὴ εἶναι καὶ τὸσον προσωπικὸς ; κάποτε εἰς τὰς ἐπιθέσεις του, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πάντοτε δίκαιαι ;»

Ὁ λαὸς μὰς ἔχει μιὰ ἐκφραστικώτατη παροιμία : «Κοντὰ στὰ ξερὰ καίγουνται καὶ τὰ χλωρὰ κλαρίζ». Μ' αὐτὴ τὴν παροιμία ἀπαντοῦμε κι' ἐμεῖς στὸ ἀγαπητὸ «Ν. Ἀστυ» γιὰ τὴν τελευταία του παρατήρησι. Ὑπάρχουν τόσα ξερὰ κλαριά ἐδῶ ὥστε μ' ὅλη τὴν προσοχὴ ποὺ καταβάλλει στὸ ζεδιάλεγμα ὁ «Νουμάς» δὲν ἤμπορεῖ παρὰ νὰ μισοκάψῃ καμμιτὰ φορὰ καὶ κανένα χλωρό.

Αὐτὸ εἶναι ἀρκετὴ δικαιολογία, πιστεύομε, ἂν καὶ ἤμπορούσε κανεὶς νὰ πῆ στὸ «Ν. Ἀστυ» πὺς ὅταν ἐκουρέλιαζε, καὶ πολὺ δίκαια, τοὺς περιφρημοὺς διπλωμάτας μὰς δὲν σκεφθήκαμε νὰ χαρακτηρίσομε ὡς προσωπικὴ τὴν παληκαρία ἐπιθεσί του.

ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ

ἀνακτοβούλια σὲ μεγάλη συγκίνησι βρίσκονται ἀπὸ τὴν περασμένη Κυριακὴ καὶ ἡ ἀφορμὴ, ἕνα τρομερὸ καὶ φοβερὸ κύριο ἄρθρο τῶν «Καιρῶν» ποὺ καυτηριάζει δριμύτατα τὴν Ἀγγλικὴν Πολιτικὴν καὶ συμβουλεύει τοὺς Ἕλληνας νὰπαρηγοῦν τὴν Ἀγγλία «ἥτις κακὰ βουλευέται κατὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ» καὶ νὰ ριχτοῦν στοὺς

φορὲς μετὰ βοήθησε ἢ ἕνας λόγος ποὺ μοῦ λέγατε ἢ μιὰ παρατήρησι ποὺ μοῦ κάνατε, ἢ τόσα καὶ τόσα, ποὺ πότε στὰνάγνωσμα, πότε στὸν περίπατο, μοῦ δηγοῦνταν ὁ ἀντρας σας. Ἐγὼ τότες παντοῦ, καὶ στὸ σκλόνι δταν κατέβαινα τὸ βράδι, καὶ τὰπόγεμα, σὰ βγαίναμε ὄξω, καὶ στὸ Τρεγκιὲ ἀκόμη μὲ τίς γιορτές, μέσῃ μου κουβαλοῦσα τὰ Δυὸ ἀδέρφια, ποὺ ἀπτὰ ὅλο συλλογιόμουν, ποὺ σὰς μιλοῦσα ὄλο γι' ἀπτὰ. Κ' εἴτανε ἀλήθεια περίεργο θέαμα, ἴσως καὶ μοναδικό, ἕνα ρωμαῖκο ρομάντσο νὰ σεργιανίζῃ ἔτσι τὴν πατρίδα τοῦ Renan, στὰ ρουμάνια τοῦ Ρομακπμονιοῦ, στὴ χώρα τῆς Μπρετάνιας τὴν ξακουστή, ὅπου καὶ στὰ δέντρα καὶ στὶς βρυσούλες καὶ στὰ λαγκαθία καὶ στὰ βουνὰ φωλιάζουνε τοῦ λαοῦ τὰ παραμύθια, τοῦ μεγάλου λαοῦ τῶν Κελτῶνε μετὰ τὴν πλοῦσια τὴ φαντασία, μετὰ τὴν ποιησὴ του τὴ μυστικὴ, καὶ μετὰ τώρα μαθαίναμε στὰ δέντρα καὶ στὶς βρυσούλες ἑλληνικὴ λαλιά, φέρνουμε στὴς Δύσης τὰ κατ'ἐπιπέδου τὴν Ἑλλάδα.

Ἐλπίζω πάλι νὰ μὴν τὸ παρακάνω, νὰ μὴν τὴν παραφέραμε τὴν Ἑλλάδα στὸ Ρομακπμονίον, γιὰτὶ μπορεῖ νὰκαὶ καὶ κατὶ πράγματα, κατὶ συνήθειες ποὺ κάλλιο νὰ μείνουνε στὰ γὰτα τὰ χῶματά μας, νὰ μὴν τὰ δοῦνε κι' ἄλλου. Ὁ τόπος μὰς ἔχει τὰ καλὰ, ἔχει ἐννοεῖται καὶ τὰ κακὰ του. Σὲ σὰς μόνον τὰ καλὰ του εἶδα. Μήπως δὲν τὸ ἀποδείχνει καὶ ἡ ἀφιέρωσή μου,

ἀπτὸ ποὺ λέω ; Νὰ ποὺ δὲν τὸ φοβηθήκατε νὰ σὰς ἀφιέρωτὰ βιβλίον δικό μου, μήτε τοῦ λόγου σας μήτε ὁ ἀντρας σας. Ἄμα σὰς ζήτησα τὴν ἀδεια, μοῦ τὴ δώκατε ! Καὶ σὰς εἶπα : Ὑποχρεωμένος μετὰ τὸ παραπάνω, ἀπρὸ ὧ ; κι' οἱ φίλοι μου κάποτε ἀνγκάζονται νὰ κρύβουνε τὸνομά μου. Φκίνεται πὺς καίει καὶ δὲ γίνεται νὰ τὸ πῆ κανεὶς. Μερικοὶ μάλιστα δὲν τὸ λένε ἀπὸ φιλία γιὰ μὲνα, εἰπειδὴ ἂν τὸ λέγανε, ὑποθέτω πὺς ἀθροπο δὲ θὰ βρίσκανε νὰ τοὺς διαβάσῃ. Ὁ μὲν προξενούσε ἴσως καὶ μὲνα τοῦ ἴδιου σοβαρῆς δυσκρέκειες. Ὁμοῦμαι τὰ ὄρατὰ ἐκεῖνα τὰ ἄρθρα, τὰ ποιητικὰ, τὰ χαριτωμένα, ποὺ ἔστειλε ὁ ἀγαπητός μου ὁ Ἐπισκοπόπουλος στὴν Ἀθήνα, γιὰ τίς γιορτές ποὺ ἐγιναν τότες σὰν εἶχαμε τὴν τιμὴ καὶ τὴ χρὰ νὰ σὰς φιλοξενήσομε καὶ τοὺς δυὸ. Ἐγραψε στὸ πρῶτο πρῶτο «πὺς θάχῃ τὴν ἐφτυχία νὰ παρακολουθήσῃ τίς γιορτές, γιὰτὶ βρισκεται σκεδὸν ἀπὸ μὴνα στὴν Μπρετάνια καὶ κάθεται στὸ ἴδιο τὸ σπῆτι τοῦ Ρενάν, στὴν ἐξοχὴ τοῦ Ρομακπμονιοῦ, ποὺ τόσο τὴν ἀγάπησε, ποὺ ἐκεῖ πέρασε τὰ ὑστερνὰ χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ ποὺ τὴν ἀρῆσε μόνον γιὰ νὰ ποθᾷνῃ» 1), δηλαδὴ δταν ἔπεσε ἀρρωστος στὰ 1892, κ' ἔφυγε νὰ πάῃ στὸ

Παρίσι. Σὰς τὰ μεταφράζω μὰ τὰ μεταφράζω πεστὰ καὶ κατασύλλαβα. Ἐπειτα, μετὰ ὕψος μαγιφτικό, μιλεῖ ὁ Ἐπισκοπόπουλος γιὰ τὰ ρουμάνια τὰ ρομάντικὰ ποὺ περιτριγυρίζουνε τὴν ἐξοχὴ μὰς, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τῆς Μπρετάνιας τὴν ὁμορφιά, γιὰ τὸν Τριστάνο καὶ τὴν Ἰσὸλδη, τὸν Ἀρθούρο καὶ τὸ Γίλδα τὸν ἠρωϊκὸ. Τὰ λέει πολὺ νόστιμα, πολὺ γλυκά.

Ὅσοι δὲν ξέρουνε τὰ καθέκαστα, τὰ διαβάζουνε ἀπτὰ καὶ θαρροῦνε πὺς ὁ καλὸς μου ὁ Ἐπισκοπόπουλος ἀγόρασε στὴν Μπρετάνια ἢ νοίκιασε τὴν περιφρημὴ τὴν ἐξοχὴ ποὺ κάθονταν ὁ πεθερός μου, ἢ πὺς ἀξάρνα ἔγινε καὶ λοκάντα τὸ Ρομακπμονίον. Ἐμεῖς ποὺ ξέρουμε, καταλαβαίνουμε ἀμέσως τί τρέχει. Ἀναγκάστηκε νὰ μὴν τὰναφέρῃ κἀνε πὺς κατέβηκε, ἢ κατέλυσε, ποὺ τὸ λέει, στοῦ Ψυχάρη, γιὰτὶ ἂν ἔβαζε τὸν Ψυχάρη ὀνομαστὰ, πιθανὸ νὰ πᾷθαινε κι' ὁ πεθερός μου, ἢ τοῦλάχιστο νὰ μὴ θέλωνε νὰκούσουνε οἱ Ἀθηναῖοι γιὰ τίς γιορτές, κ' ἔτσι νὰ πᾷθαινε ἢ ἀνταπόκριση χαμένη. ἴσως θὰ βλέπαμε καὶ χειρότερα ; ἴσως τέτοιο νόημα κρύφιο καὶ τρομερὸ ἔχει ὁ τίτλος ποὺ βάζει ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα μετὰ γράμματα μεγάλα τὸ «Νέον Ἀστυ» «Νέοι φόβοι περὶ ἐκρήξεως πολέμου».

Ἄν ὅμως ὑπάρχουνε καὶ μερικοὶ ποὺ φοβοῦνται τοὺς πολέμους, τοὺς φίλους τοὺς ἀληθινούς τοὺς

1) «Νέον Ἀστυ» 4 τοῦ Σετεβρη 1903 σελ. 1, στ. 3.

κόλπους ἄλλης Δυναμείας ἔστω κι' αὐτῆς ἀκόμα τῆς Ρωσίας.

Τὸ ἄρθρο αὐτὸ ἔχει καταπλήξει ὅλο τὸν κόσμον, ἀφοῦ εἶναι γνωστὸ σ' ὅλους, κι' σ' αὐτοὺς τοὺς Κινέζους, πόσο ὁ γλωσσομαθέστατος καὶ χορομαθέστατος διευθυντὴς τῶν «Καιρῶν» μάχεται τῇ Ρωσίᾳ καὶ πόσες φορές, μὲ τὰ σοφὰ του ἄρθρα, ἔχει ἀποσπάσει τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ Πανσλαβισμοῦ.

Γιὰ νὰλλάξῃ τόσο ἀπότομα πολιτικὴ καὶ νὰ μιλάῃ μὲ τόση συμπάθεια γιὰ τὴ Ρωσίαν, θὰ πῆ—καὶ τὸ πιστεύομε— πῶς πῆρε Ρωσικὰ ρούθλια ἢ κι' ἂν δὲν πῆρε, πῶς ἔκουσε, ὅτι παίρνει ὁ «Νουμάς» καὶ λαχταράει νὰ πάρῃ κι' αὐτός.

Πρέπει ὅμως νὰ μάθῃ ὁ σεβαστὸς συναδελφός πῶς ὁ μέγας δούξ Σέργιος, ὡς πρόεδρος τῆς Πανσλαβιστικῆς Ἐπιτροπῆς, στέλνει ρούθλια μονάχα σ' ὄσους μεταχειρίζονται τὴ δημοτικὴ γλῶσσα, ὅχι δὲ καὶ σ' ἐκείνους ποὺ τὴν πολεμοῦν. Καλὰ λοιπὸν θὰ κάμῃ ὁ κ. Κινζωμιμίδης νὰ μὴν ἐκθέτῃ, χωρὶς λόγο, τὰ πατριωτικὰ φρονήματά του καὶ νὰ φῆσῃ τῇ Ρωσικῇ πολιτικῇ ἡσυχῇ.

Η ΕΡΑΣΜΙΑ

Βαρβάσαινα, ἡ τρυφερὰ κι' εὐγενὴς Πυργοδέσποινα, ἡ τσαούτας νύκτας καὶ ἡμέρας θλιψέως συνεχεῖς διελθοῦσα διὰ τοῦ ἐκλεχτοῦ τῆς τῆς στέρησιν, ἀπηύθυνεν αὐτῷ ἅμα τῇ ἐκ τῆς ξένης ἐπανόδῳ του, τὴν ἀκόλουθον λυρικωτάτην προσφώνησιν :

— Καλῶς ἤλθες. Τὴν ἀφιξίν σου ὡς χελιδόνα τῆς ἀνοιξέως προσιωνιζομένην λύσιν τοῦ σταφιδικοῦ ζητήματος καὶ τὴν ἀνακούφισιν καὶ εὐημερίαν ὀλικλήρου λαοῦ στένοντος ὑπὸ τὸ βῆρος ἀφορήτου δυσπραγίας μετ' ἀδικητώτου χαρῆς καὶ εὐφροσύνης χαιρετίζει ἡ ἀτυχὴς καὶ πλειότερον πάσχουσα Βαρβάσαινα...

Τὴν προσφώνησι αὐτῇ, θέλουν νὰ εἰποῦν μερικοὶ, πῶς τὴν ἔστειλαν ἔτοιμη ἀπὸ τὸ Βερολίνο καὶ πῶς εἶναι ὁσοῦν... ἐκ τῶν Ἀλγέων τοῦ κ. Κλέωνος Περιαλγούς. Ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶναι πῶς τόσο συγκινήθηκε ὁ κ. Δ. Δεληγιάννης ἀπὸ τὴν προσφώνησι αὐτῇ ὥστε ἀπερῶσας ἢ νὰ λύσῃ τὸ πολιτικὸν ζήτημα, ἐπαναφέροντας τὸ σεβαστὸ θεῖο του στὴν Ἀρχή, ἢ νὰ μὴ γυρίσῃ καὶ ξανακοιτάξῃ τὴν ἀτυχῆ καὶ πλειότερον πάσχουσαν... ἀπὸ δασκαλικὸ ντελίριο Βαρβάσαιναν τὴν καὶ χυδαίως Μπαρμπάσαιναν κλαυμένην.

ΘΑ ΜΑΣ ΠΟΥΝ

πουλημένους στὴν Ἰταλία, θὰ μᾶς ἀποκαλέσουν προδό-

τες, θὰ ζητήσουν καὶ τὴν ἐξορία μας ἀκόμα οἱ πατριώτες δημοσιογράφοι, ἂν τολμήσουμε καὶ νὰ τὸ σκεφτοῦμε μόνο, χωρὶς καὶ νὰ τὸ γράψουμε, πῶς πιθανὸν ὁ Ἰταλὸς πρεσβευτὴς νὰ μὴν εἶχε καὶ τόσο ἄδικο ἂν ἔστειλε στὴν Κυβέρνησί του τὴν περιφημὴ ἐκείνη ἐκθεσί του ποὺ μέσα σ' αὐτὴν ἐζωγράφιζε τὴν σύγχρονη Ἑλλάδα μὲ χρώματα παρμένα ἀπὸ τὴν χρωματοθήκη τοῦ Ἀμποῦ.

Μὰ δὲν τὰ λέμε ὅμως αὐτά, γιατί δὲν πᾶει νὰ τὰ ποῦμε, ἀφοῦ ὑπάρχουν καὶ μερικὲς περιστάσεις—μιὰ τέτοια δὲ περίστασι εἶναι κι' αὐτή,—ποῦ ἐπιτρέπεται ἢ καλλίω ἐπιβάλλεται νὰ πῆ κανεὶς καὶ ψέματα γιὰ νὰ σώσῃ, τὸ γόητρό του, ὅταν μάλιστα παρυσιάζονται ξένοι ποῦ τοῦ τὸ προσβάλλουν στὰ κείρια. Θὰ ποῦμε ὅμως κάτι ἄλλο, λιγώτερο προδοτικόν: Θὰ ποῦμε δηλ. πῶς εἶναι γελοία ἡ ἀπαίτησι ποὺ ἔχουμε νὰ μᾶς θαυμάζῃ ὅλος ὁ ντουναῖς καὶ πῶς εἶναι λίγο κομικὴ ἡ ἱερά ἀγκανάκησι ποὺ μᾶς πιάνῃ σὺν βρεθῆ ἕνας ξένος νὰ φανερώσῃ πῶς δὲν εἶναι καὶ τόσο ἐνθουσιασμένος ἀπὸ λόγου μας.

Ἄν θελετε νὰκούσετε καὶ τὴ γνώμη μας—ἀφοῦ ἀκούσατε τόσες ἄλλες σοφές καὶ πατριωτικώτατες—ὁ κ. Σιλβεστρέλλι ἀντὶ νὰ μᾶς κάμῃ κακόν, καλὸ μᾶς ἔκανε, πρῶτα πρῶτα γιατί μᾶς ἀποκάλυψε μερικὲς κακομοιριές μας ποὺ ἴσως καὶ νὰ μὴ τις εἶχαμε πολυπροσέξει ὡς τῶρα, κ' ὕστερα γιατί μᾶς ἀνάγκασε νὰ θυμώσουμε καὶ λίγο «πατριωτικὰ» νὰ ποῦμε. Κι' ὅποιος μᾶς τραβάει ἀπὸ τοὺς πολιτικούς θυμούς ποὺ τοὺς ἔχουμε προικίῳ μας καὶ μᾶς ρίχνει στοὺς πατριωτικούς, ποῦ πᾶμε νὰ τοὺς ξεχάσουμε, εἶναι φιλελληνας καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν κεραυνοβολῇ ὁ κ. Κανελλίδης κι' ὁ κ. Καλαποθάκης μὲ τὰ μπουρμπουλιθρένια ἄρθρα τους, οὔτε ὁ κ. Πάππ τὰ μὲ ξεθυμασμένα χαριτολογήματά του.

ΕΒΓΗΚΑΝ

ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

„ΡΟΔΑ ΚΑΙ ΜΗΛΑ“

ΤΟΜΟΣ Β΄.

Πουλιούνται στὸ βιβλιοπωλεῖο τῆς

«Ἐστίας» δρ. 6

γνωρίζει κανεὶς ἀπὸ τὴν προσπάθεια, μάλιστα καὶ ἀπὸ τοὺς κόπους ποὺ θὰ καταβάλουνε νὰ σοῦ ποῦνε λόγια καλὰ, καθὼς τόκαμε τόσες φορές ὁ Ἐπισκοπόπουλος γιὰ τὰ βιβλία μου, καθὼς τόκαμε καὶ τότε στὸ Τρεγκιέ, γιὰ τὸ λόγον ποὺ ἐβγάλα καὶ γὰρ στά-ποκαλυπτήρια. Χρειαζέται σωστὴ τέχνη γιὰ νὰ καταφέρῃ κανεὶς τόσο δύσκολο πρῶμα, δηλαδὴ νὰ γράψῃ τὸν σὸμά μου χωρὶς νὰ μὲ βροῖσῃ, κι' ἀφοῦ σὰς μιλῶ γιὰ τὴν ὁμορφὴ τὴν ἀνταπόκριση ποὺ ἔστειλε ταχυτικὰ στὴν Ἀθήνα, μὴ θαρρήτε, τὸ παρατήρησα πῶς προτοῦ κλήσῃ στὸ τρίτο του ἄρθρο 1) τόσο κολακευτικὰ καὶ μὲ τόσους ἐπαίνους γιὰ τὸ μικρὸ μου τὸ λόγον τοῦ Τρεγκιέ, τὸ δέφτερο τὸ ἄρθρο του 2) συλλογίστηκε μὲ πολλὰ ἰσχυρὰ νὰ τάφιερῶσῃ τῆς γυναικὸς μου, γιὰτί σὲ κάθε γραμμῇ βλέπω καὶ παί-ζει ρόλο σημαντικὸ ἢ κ. Ψυχάρη καὶ βέβαια τῆς ἀξίζει, μόνο ποῦ φανερώναται ἡ σημασία του ὡς καὶ στὰ παραμικρά, λόγου χάριν, ὅταν ἀξαφνὰ τρέχει νὰ σὰς βρῇ θέση γιὰ τοὺς δύο σας στὸ θέατρο ποὺ εἶτανε ἀσφιχτικὰ γεμάτο. Ἀφτὰ ὁ Ἐπισκοπόπουλος θὰ τὰ βάζῃ πύθηδες, ἐπειδὴ τὸ ἀθηναϊκὸ τὸ δημόσιο θέλει κάποιον προετοιμασμένον. Μὲ τὴ γυναικίαν

τρώγεται κι' ὁ ἄνδρας. Τί νὰ κάμῃς; Κόρη τοῦ Ρενάν! Δὲν εἶναι δημοτικὴ, δὲν εἶναι ζήτημα γλωσσικόν. «Ἡ κόρη τοῦ Ρενάν» 1) δὲν εἶναι πιά καθαφτὸ κυρία Ψυχάρη. Ἐρχεται ἢ ἡ κόρη τοῦ Ρενάν» ἀμέσως ὕστερος ἀπὸ τοὺς ἐπαίνους ποὺ μοῦ κάνεις καὶ τοῦ ἴδιου. 2) Καὶ γιὰ νὰ τὸ καταλάβῃ πῶς ξάστερα ὁ κόσμος πῶς ἄλλο εἶναι ἡ δημοτικὴ, καὶ ἄλλο τοῦ Ρενάν ἢ κόρη, τῆς βγά-ζει καὶ ὄνομα καινούριον, ἢ κ. Ψυχάρη-Ρενάν» 3), ἐνῶ ἐμεῖς τὴν ξέρουμε κυρία Ψυχάρη κ' ἔτσι θαρρῶ τὴν ἀκούσατε πάντα σπιτί μας. Σὰ διάβασε τὴν ἀνταπόκριση, μοῦ εἶπε μάλιστα, ὅσο λίγο κι' ἂν τὰ ξίζω, πῶς λέγεται κ. Ψυχάρη, καὶ πῶς τῆς φτάνει. Δὲ φτάνει στὴν Ἑλλάδα, μπορεῖ καὶ νὰ βλάψῃ, ἐπειδὴ στὴν Ἑλλάδα δὲν ταιριάζει νὰ γράφῃ κανεὶς ἐκεῖνα ποὺ ἄλλοι τὰ φωνάζουνε. Τὸ χρωστῶ λοιπὸν καὶ στὴ φίλια καὶ στὴν τέχνη τοῦ γλυκοῦ μου Ἐπισκοπόπουλου ποὺ μὲ γλύτωσε ἀπὸ κάμποσους μελαγχδές. Ἀκούτε καί! ὁ ἀντιεθνικός, ὁ αἰρεσιάρχης, ὁ μισέλληνας, νὰ εἶναι γαμπρός ἐνός σοφοῦ, ἐνός μεγάλου ἀθρώπου, νὰ ρητορεύῃ στὸ Τρεγκιέ, μπροστὰ σὲ τὸσον κόσμον, νὰ δημοσιεῖται ὁ

ΤΡΕΛΑΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

VII

ΖΩΗ

Στὴν κορυφὴ τοῦ ὑπέρηλου βουνοῦ
Ἐδρέθηκα ἀναβαίνοντας σὺν φτερωτῶς
Ἄλλοι μου! Ὁ, τι εἶχα χρόνους μέσ' σὸ τοῦ
Κ' ἔλεγα νὰπολλάγῃ ἕνας θνητῶς
Ἐἴτανε ἀπάνη.

Τὰ κάλλη τοῦ γαλάζιου τοῦρανοῦ
Ἄπ' τὰ βουνάκια τοῦ νηιοῦ τοῦ ταπεινοῦ
Πι' ὁμορφα, πῶ καθάρια, ὅλα τὰ ἴθωρει
Τὰδάκρυτό μου μάτι :

Στὴν κορυφὴ τοῦ πῶ ἀψηλοῦ ἀπ' τὰ ὄρη
Καθὼς ἀνέβηκα, σὺν σύγγεγο τυλίξει
Τὴν κεφαλή μου ἢ καταχνιά θολή, πυκνή
Τρέμει τὸ γόνα μου καὶ τὸ κορμὶ λυγίζει
Καὶ τὴν καρδιά μου ἀμέσως ξεφυλλίζει
Μιά μαύρη ἀνατριχίλα χυνοπαρινή...
Καὶ μύρια συγγράμια, σὺν ἐξωτικά
Δεντράκια λευκολούλουδα, ἀπὸ πάνω
Ξεφύλλιζαν χιονόκρια βιαστικά
Καὶ μ' ἔθραινεν ἀκόμη πρὶν πεθάνω !...
Σπέττες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΑΦΟΥΣΑΜΕ

- Πῶς ὁ Κλέωνας ὁ Ραγκαμπὲς διέβασε τὰ ὄσα τοῦ ψέλνει ἢ ἐπιφυλλίδα τοῦ «Νουμά» κι' ἀποφάσισε νὰ πῆ πῶς δὲν τὰ διάβασε.
- Πῶς αὐτὴ τὴν τέχνη τὴν ἔμαθε ἀπὸ τὸ Χατζίδαικι.
- Πῶς ἡ «Ἐσπερινή» λυσάει: γιατί δὲν τὴ βράζει ὁ «Νουμάς» χυδαία καθὼς κίμνει ἐκεῖνη.
- Πῶς ἡ χυδαία γλῶσσα γράφεται στὴν καθρεῦουσα.
- Πῶς ὁ Μιστριώτης εἶναι ὁ ἱεροφάντης αὐτουνοῦ τοῦ χυδαίσμου.
- Πῶς στὴν Ἀθήνα γίνεται τ' ἴρα μεγάλο ἐμπόριον ἀπὸ πατσαθοῦρες.
- Πῶς ἔγινε «Συντικίτσο», μὲ τὸ Μιστριώτη Πρόεδρον, καὶ θὰ χτίσουνε Καπνοδόχο στὴν Ἀκαδημία τοῦ Σίνια νὰ τὴν κάμουν Ἐργοστάσιον.
- Πῶς θὰ καθαρίζουν καινούρια λυχνάρια καὶ θὰ τὰ πουλοῦνε γιὰ παλιά.
- Πῶς ὁ Ντεληγιάννης τοὺς τῶταξε Μονοπάλι σὰ γίνῃ Πρωθυπουργός.
- Πῶς ὁ Ραγκαμπὲς θὰ διοισιτῇ πράχτορας στὸ Βερολίνο.
- Πῶς ὁ γέρο-Κόντος πῆρε χάρισμα ἑκατὸ μετοχές.
- Ἄλλοι εἶπαν πῶς ἡ Ἐταιρία θὰ κατασκευάξῃ Καθάρσιο, καὶ πῶς οἱ μετοχές τοῦ Κόντου εἶναι ἐνεργητικές.
- Ἀκούσαμε καὶ πῶς ὁ Ψυχάρης στέλνει μιὰν ἀρχαία βελάδα τοῦ Χατζίδαικι γιὰ νὰ πᾶῃ στὸ Βερολίνο, νὰ τοὺς διαβάσῃ τὴ διατριβὴ του.

Η ΓΛΩΣΣΙΤΣΑ

λόγος τοῦ στὴ Γαλλία, στὶς γαλλικὲς καὶ στὶς ξένες φημερίδες, νὰ μίλησε κιόλας στὸ λόγον τοῦ τόσο θερμὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἔπειτα νὰ σεργιανίξῃ στὸ Τρεγκιέ μὲ πρωθυπουργούς, νὰ δίνῃ στὸ ζοχικόν του ἐπίσημα τραπέζια σὲ ὑπουργούς καὶ ἄλλους τέτοιους, αἱ! ἀφτὸ πιά δὲ γίνεται. Νὰ τὸ κρῖψουμε! Καὶ πολὺ φρόνιμα ὁ οἶλος μου ὁ Ἐπισκοπόπουλος εἶπε τὴν πρώτη φορά (1) πῶς τὸ τραπέζι θὰ δοθῇ στῆς κυρίας Ψυχάρη Ρενάν», τὴ δέφτερη (2) πῶς δίνεται στῆς «κόρης τοῦ Ρενάν», ὥστε μπορεῖ τὸ κάτω κάτω νὰ ὑποθέσῃ ὁ ἀναγνώστης πῶς ἔλειπα, ἢ πῶς δὲν εἶμουνα καλεσμένος. Ἄπ' ὅλα του εἶταν ἀφτὸ καὶ τὸ πῶς πιτυχημένον Ἐδειξε μάλιστα πῶς γνωρίζει τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ψυχολόγησε περιφημα Ἐδῶ οἱ ἀντίθετες οἱ φημερίδες, ποὺ εἶναι οἱ καθολικὲς, ἢ δὲ βάζανε μῆτε κύριο μῆτε κυρία Ψυχάρη, ἢ βάζανε τὸν κύριο μονάχα, νὰ μὲ χτυπήσουνε. Στὴν Ἑλλάδα σφύρνει νὰ βάζῃς μονάχα τὸνομα τῆς κυρίας, σφύρνει καὶ νὰ τῆς τὸ ἀλλάξῃς. Ἐτσι δὲν πειράζεται κανένας. Σεχνιούναται καλύτερα καὶ τὰ φοιτητικὰ γιὰ τὸ Βαγγέλιον, μόνον ὅτι δὲν τὸ μεταφράσα. Ἐννοεῖται, κάμποσα πράματα δὲν

1) «Νέον Ἄστυ» 11 τοῦ Σετέβρη, 1903, σελ. 2.
2) Ν. Α. 10 τοῦ Σετέβρη σελ. 1, στ. 2-3.

1) Τρίτο ἄρθρο, 11 τοῦ Σετέβρη, σελ. 2, στ. 2.
2) Ἰδίο ἄρθρο, σελ. 2, στ. 2.
3) Ν. Α. 10 Σετέβρη, σελ. 1, στ. 2.

(1). Ν. Α., 10 τοῦ Σετέβρη, σελ. 1, στ. 2.
(2). Ν. Α., 11 τοῦ Σετέβρη, σελ. 2, στ. 2.

ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ο κ. Könnicke σ' άρθρο δημοσιευμένο στο περιοδικό «Wochenschrift für klassische philologie» No. 44 μιλάει για το βιβλίο του κ. Πάλλη που τώρα τελευταία εξέδωθη γραμμένο εγγλέζικα. «A few notes on the gospels, according to St. Mark and St. Matthew, based chiefly on modern Greek by Alex. Pallis. Liver- 1903.

«Άλλες υπό τις παρατηρήσεις αυτές—γράφει ο κ. Könnicke,—τις αναφερόμενες σε χωρία των δύο πρώτων Ευαγγελίων, είναι διόρθωσεις, κι' άλλες διασάφησης σε δύσκολες λέξεις και στίχους. Δεν στηρίζονται όλες, όπως μας λέγει ο τίτλος στη νεοελληνική, αλλά μερικές, πά- νου κάτω το τέταρτον απ' αυτές.

«Στη σύγκριση της γλώσσας της νέας διαθήκης με τη σημερινή νεοελληνική είναι τόσο ικανός ο συγγραφέας, καθόσο αυτός Έλληνας πρό ολίγου χρόνου εδημοσίευσε

μετάφραση της νέας διαθήκης στη δημοτική διάλεκτο που τώρα κυριαρχεί, μια επιχείρηση που σήκωσε δυνατή αντίδραση, από τους παπάδες και σε φονικές παραχές κατέληξε.

«Ότι τέτοιες διασάφησης και βελτιώσεις του παραδομέ- νου κειμένου της νέας διαθήκης είναι δικαιολογημένες πρό πάντων αναγκαστές, θα δείξη ή εξέταση των χωρίων που κάτω παρακάτω». «Υστερα απ' αυτά ο κ. Könnicke εξετάζει όλα τα χωρία που ενόμισεν ο κ. Πάλλη πως έχουν ανάγκη από διόρθωση και τελειώνοντας το άρθρο, του λέγει πως αμόλυν έπι δεν συμφωνεί σ' όλα με το- τόν κ. Πάλλη, εν τούτοις όμως για το βιβλίο αυτό αξί- ζει να συγχαρή κανένας θερμά τον εκδότη για τη επιμέλεια και τη προσοχή του.

* Ξαναδημοσιεύουμε το κομμάτι αυτό, γιατί στο περα- σμένο φύλλο βγήκε γεμάτο λάθια τυπογραφικά.

ΦΙΛΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Ο Κ. ΣΥΚΟΦΑΝΤΗΣ

Κύριε Γρηγόριε Ξενόπουλε αρχισυντάκτη της «Διαπλάσεως των Παίδων» και αρχικρι- τική των «Αθηνών».

Επειδή είδα στο τελευταίο περισπούδαστο άρθρο σου («Αθηναί» 1 Ιανουαρίου) να λες τόσα ψέματα και να επεμβαίνης με κάποια ελαφρά—πώς να τη πούμε;—αδιαντροπιά στα οικονομικά του «Νουμά», σε παραπέμπω για να ήσυχάσης στο Υποθηκοφυλακείο των Αθη- νών και στην Έθνική Τράπεζα για να μάθης με ποιά και με πόσα χρήματα βγήκε ο «Νου- μάς» τόν περασμένο χρόνο. Σε παραπέμπω

ταϊράζει ούτε να ταναφέρη κανείς το τί έγινε δηλαδή στο επίσημο τραπέζι που δώσαμε σπίτι, το τι ά- κολούθησε κατόπι—θυμάστε;—στο λαμπρό το ταξιδάκι που κάναμε τότες με τόν υπουργό της παιδείας και τόσους άλλους, το πως μας δεχτήκανε παντού και ττό Μπρεά και στο Παϊμπόλ, άφτά δεν έπρεπε με κανέναν τρόπο νακουστούνε στην Έλ- λάδα, μη λάχη και μαθερτη πως ένα παιδί της κάπως τήν τίμησε και σ' ένα περίφημο Ροσμαπα- μόνι.

Με διαβάζετε κ' είμαι βέβαιος πως θα χαμο- γελάτε, γιατί θα σας φαίνονται όσα έβλα έδω σαν είδος εξακολούθηση του βουάντσου που σας άφιερ- ώνω. Είναι ήθογραφικό, τουλάχιστο προσάθησα τέ- τοιο να γίνη ήθογραφικά κι άφτά που σας δηγούμαι. Τί να κάνουμε; Η Έλλάδα μας έχει ακόμη πολύ να προκόψη.

Εφτυχισμένη έσεις που ή καλή σας ή μοίρα σας προίκισε με τόσα πολύτιμα δώρα, με τόσους θησαυρούς, τήν πατέρα σας, τόν άντρα σας, τó παιδί σας, για να μην πούμε τίποτις και για όσους δικούς σας δεν ξέρω. Γνώρισα, και σας τόλεγα μια μέρα, τόν Έπισκοπόπουλο πριν έδια σας τον έ γνω- ρίσετε. Πάντα στάθηκε φίλος πιστός, κι άφτό μι- κρό πρξμακ δεν είναι στην Έλλάδα, όπου ή κούραση

άκμα και στο ενεχυροδανειστήριο Ζαχαροπού- λου (όδος Πραξιτέλους αριθ 17) να ζητήσης ένα συμφωνητικό (αριθ. 18480) για να μάθης απ' αυτό με ποιά χρήματα βγήκε και το ση- μερινό δωδεκασέλιδο φύλλο.

Ο «ρηθείς Ταγκόπουλος» όταν ήταν αρχι- συντάκτης της «Εστίας» δεν «επιτίθετο λαύ- ρως και καθημερινώς κατά των Μαλλιαρών τούς όποιους τώρα λατρεύει», αλλά εδημο- σίευε στην «Ίριδα των Αθηνών» (έτος Β' αριθ. 9) άρθρα ένθουσιαστικά για τó Βασιλικό και τó Μαλακάση, με τήν υπογραφή του, έγραφε και τόν πρόλογο της «Νέας Λαϊκής Άνθολογίας» του που είναι ίσα ίσα κατά των

άντιμαλλιαρών και κουρεμένων, κ' έπλήρωσε για να τυπωθούν του Νίτσε «Οι Διθυραμβοι του Διονύσου» μεταφ. από τόν Γιάννη Καμπύση.

Μα για έλ' αυτά θα μου κάνης τήν τιμή, έλπίζω, να διαβάσης και τόν «Νουμά» της άλλης Κυριακής που θα τά πούμε πλατύτερα.

Με βαθειά υπόληψη

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Η Έθνική Τράπεζα δέχεται έντόκους κατα- θέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ή- τοι φράγκα και λίρας στεργίνας άποδοτέας εις ώρι- σμένην προθεσμίαν ή διαρκείς. Αί εις χρυσόν κα- ταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται, εις τó αυτό νόμισμα εις ό έγένητο ή κατάθεσις, εις χρυ- σόν ή δι' έπιταγής όψεως (cheque) έπι τού έξω- τερικού κατ' έπιλογήν τού όμολογιούχου. Τó κεφάλαιον και οι τόκοι των όμολογιών πληρώνονται έν τώ Κεντρικώ Καταστήματι και τή αίτήσεϊ τού καταθέτου έν τοις υποκαταστήμασι της Τραπεζης, έν Κερκίρα δε, Κεφαλληνία και Ζακύνθω διά των εκεί υποκαταστημάτων της Ιονικής Τραπεζης.

ΤΟΚΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ

Κατ' έτος	διά καταθέσεις
1) 2 ταις ο)ο	6 μην. τουλάχισ.
2 » ο)ο	1 έτους »
3) 2 » ο)ο	2 έτων »
2 » ο)ο	4 » »
4 » ο)ο	5 » »

Αί όμολογίαι των έντόκων καταθέσεων εκδί- δονται κατ' έκλογήν τού καταθέτου όνομαστικά ή άνώνυμοι.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Αρχιμήδη. Ίσως τó δικιο ναίαι με τήν «Ε- στία» αυτή τή φορά. Δεν τó ξέρουμε. Έκείνο όμως που μπορούσε και να μη γίνη, χωρίς να πάθη τó δικιο τίποτε, ήταν να μη γραφή πως άνοήτως φθέγγεται» ο κ. Κρουμπάχερ και πως άμωρως άποδέχεται και διατυπα- νίζει τούς λόγους του ο κ. Έρταλιώτης» που έγινε μά- λιστα και Άργύριος Έρταλιώτης, για να γίνη τó καυ- τήρι δριμύτερο! Αυτοί οι χωρατάδες δεν έχουν κανένα νόημα, όπως θαχε κανένα νόημα αν άποκαλούσε κανείς τούτο τόν κ. Κύρο και Τζάκι τήν «Εστία».—2. Ρου- βαιουμανή Είναι γνωστό πως ο φίλτατος κ. Δ. Άναστα- σόπουλος ο Αθηναίος πάσχει από Πανσλαβιστικόν παρα- λήρημα. Τόδειξε στα Ευαγγελικά τó δείχνει και τώρα στα Μιστριωτικά. Αυτό που μας γράφετε τó ξέρουμε: Θέλει ναποδείξη με άρθρα του πως οι δημοτικιστές παίρνουνε

Ρωσικό ρούβλια. Μα ποιος τάρνιεται αυτό; Μήπως δεν τó φωνάζουμε τώρα τόσο καιρό ταχτικά σε κάθε φύλλο μας; Τήν άλληλογραφία μας, βλέπετε, με τόν Μ. Δ. Σέργιο δεν τήν κρατούμε μυστικά —κ. Απολλόδωρο. Θα τó δημοσιεύσουμε τó άρθρο σας, μα όχι τώρα, γιατί χωρος δεν περισσεύει καθόλου. Ίσως ύστερ' από τρία τέτ- σαρα φύλλα. Μα καμιά ύπόσχεσι δεν σας δίνουμε. Άπό τó άρθρο σας μας άρεσε περισσότερο έκείνο τó κομμάτι τó προτελευταίο, που μιλάτε εις τούς νέους και λέτε, πολύ σωστά, πως έμεις οι νέοι αν κατορθώσαμε τίποτε είναι πως άρχισαμε να παραδεχόμεσθε ότι οι Εύρωπαίοι δεν είναι στραβοί και δεν περιμένουν να τούς δείξουμε 'μεις τά γάλια μας για να τά ίδουν. Τά βλέπουν, και τά βλέπουν κηθαρώτερα από μας, και δίχως τή μεσολάθεσι μας.—κ. Θεμ. Άδαμ. στο Chembrecht της Αιγύπτου. Έλάβαμε τή συνδρομή τού 1903 και τού 1904 και σας εύχαριστούμε —κ. C. Cous. Άλεξ. Τó μέτρο είναι γενικό. Όσοι δεν πλήρωσαν τήν συνδρομή τους, δεν θα πάρουν άλλο φύλλο. Είρετε τί επάγαμε με μερικους τού Έξωτε- ρικού; Άφού έκράτησαν τó φύλλο όλο τó χρόνο, στο τέ- λος που τούς έστειλαμε τήν άπόδειξι για να πληρώσουν τήν συνδρομή, μας τήν έγύρισαν πίσω κι' αύτην και τó φύλλο με τήν σημείωσι «άπαράδεκτον» χωρίς να σκεφθούν οι εύλογημένοι πως ένα χρόνο όλόκληρο έπληρώναμε τα- χυδρομικά για να κάνουν οι κύριοι τó κέρι τους. Για να μη πάθουμε λοιπόν τά ίδια και τó δεύτερο χρόνο, αναγ- κατήκαμε να μη στέλνουμε πιά τó φύλλο σε κείνους που δεν έπλήρωσαν.

— κ. Constans C. Έξοχα. Να μας στείλετε κι' άλλα. Και πεζά. Να μας γράψετε όμως τó κατατόπι σας γιατί θέλομε να σας γράψουμε πολλά. Όσα μας έστειλατε θα δημοσιεύουν όχι με φροντζέζικο ψευτόνομα, μα με τó αληθινó και Ρωμείο όνομά σας. — κ. Herbert Krüger, Königsberg. Ευχαριστούμε. Θα σας στέλνουμε τó φύλλο ταχτικά. — κ. Σπ. Βαρ. Κέρκυρα. Θα σας γράψουμε.

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΠΡΙΝΑΡΗ-ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 26Α

μου φαίνεται σε γενική, ο που μπορεί να κουράζεται λοιπόν πιδ γλήγορα κ' ή φιλία. Βέβαια έτυχε και να μαλλώσουμε κάπου κάπου. Γά τέτοια που δε γί- νονται; Είμαι βλέπετε και γέρος. συνηθίζω και τά λέω, πικστροικά, μου άρέσει να καταλαθαίνουμε κι όσα λέω μάλιστα έκείνοι που αγαπώ. Τόν αγαπώ τόν καλό μας τόν Έπισκοπόπουλο χρόνια τώρα και χρό- νια, όχι μονάχα για τή φιλία που μου δείχνει—θα- ταν έγωϊσμός—, μα για τήν αξία του τή μεγάλη. Ο Έπισκοπόπουλος θα είναι ποιητής. Έχει όμως και κάτι άλλο, που κάθε ποιητής δεν τόχει: στα έργα του, όπως και στο νού του, άδερφώνεται ή φαντασία με τήν κριτική. Προτέρημα σπουδαίο και σημαντικό. Είρει να κρίνη, ξέρει να βλέπη με μάτια δικά του, δίχως να τού θολώνη καμιά πρόληψη τó λογισμό, δίχως να μας φέρη στη μέση ταχτικά ιδέες παρ- μένες από άλλου, όλοέτοιμες ιδέες, όλόψητες, που ο κοινός χραιογράφος τις σεβδίζει μάνι μάνι στο τρα- πέζι, γιομίζει πρώτα τó στομάχι του, παραγοιμί- ζει, έπειτα και τού αναγνώστη τó στομάχι. Ο Έπι- σκοπόπουλος που καθώς μου τó μολόγαε, μόλις πά- τησε σχολείο, σαν έττανε παιδί, έμαθε όσα ξέρει, και ξέρει κάμποσα, τάμαθε από δάσκαλο καλύτερο και πιδ ανεξάρτητο, τάμαθε από τή ζωή. Για τούτο είναι ανεξάρτητος και ο νους του. Διάβασε διάβασε, μέ- θησε στο διάβασμα, μέθησε στή μελέτη, μα μήτε

ή μελέτη μήτε τó διάβασμα δεν τού κόψανε τήν άτομική του τή σωστή κρίση. Μονοδιδάχος και λέ- φτερος. Η μονοδιδάξια μπορεί όμως νάχη και τά κακά της. Θαξρει κανείς έρπολα πως άφού τά διδάς χτηκε δια μοναχός του, μοναχός του έγινε ικανός ναποφασίξη και για όλα. Τέτοιος ο Έπισκοπόπουλο- δέν πιστέω να είναι. Σαν πιάνει να ξετάση τά συγράμ- μάτα κανενός, δεν κοιτάζει μόνο τó βιβλίο, πολεμξ να ξεδιαλύση και με τί σκοπό ή με ποιά διανοητικά μέσα γράφηκε. Άφτό πρέπει να γυρέθη ο κα- θαφτό κριτικός: προσπαθει, που να πούμε, να μπή όλομεσις στήν ψυχή και στο νού τού συγραφέα, για να καταλάβη καλύτερα και τήν ιδέα και τόν τρόπο που βρήκε να μας τήν παραστήση. Κ' έτσι κρίνει με άμεροληψία μεγάλη τυχαίνει συχνά μά- λιστα, έκεί που βρίθουνε τά λάθια, να μας ξεκα- λίση άξαρνα και τίποτις που δεν είναι άχαμνό. Κρίνει με άγάπη και σ' άφτό βοηθιέται από τήν ποίηση της καρδιάς του, γιατί στα σπλάχνα ενός αληθινού χραιογράφου ζή κ' ένας ποιητής. Ζή ποιητής και στα άρκα τά δηγήματα τού Έπισκοπόπουλου, αν μπορεί κανείς δηγήματα να τά όνομάση: κι αν τά όνομάση δηγήματα, πρέπει να προστέση πως έχει δηγάματα δικά της κ' ή ψυχή, γιατί μέσα τους ή άδολη ψυχή του χυνεσται και τή βλέπουμε σαν τó καθαίο νερό που κάποτε τó σύννεφο της λύτης ή

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙΑ

7

ΑΠΟ ΤΟ ΔΑΣΟ ΔΙΑΒΑΙΝΑ

Ἀπὸ τὸ δάσο διάβαινα

Κ' οἱ πεῦκοι μὲ ρατοῦσαν,
Ποῦ νᾶναι ἐκεῖνη ποῦ ἄλλοτες
Τὴν κράταγ' ἀπ' τὸ χέρι,

Καὶ μοῦ γλυκοφιθύριζε
Πῶς ἓνα περιστέρι
Οἱ δυὸ ψυχές μας ἔγιναν

Καὶ σ' ἀψηλά πετοῦσαν ;

Κ' ἐκεῖ ποῦ μὲ παρόπινο
Οἱ πεῦκοι ἀναβοκοῦσαν
Ἐνὶς κρυφὸς ἀντίλαλος
Ἐπέρασε ἀπ' τὸ δάσο,

Τὰ λόγια τὰ καρδιόσφαχτα
Ποῦ δὲ θὰ τὰ ξεχάσω,
Καὶ ποῦ τὴν πρώτη ἀγάπη μας
Σάλλη καρδιὰ λαλοῦσαν !

Α. Ε.

ΦΡ. ΝΙΤΣΕ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

«Εἶν' ἐκεῖ σιγηλὸ τὸ νησί τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ εἶνε κ' ἐμένα τῆς Νειότης μου οἱ τάφοι. Τῆς Ζωῆς ἓνα ἀμάρταντο θὰ τοὺς πάρω στεφάνι.

Με τέτοια ἀπόρρητη στὴν καρδίᾳ ταξιδεύω τὸ πέλαγος καὶ πᾶν.—

Ὡ ἐσεῖς, φροντάσματα τῆς Νειότης μου, κί' Ὁνειρα ! Ὡ ματιές κάθε Ἀγάπης, ὦ θεῖες στιγμές ! Πόσο γρήγορα μοῦ ἔχετε πεθάνει ! Ὅθ σὰς κάμω μνημόσυνο σήμερον σὺν τοῖς ἄλλοις νεκροῦς μου.

Ἀπὸ σὰς, νεκροὶ μου ἀγαπημένοι, μοῦ ἔρχεται μιὰ γλυκεῖα μυρωδιά, ποῦ μοῦ λιγώνει τὴν καρδίαν καὶ με λιώνει σὲ δάκρυα. Μοῦ ροιζίζει ἀλήθεια τὴν καρδίαν τὸν ἔρως ἐμὲ ταξιδιώτη.

Ὁ πρὸ πλούσιος εἶμαι ἐγὼ κί' ὁ πρὸ ζηλεμένος ἀκόμα — ἐγὼ τὸ ρημάδι !

Γιατί σὰς κρατοῦσα καὶ σεῖς μὲ κρατεῖτε ἀκόμα. Πέτε μου σὲ ποιὸν ἄλλον ἔχουν πέσει ποτὲ τέτοια μῆλα χρυσὰ πὸ τὸ δέντρο ;

Τῆς Ἀγάπης σὰς εἶμαι κληρονόμος γιὰ πάντα καὶ χτήμα, καὶ θ' ἀνθίζω στὴ μνήμη σὰς μὲ ἀρετὲς στολισμένος μυριόχρωμος ποῦ μονάχης φυτρῶνουν στὸν κάμπο ὡ ἐσεῖς τὰ πρὸ ἀγαπημένα. Ἄχ, πλαστήκαμε νὰ μένουμεν ἀντάμα, ὡ ἐσεῖς θαύματα χαριτωμένα ξένα ! καὶ δὲν ἤρθατε σὰν πουλάκια δειλὰ σεμὲ καὶ στὸ Πόθο μου, ὄχι σὺν πιστεμένα ἤρθατε στὸν πιστόν !

Ναί, γιὰ Πίστη πλασμένα καὶ σεῖς σὺν κί' ἐμὲ καὶ γιὰ τρυφερὲς Αἰωνιότητες ; πρέπει τώρα νὰ σὰς ὀνομάσω σύμφωνα μὲ τὴν ἀπιστία σὰς, ὡ θεῖες ματιές καὶ στιγμές : κανένα ἄλλο ὄνομα δὲν ἔμαθα ἀκόμα νὰ σὰς δώσω.

Ἀλήθεια, πολὺ γρήγορα μοῦ ἔχετε πεθάνει, ὡ σεῖς τὰ φευγάτα.

Δὲν πετάξατε ὅμως οὔτε σεῖς ἀπ' ἐμὲ οὔτ' ἐγὼ ἀπὸ σὰς. Στὴν ἀπιστία μας εἴμασθε ἀθῶοι ἀνάμεσο μας.

Γιὰ νὰ μὲ σκοτώσουν, ἐστραγγάλισαν ἐσὰς, ἐσὰς τῶν ἐλπίδων μου τὰ κελαηδοπουλάκια ! Ναί, καταπάνω σὰς, ὡ ἀγαπημένα, ἡ Κακία τὰ βέλη τῆς ἔριχνε ὀλοένα — γιὰ ναῦρη τὴν Καρδίαν μου !

Καὶ τὴν πέτυχε ! Εἶστε σεῖς παντοτεινὰ καὶ χτήμα καὶ πλοῦτος τῆς καρδιάς μου : γι' αὐτὸ ἔπρεπε στῆς νειότης σὰς ἀπάνω τὸν ἀνθὸ τὸν θάνατο νὰ βρῆτε τόσο γρήγορα !

Στὸ πρὸ εὐκολοπλήγωτο, ποῦ εἶχα, ἔριχνε τὰ βέλη : Εἶσαν ἐσεῖς, ποῦ τὸ δῆμα σὰς μοιάζει σὺν χνοῦδι κί' ἀκόμα περισσότερο σὺν γελοιο, ποῦ πεθαίνει ἀπὸ μιὰ ματιὰ !

Μὰ τὰ λόγια αὐτὰ τάχω γιὰ τοὺς ἐχθροὺς μου : Τί εἶν' ὁ ἀνθρωποσκοτωμὸς μπροστά σ' αὐτὸ ποῦ μοῦ ἔχετε σεῖς κάμει ! Χειρότερο μοῦ κάματε κί' ἀπὸ ἀνθρώπου φρόνο. Πρῶγμα ἀξαναγύριστο μοῦ πήρατε γιὰ πάντα : — Ἐτσι μιλῶ σὲ σὰς, ἐχθροὶ μου !

Τὰ πρὸ ἀγαπημένα τῆς Νειότης μου ὄνειρα καὶ Θαύματα μοῦ τάχετε σκοτώσει ! Πήρατε τοὺς συντρόφους μου ποῦ παιζαμε μαζὺ, τὰ τρισμακάρια Πνεύματα ! Στὴ μνήμη τοὺς ἀφίνω ἐδῶ τοῦτο τὸ στεφάνι κί' αὐτὴ τὴν κατάρα.

Τὴν κατάρα γιὰ σὰς, ἐχθροὶ μου ! Γιατί μοῦ συντομέψατε τὴν αἰωνιότητά μου, σὺν ποῦ σβύνει ἓνας ἦχος σὲ μιὰ κρύα νυχτιὰ ! Μόλις μοῦ ἤρθε μόνο σὺν μιὰν ἀναλαμπὴ ἀπὸ δυὸ μάτια θεῖα, σὰ Στιγμή !

Λοιπὸν ἔλεγε μιὰ φορὰ ἡ Ἀγνότη μου σὲ μιὰ καλὴ ὥρα. « Ὅλα τὰ πλάσματά στὴ γῆ τὰ θέλω νὰ νε θεῖα ».

Μὰ τότε σεῖς ριχτήκατε ὄλοι καταπάνω μου μὲ βρώμιους βρυκολάκους. Ἄχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε ἡ καλὴ ἐκεῖνη ὥρα ;

« Ὅλες τῆς ἡμέρες τῆς θέλω νὰνε ἄγιες ». Ἐτσι ἔλεγε μιὰ φορὰ τῆς Νειότης μου ἡ Σοφία. Ἀλήθεια μιὰς καλόκαρδης Σοφίας λόγια.

Μὰ τότε σεῖς μοῦ κλέβατε τῆς νύχτες μου, οἱ ἐχθροὶ μου, καὶ μοῦ τῆς μετατρέφετε σὲ ἀνύπνητο μαρτύριο. Ἄχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε ἡ καλόκαρδη Σοφία ;

Μιὰν ἄλλη μέρα ἐποθήσα πουλάκια νὰ μοῦ δείξουν : καὶ σεῖς μπροστά μοῦ ἐφέρετε μιὰν ἀγριοκουκουβάγια, ἓνα τέρας ἄσκημο. Ἄχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξεν ὁ τρυφερός μου Πόθος ;

Ἐταξα ν' ἀπαρνηθῶ τὴν κάθε ἀηδία, μὰ σεῖς μοῦ μετατρέφατε καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους σὲ ἀποστήματα. Ἄχ, καὶ ποῦ νὰ πέταξε τὸ εὐγενικὸ μου τάμα ;

Σὺν τυφλὸς ἐπήγαίνα εὐτυχημένους δρόμους : μὰ ἐσεῖς κόπρια ρίξατε στοῦ ἀόματου τὸ δρόμο καὶ τόρα τὸ συχάθηκε ὁ τυφλὸς τὸ μονοπάτι.

Κί' ὅταν ἐγὼ κατόρθωσα τὸ δυσκολώτερό μου κί' ἐγιόρταζα τὴ νίκη μου κατὰ τοῦ ἐαυτοῦ μου, τότε σεῖς ἐκάματε ἐκείνους, ποῦ μ' ἀγαποῦσαν, νὰ φωνάζουν, πῶς τοὺς κάμνω τὸ μεγαλείτερο κακό.

Ἀλήθεια, κ' αὐτὸ ἦταν πάντα τὸ ἔργο σὰς ; ὄλο χολὴ μοῦ κάματε τὸ πρὸ καλὸ μου μέλι καὶ τὴ προκομμωσύνη τοὺς ἡ μέλισσες μου ἐχάσαν.

Στὴν εὐσπλαχνία μου ἐστελνατε τοὺς πρὸ αὐθάδεις ζητιάνους, καὶ στὴ συμπάθειά μου γύρω σπρώνατε τὰ πρὸ ζεταίπωτα ὄντα. Κ' ἔτσι μοῦ πληγώνατε τῆς ἀρετὲς μου ὄλες στὴ Πίστη τοὺς.

Κί' ἂν στὴ θυσίᾳ ἐστελλα τὸ ἱερώτερό μου, ἡ εὐλάβειά σὰς ἔδινε τὰ πρὸ παχέια τῆς δῶρα γιὰ νὰ πινηθῆ μὲς στὸν καπνὸ τοῦ λίπους σὰς τὸ ἱερώτερό μου.

Μιὰ φορὰ θέλῃσα κ' ἐγὼ γιὰ νὰ χορεύω χορὸ ποῦ δὲν τὸν χόρεψα ποτὲ μοῦ. Πέρα ἀπὸ κάθε οὐρανὸ ἤθελα νὰ χορεύω.

Μὰ σεῖς ἐκαταφέρατε τὸν πρὸ ἀγαπημένο μου τραγουδιστή.

Καὶ μ' ἀρχινάει λυπητερὰ ἓνα σκοπὸ θλιμμένο ποῦ μὲς στ' αὐτιά μου ἐπαιζε σὰ σάλπιγγα θανάτου.

Φοιὰ τραγουδιστή ! Σύνεργο τῆς Κακίας ! Ἀθῶτάτε ! Ἡμῶν ἐτοιμασμένους γιὰ τὸν καλῆτερο χορὸ, μὰ ἐσὺ μὲ τὸ σκοπὸ σου μοῦ σκότωσες τὸν ἐνθουσιασμό μου !

Μόνο χορεύοντας ξέρω νὰ μιλῶ γιὰ τὰ Σύμβολα τῶν πρὸ ὑψηλῶν πραγμάτων καὶ τόρα μοῦ μένει τὸ ὑψηλότερό μου Σύμβολο ἄλλο μὲς τὰ μέλη μου !

Ἀλαλή κί' ἀλευτέρωτη μοῦ μένει ἡ ὑψηλότερη

καὶ τοῦ στοχασμοῦ τὸ θολώνει, κάποτε, ὅσο βαθεῖα κί' ἂν εἶναι ἡ λίμνη, ὅσο κί' ἂν ἀγγιζοῦνε τὸ χῶμα τὰ κατωτιανὰ τῆς τὰ ὑστερὰ κύματα, ζουγραφίζει ἀπάνω τῆς κί' ἀντανάκλει συμβολικὲς ὁμορφίε ἐνὸς οὐρανοῦ, ποῦ τὸν ἐφάντασσε ὁ ἴδιος.

Δὲν τολμῶ γιὰ τὸν πατέρα σὰς νὰ σὰς μιλήσω. Μόλις τὸν εἶδα, μόλις τὸν γνώρισα στὰ 1893. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποῦ δίνουν ἐλπίδα καὶ θάρρος τὲ δσοὺς τοὺς βλέπουνε, γιὰτὶ συλλογέται κανεὶς πῶς ἅμα κατόπι μοιάζουνε κί' ἄλλοι μὲ τέτοιους ἀνθρώπους, γίνεται μεγάλος ἔθνος ἡ Ἑλλάδα. Δὲ σὰς λέω μόνο γιὰ τὴν κλοσύνη του, ποῦ τὴν ξέρουνε ὄλοι στὴν Ἀθήνα, δὲ σὰς λέω γιὰ τὸν τίμιον τὸν χαρχτήρα ποῦ τὸν εἰσέβεται ὁ καθέννας· ἐγὼ τῶρα στοχαζοῦμαι τὸν τίμιον τὸν νοῦ του. Ὁ σοφὸς σα ὁ πατέρας, ὁ σπουδασμένος, ὁ καθηγητής, ἄλλο δὲ γυρέθει, ἄλλο δὲν ἀγαπᾷ παρά τὴν ἀλήθεια· ἡ μαθησὴ του ἄλλο σκοπὸ δὲν ἔχει παρά νὰ ξερεβνήση τὴν ἀλήθεια· σ' ἀπτό τοῦ χρησιμεῖει ἡ ἐπιστήμη κί' ἀπτό λέγεται τίμιος νοῦς. Δὲν τοῦ κοστιίζει, τουλαχιστο κί' ἂν τοῦ κοστιίζει, τὴν ἀλήθεια πρῶτα, πρῶτα θὰ πασκίση νὰ καταλάβῃ. Κ' ἡ ἀλήθεια δὲ θὰ πῆ ὅπως τὸ νομίζουνε οἱ περισσότεροὶ νὰ μὴν ξεστομίσῃ κανεὶς ἓνα ψέμα, ποῦ κἀτι βέβαια εἶναι κί' ἀπτό, μάλιστα στὴ Ῥωμισοσύνη ἀλήθεια θὰ πῆ νὰ μὴν κρύψουμε τὴν ἀλήθεια καὶ στὸν ἑαυτὸ μας, ἀλήθεια θὰ

πῆ νὰ παραδέχεται ἡ καρδίαν μας τὴν ἀλήθεια ποῦ ὁ νοῦς μας φκνερώνει. Κί' ἀπτό εἶναι δύσκολο, πολὺ δύσκολο. Πόσες φορὲς ἴδια ἡ καρδίαν μας λατρεύει τὴν ψεφτιά, εἶτε γιὰτὶ μὲς κολακεῖει πῶτερο ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, εἶτε γιὰτὶ μὲς συμφέρει νὰ θαρροῦμε πῶς ψεφτικὸ δὲν εἶναι, εἶτε πάλι γιὰτὶ σ' ὄλους τοὺς τόπους τοῦ κόσμου ὑπάρχουνε καὶ κἀτι πατροπαράδοτες, ὠραῖες, μαγεφτικὲς ψεφτιές, ποῦ τίς συνηθίσαμε, ποῦ δὲ μὲς στρέγει νὰ τίς ἀπαρνηθοῦμε, ποῦ τίς θωπέβουμε στὰ στήθια μας γλυκά, σὰ νᾶτανε οὐράνιες ἀλήθειες. Μήπως τάχα δὲν εἶναι γιὰ μερικὸς χρυσὲς ψεφτιές οἱ δεισιδαιμονίες, μάλιστα ἐκεῖνες ποῦ ποτιζοῦνε τὸ φιλότιμό μας μὲ τὸ φαρμάκι τῆς περιφάνειας ; Μήπως τόσο κἀτι τόσο δὲν τὸ πιστέβουμε μὲ τὰ σωστά τοὺς πῶς κατάγονται γραμμὴ ἀπὸ τὸν Πλάτωνα καὶ πῶς λαλοῦνε τὴν ἴδια γλώσσα ; Ἴδου λοιπὸν τὸ σημεῖο ποῦ ἀρχίζει κ' ἡ δυσκολία, ποῦ ἀρχίζει καὶ τὸ χρέος. Ὅτι κί' ἂν πιστέβουμε ἢ πιστέψαμε, ὅτι κί' ἂν ἀγαπήσαμε ἢ ἀγαποῦμε, ὅτι κί' ἂν ξέρουμε πῶς μὲς χάδεψε τὴν ψυχὴν μας παιδιὰ ἢ μὲς τὴ χάδεβε καὶ γέροντες, ὁ τίμιος ὁ νοῦς, ἅμα ἡ λογικὴ τοῦ ξαστέρωσι τὸν ἴσιον δρόμο, πᾶσει νὰ τὸ πιστέβῃ, νὰ τάγαπᾷ, νὰ τὸ ξέρῃ καὶ νὰ χάδεβετα μ' ἀπτό. Ἄν ξακολουθήση νὰ χάδεβετα μὲ τίς ιδέες του τίς πρῶτες, νὰ τίς ἀγαπᾷ καὶ νὰ τίς πιστέβῃ, ἐνὼ δὲν τοῦ φαίνονται σωστές, τότες

ἐννοεῖται κρύβγει τὴν ἀλήθεια στὸν ἑαυτὸ του, τότες γελαῖ τὸν ἑαυτὸ του, τότες γίνεται ψεφτιά ἴδια ἡ ψυχὴ του, καὶ εἶναι ἡ μεγαλῆτερη ἀμαρτία, ποῦ κανένας νόμος δὲν τὴ θέλει, οὔτε ἀγραφὸς οὔτε γραφτός, οὔτε ἀνθρώπινος, οὔτε θεῖος.

Ὁ πατέρας σὰς, ὁ ἅγιος ἀνθρωπος, τὸ κατέχει πῶς ἅγιο πρᾶμα εἶναι ἡ ἀλήθεια. Ἐτσι τοῦτο λέει ὁ νοῦς του ὁ τίμιος, καὶ πρῶτη ἀνάγκη, ὁ νοῦς νὰ μὲς λὴ ὅσα ἔχουνε νὰ κυβερνήσουνε τὴ ζωὴν μας. Βέβαια δὲ χρειάζεται διόλου νὰνεθαίνουμε στὰ κερμαῖδια, γιὰ νὰ φωνάζουμε μιὰ μιὰ ὄλες τίς ἀλήθειες ποῦ μὲς ἔμαθε ὁ λογισμὸς μας, ποῦ ἡ συνειδήσῃ μας δίδαξε ὡς καὶ στὴν καρδίαν μας· δὲ θὰ ποῦμε ὅτι μὲς περνάει ἀπὸ τὸ κεφάλι· μὰ σὰ μὲς ῥωτήζουνε, δὲ θὰ ποῦμε καὶ τίποτες ποῦ νὰ μὴν τὸ πιστέβουμε. Τὴν ιδέα τὴ δικὴν μας θὰ ποῦμε, ὄχι μαθὲς ἴδια ξένη, κἀμιαν ἴδια ποῦ δὲν τὴν ἔχουμε γιὰ σωστή, καὶ ποῦ θὰ τὴ βγάλουμε στὸ κοινὸ, ἐπειδὴ μὲς φαίνεται πῶς κατὰλληλη ἔξαφνα ἢ πῶς κολακεφτικὴ. Ἄλλο νὰ μὴν τὰ λέμε ὄλα, κί' ἄλλο νὰ λέμε ἀντιθετα στὴ γνώμη μας ἢ στὴν πίστη μας. Ἐκεῖ φανερώνεται κί' ὁ χαραχτήρας. Χαραχτήρα εἶδειξε ὁ πατέρας σὰς σὲ πολλὲς περιστάσεις. Ἀντιστάθηκε στὸ πλῆθος, ἅμα τὸ νόμισε χρέος του νὰντισταθῇ. Φέρθηκε τίμια καθὼς πάντα· φέρθηκε ὅμως καὶ φρόνιμα. Μήπως ξέρετε τίποτες ἐσεῖς ποῦ νὰ εἶναι πῶς

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

'Ελπίδα ! 'Απέθαναν όλα μου τὰ όνειράτα κ' ή Παρηγορίες της Νειότης μου!

Πώς τὰ ύπόφερα όλα ; Πώς της εβόσταξα τέτοιες πληγές ; Πώς αναστήθηκε πάλι ή ψυχή μου μέσ' από τέτοιους τάφους ;

Ναί, έχω μέσα μου κάτι που δέν πληγώνεται, κάτι που δε θάβεται, που ζετινάσσει βράχους : Αυτό όνομάζεται Θέληση μου. Σιωπηλή κι' άμεταλλάκτη διαβάζει τὰ χρόνια.

Θέλει νά πάη τó δρόμο της μέ τὰ ποδάρι μου, ή παλάμη μου θέληση, έχει σκληρόκαρδο τó νού κι' απλήγωτο.

'Απλήγωτος είμαι κ' ήγώ μονάχα στή φτέρνα. 'Εσύ πάντα ζής εκεί και πάντα είσαι ό ίδιος ; μέ τόν έαυτόν σου, 'Υπομονετικώτατε.

'Ακόμα πάντα πó μέσ' από τὰ μηνύματα τó δρόμου σου πηγαινείς !

Της Νειότης μου τó άλευτέρωτο ακόμα ζή σ' έσένα και σά Ζωή και Νειότη μ' ήλπίδες καθεται σ' αυτό έδω τὰ κίτρινα χαλάσματα τών τάφων.

Ναί, ακόμα σύ είσαι για μέ ή Καταστροφή τών τάφων, χάρη, Θελήσή μου ! Και μόνον εκεί που είναι τάφοι, εκεί είναι και 'Ανάστασις.

Τάδε λέγει Ζαρκοφύστρας.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΝΕΥΤΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Κι' ό δεύτερος Οιδίποδας από έπί Κολωνών έμαρτύρησε στα χέρια τού κ. Βλάχου.

— Όσοι είδατε τó μαρτύριο τού πρώτου Οιδίποδα στό Βασιλικό, φανταζόσαστε τί τραβίει κι' ό δεύτερος.

— Στόν κ. Βλάχο, ύστερ' από τó δεύτερο αυτό πραξικόπημά του, είμπεσε νά είπη κανείς ό,τι λέει κι' ό συφοριασμένος Οιδίποδας στό Κρέοντα.

— «Δεινός τήν γλώσσαν είσι !» Και δεινότατος μάλιστα.

— Διαβάστε τόν «έπί Βλάχω Οιδίποδα» για νά πεισθήτε.

— Ό κ. Ν. 'Επ. έγραψε ένα άρθρο επαινετικώτατο για κάποιο βιβλίο τού γιατρού κ. Πατρικίου.

— Περιττό νά πούμε πώς ένθουσιάστηκε μ' αυτό κ' έκανε τόσο λόγο μόνο και μόνο γιατί είναι γραμμένο Φραντζέζικα.

— 'Αν ήταν Ρωμέικα γραμμένο ούτε θά τανάφερε καθόλου.

— Για νά μιλήη τήν καθαρεύουσα ή Πριγκήπισσα 'Αλίκη—έγραψαν πολύ σοφά αί «'Αθήναι»—θά πη πώς δέν είχε δάσκαλο τόν κ. Ψυχάρη.

— 'Ηταν καμιά ανάγκη νά μάς κινή αυτή τήν άποκάλυψη ; Τό ξέρομε όλοι πώς δυστυχώς ούτε ή Πριγκήπισσα, ούτε ό σοφός άρθρογράφος τών «'Αθηνών» εύτόχησαν νάχουν τέτοιο δάσκαλο.

— Μέγα έθνικό γεγονός συντελέσθη αυτές τις μέρες. Τό ταχυπιστήριον τού «'Εμπρός» άρχισε νά λειτουργή.

— Τόχατε για μικρό αυτό ; 'Αλοίμονό σας ! Δείκα κύρια άρθρα έγραψε για αυτό τó «'Εμπρός» και στό ένδέκατο μάς έβεβαίωσε πώς τώρα, μέ τó ταχυπιστήριο, τὰ κύρια άρθρα θά... έξασκούν μεγαλυτέραν έπιρροήν έπί της κοινής γνώμης!

— Φαντασθήτε τί θάλεγε ό «'Αρχοντοχωριάτης» τού Μολιέρου αν στην έποχή του είχαν ανακαλυφθή τὰ ταχυπιστήρια κι' άποχτούσε κι' αυτός ένα τέτοιο!

— 'Ενα πολύτιμο μαργαριτάρι έψαφέσαμε στα θολά νερά ενός Χριστουγεννιάτικου χρονογραφήματος. Καμαρώστε το.

— «Οί μικροί έκοιμώντο... βυθίζοντες τó βλέμμα προς τó μέλλον !»

— Ό κάτοχος τού μαργαριταριού αυτού είναι ό ίδιος που τις προάλλες έγραψε πώς ό κ. Πάλλης άφήνει κάποτε τή διπλογραφία για νάσχοληθη μέτην γλωσσολογία !

— Τι έξοχο θά ήταν ν' ασχοληται και ό κ. Πάλλης μέ τήν μαργαριτοποιία, όπως κι' ό σοφός χρονογράφος!

Ο ΙΔΙΟΣ

ΦΤΗΝΑ ΒΙΒΛΙΑ

«Ο ΝΟΥΜΑΣ» παραχωρεί στους συνδρομητές και τακτικούς άναγνώστες του τὰ ακόλουθα βιβλία, σχεδόν χάρισμα :

Τού ΨΥΧΑΡΗ : τó «Όνειρο τού Γιαννίρη».

Δρ. 1.—

«Τό ταξίδι μου»

» 1.

Τού ΠΑΛΛΗ τήν «'Ιλιάδα» (δύο τόμοι Α—Μ).

Δρ. 1.—

Τού ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΑΔΗ : «Τό γλωσσικό ζήτημα και ή εκπαιδευτική μας άναγέννησις».

Δρ. 1.—

Τού ΚΑΜΠΥΣΗ : όλα τὰ έργα (τόμοι έφτά : Φάρσα της Ζωής, μυστικό τού γάμου.—Μίς 'Αννα Κούζλεψ.—Κούρδοι.—Δαχτυλίδι της Μάννας.—'Ανατολή.—Βιβλίο τών Συντριμίων.—Στά Σύγνεφα.—Διονύσου διθύραμβοι).

Δρ. 3.—

Τὰ ταχυδρομικά τὰ πληρώνουν οι άγοραστές.

Τὰ βιβλία τὰ βρίσκετε στό γραφείο τού «Νουμά» και στα κιάσκια τού 'Υπουργείου τών Οικονομικών και της 'Ομονοίας.

Τὰ ταχυδρομικά τὰ πληρώνουν οι άγοραστές. Τὰ βιβλία τὰ βρίσκετε στό γραφείο τού «Νουμά» και στα κιάσκια τού 'Υπουργείου τών Οικονομικών και της 'Ομονοίας.

Κατηγόρης. Τού σκονιού και τού παλουκιού είναι τὰ τρία παιδιά τού Πνίξη. Οι δύο τους έπρεπε νά πάνε φυλακή.

'Απόρης. 'Ο τρίτος ύποθέτω δέν πειράζει.

Κατηγόρης. Δέν πειράζει, όχι, γιατί είναι κι' ένας εκεί μέσα.

Διαβάτης. (Σ' έναν άλλον που κρατά ραβδί κάτω από τήν άμασκήλη του). Γνωρίζετε, κύριε, τή γλώσσα τών ραβδιών;

Ραβδοφθόρος. Δέν έχω ιδέα.

Διαβάτης. Είναι εύκολη. Νά, π. χ., όταν κρατεί κανείς ραβδί κάτω από τήν άμασκήλη του, θά πει πώς θέλει νά βγάλει τó μάτι τών ανθρώπων που έρχονται κατόπι.

— Και τί γιατρική σούδωκε ό γιατρός ;
— Μούδωκε κάτι χάπια που τὰ λέν καταπότια.

'Η Λιλή γύρισε από τó σχολείο χαρούμενη.
— Μπαμπά, έμαθα σήμερα στό σχολείο πώς λέν ελληνικά τή βούρτσα.
— Και πώς τή λένε, παιδί μου ;
— Ψύχρα !

— Τι θά πη, ρε Μήτσο, συγγνώμη ;
— Νά ρέ, είν' εκείνο που λέμε ελληνικά παρντόν!

— Γιατί, μωρέ Τάκη, τις φυλακές τού 'Αβέρωφ τις λένε 'Φάβειο ;
— Γιατί ό 'Αβέρωφ ήτανε από τή Φήβα.

Γυναίκα. 'Ελα, γιατί άρρησες ; 'Ανησυχούσα. 'Ελα τώρα, τó φαί είναι έτοιμο... έβαλα τις γόδες σου κοντά στη φωτιά... αν έχρης τίποτα γράμματα νά γράψης, ξέρεις, είμαι έτοιμη...

'Αντρας. Καλά καλά, γυναίκα. Πάρτο αύριο τó μεταξωτό φόρεμα που κόλλησε ή καρδιά σου, νά τελειώνουμε.

'Ενας μιá φορά ρώτησε τó Γλάστωνα—τó μεγαλύτερο ρήτορα της εποχής του—πώς πρέπει κανείς νά ρητορεύη. 'Εδωσε έξη συμβουλές ό Γλάστωνα, κι' οι πρώτες δύο είταν οι ακόλουθες :

- 1. 'Απόφευγε μεγάλες φράσεις.
- 2. Προτίμα πάντα τή λέξη τήν απλή.

'Όπου, κ. Κασίδακι, άποδείχθηκε πώς ό Γλάστωνα είτανε χυδαίωμανης, κι' όχι άρχον-έτροπος σοφός όπως ή άφεντιά σου.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

φρόνιμο από τó τίμιο τó φέριμο, από τήν αλήθεια, τόν ίσιο τó νού, τόν ίσιο χαρακτήρα, τó κουράγιο τή θυσία, πío φρόνιμο από τήν τρέλλα ; Τρέλλα τόνομάζουσε σάν κανέ : τó χρέος του κανέας και σάν τó κανέ μόνος, γιατί τότες τó χρέος, που πάντα κοστίζει, κοστίζει ακόμη πιο πολύ. Κοιτάξτε ωςτόσο εκείνους που δέν τó κάμανε ποιός ; τούς έχει σε ύπόληψη ; ποιός τούς ψηφά ; Τό κάτω, κάτω κ' οι φίλοι τούς καταφρονούνε, όταν οι ίδιοι τους δέν καταφρονούνται. 'Ο τίμιος άθρωπος καταφρόνιο δε φοβήται, όπως δε φοβήθηκε ούτε τó χρέος, ούτε τή μάχη, άμα έπρεπε νά φανή. Τό σέβκ; που έμπνέει μεγαλώνει και πάει και ποτέ του δέν περνά.

Τί νά σάς πώ τώρα για τó παιδάκι σας, για τή θυγατρούλα σας, άφού έχει τέτοιο παπού και τέτοιο πατέρα ; Μήτε τó κοριτσάκι σας δέν τó είδα τήκουσα όμως. 'Ακουσα τὰ λόγια της τὰ χαριτωμένα, που σας τάγραφαν από τó σπίτι, ενώ είσατε σε μάς, και που μου τὰ ξαναλέγατε, γιατί τó ζέρετε πώς αγαπώ τὰ παιδιά, πώς αγαπώ και τή γλώσσα μας. 'Όπως είναι ή γλώσσα τού παιδιού άληθινή κι' άχάλαστη, έτσι θά τού μορφώσουμε και τήν ψυχή του, νά μήν τού τή χαλάσουμε, νά μείνη άληθινή. Τί δύσκολο πράμα ή άνατροφή ενός παιδιού και τί σπουδαίο ! Πρέπει νά προσέχουμε και νά

μην προσέχουμε, πρέπει πότε νάνοίγουμε, πότε και νά σφαιλούμε τὰ μάτια. Τό μικρό, τó άσήμαντο άκόμη πλάσμα, που είναι σάρκα της σάρκας μας και ψυχή της ψυχής μας, έχει ωςτόσο και δική του σάρκα, έχει ψυχή δική του, δική του ύπαρξη. 'Αδύνατο νάπαιτούμε νά μάς μοιάξη σε όλα, δηλαδή νά δείχνη τις ιδέες, τις συνήθειες, ως και τὰ προτερήματα που δείχνουμε στην ήλικία του έμεις. Σά νάπαιτούσαμε τάχα νά μήν είναι τού καιρού που γεννήθηκε, παρά τού καιρού που γεννηθήκαμε. Πιο σωστό μάλιστα μου φάνεται νάπαιτούμε νά μή μάς μοιάξη. 'Ετσι προδέθει ό κόσμος : έτσι και μείς προβλέποντας τήν πρόοδο που θά γίνη, θά ξαναζήσουμε στα παιδιά μας, ίσα ίσα γιατί θά μάς συνεχίσουνε και για τούτο δε μάς μοιάζουσιν. 'Απόλυτο σύστημα, ένα για όλους, στην άνατροφή δε γνωρίζω. Κάθε παιδί θέλει νάναθραφί κατά τó σκαρί του. Κάθε άνατροφή αλλάζει μέ τήν έποχή της. Δικαίωμα δέν έχουμε νά πνίξουμε τó πλάσμα τó μελλούμενο, που μέσα του κρύφτει, όσο κι αν άκόμη δε φαίνεται τó παιδί μας. Είναι πλάσμα καινούριο, άφου βγήκε από μάς. Πρέπει νά είμαστε μέ τὰ παιδιά μας σάν τόν ποιητή που στα γλυκοχαράματα πάει νά χαιρετίση τή δημιουργία, νά βάλουμε τάφτι μας και μείς για νάκούσουμε τί τραγουδι τραγουδάνε τὰ νιογέννητα πουλιά, τί νιοφετερούγιαστη

ψυχή θά ζυπνήση στα σπλάχνα τού παιδιού μας. Δέν πεινάει μόνο τó στομάχι, στόν άθρωπο πεινά έχει κ' ή καρδιά. Χρωστούμε νά μάθουμε και μέ τó παιδί μας αν έχει όρεξη και για τί πράμα, τί θέλει νά φάη, ποιá είναι τὰ γούστα του, ή κλίση του κ' ή τάση τού μικρού του όργανισμού, που ίδιο του άκόμη δέν τó νοιώθει. 'Εμείς δέν τó νοιάσουμε, νά τού τó μάθουμε, νά τó παιδαγωγήσουμε όχι από μέσα μας, μα για νά πη τινάς από μέσα του, όχι μέ κάτι άρχες που τις βγάζουμε από τήν αντίληψη τή δική μας ή που τις παίρνουμε από άλλους, μα μέ τήν αντίληψη που θά μάς έρθη από τó παιδί τó ίδιο, άμα ψυχολογήσουμε τó φυσικό του. Και δε φτάνει. Πρέπει και τήν κοινωνία μας νά ψυχολογήσουμε, νά καταλάβουμε συνάμα σε τί βαθμό βρίσκεται σήμερα, σε τί βαθμό θά βρεθί άβριο. Για τέτοιο λόγο ή άνατροφή της γυναίκας είναι στα χρόνια μας τόσο σπουδαίο ζήτημα.

('Ακολουθεί)